

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE 2016

Regionální statistiky

Pardubice, 31. 8. 2017

Kód publikace: 330130-17

Č. j.: 38 / 2017 – 7901

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Pardubicích

Ředitel odboru: Ing. Veronika Tichá

Autorský tým:

RNDr. Petr Dědič, Ing. Hedvika Fialová, Ing. Monika Mikanová, Mgr. Klára Vávrová

Kontaktní osoba: Ing. Hedvika Fialová, e-mail: hedvika.fialova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků.....	5
1. Demografický vývoj.....	8
2. Sociální vývoj.....	15
3. Ekonomický vývoj.....	35
4. Životní prostředí.....	54
Tabulková příloha.....	62
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	62
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj.....	63
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj.....	64
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí.....	65
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2001–2016.....	66
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj.....	68
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj.....	69
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj.....	72
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí.....	74
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2016.....	75

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Pardubického kraje v roce 2016, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2011). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2016. Proto můžeme v některých oblastech (především makroekonomika) zpracovat hodnocení pouze do roku 2015, v dalších oblastech jsou údaje za rok 2016 zatím pouze předběžné a budou se postupně zpřesňovat.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese **www.pardubice.czso.cz**. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Pardubického kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Pardubického kraje, který vždy vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít také ve veřejné databázi ČSÚ na adrese **<https://vdb.czso.cz>** nebo můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 22. 8. 2017. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Shrnutí hlavních poznatků

- Demografický vývoj**
- K 31. 12. 2016 žilo na území Pardubického kraje více než 517,1 tisíce obyvatel, tj. o 938 osob více než v roce 2015. Na růstu počtu obyvatel se podílela jak přirozená měna, tak migrace.
 - Počet cizinců žijících na území Pardubického kraje se během roku 2016 navýšil o téměř 1,3 tis. osob, na obyvatelstvu kraje se podílejí 2,6 % (5. nejnižší podíl v mezikrajském srovnání). V kraji momentálně žije nejvíce cizinců za posledních dvacet let.
 - V kraji se v roce 2016 živě narodilo 5 533 dětí, nejvíce od roku 2010. Téměř polovina dětí se narodila neprovdaným matkám.
 - I přes mírný meziroční nárůst počtu potratů se Pardubický kraj oproti republikovému průměru vyznačuje nízkou potratovostí.
 - Počet zemřelých osob se meziročně snížil; nejčastější příčinou úmrtí byly nemoci oběhové soustavy. Kojenecká i novorozenecká úmrtnost dosahují v kraji ve srovnání s republikovým průměrem nižších hodnot.
 - Uzavřeno bylo nejvíce sňatků za posledních devět let (2 472). Rozvedeno bylo v roce 2016 nejméně manželství od roku 1990.
 - Obyvatelstvo Pardubického kraje je mezi kraji České republiky páté nejmladší. Podíl dětské složky na populaci kraje se po předchozím poklesu v posledních letech mírně zvyšuje. Počet i podíl obyvatel v produktivním věku klesá, osoby ve věku nad 65 let mají v kraji v současnosti nejvyšší absolutní i relativní zastoupení od roku 1991.
- Sociální vývoj**
- Zaměstnanost se vyvíjela příznivě, počet zaměstnaných osob meziročně vzrostl o 3,6 tis. a byl nejvyšší za posledních 20 let; míra zaměstnanosti (podíl zaměstnaných na počtu osob 15letých a starších) vzrostla na 58,2 % a překračovala republikový průměr o 0,7 procentního bodu.
 - Nezaměstnanost nadále klesá, na konci roku 2016 byl podíl nezaměstnaných osob v kraji s hodnotou 4,04 % čtvrtý nejnižší v mezikrajském srovnání (o jedno místo příznivější postavení než na konci roku 2015), do poloviny roku 2017 se snížil na 2,64 % (2. nejnižší hodnota mezi kraji).
 - V roce 2016 pokračoval příznivý mzdový vývoj, přičemž ve všech čtvrtletích kromě druhého rostla mzda v kraji meziročně rychleji než v celé ČR, přesto v průměru za 1. až 4. čtvrtletí o 2,9 tis. Kč hrubého měsíčně za průměrem ČR zaostávala (šlo o 4. nejnižší mzdy mezi kraji).
 - Počet dětí v mateřských školách již druhým rokem klesá, naopak žáků v základních školách nadále přibývá; počet středoškoláků po dlouhých letech vzrostl, výrazněji klesá počet studentů vysokých škol (s bydlištěm v kraji).
 - Počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře po předchozím období poklesu vzrostl (dlouhodobě leží nad republikovým průměrem); průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti od roku 2012 (dlouhodobé minimum) postupně roste, v mezikrajském srovnání je 6. nejvyšší.
 - Starobní důchody v kraji zaostávají za republikovou hodnotou v průměru o 234 Kč a jsou 4. nejvyšší mezi kraji (pohoršení o jednu příčku oproti předchozímu roku). Mezi příjemci starobních důchodů narůstá podíl mužů, rozdíl mezi průměrným starobním důchodem mužů a žen se zvětšuje.
 - Kriminalita v Pardubickém kraji patří dlouhodobě mezi nejvyšší, počet dopravních nehod v kraji způsobených řidiči pod vlivem alkoholu byl nejvyšší za posledních 10 let.
 - Požárů bylo likvidováno meziročně o pětinu méně, přímá škoda na majetku se však zvýšila o 44 %.

Ekonomický vývoj

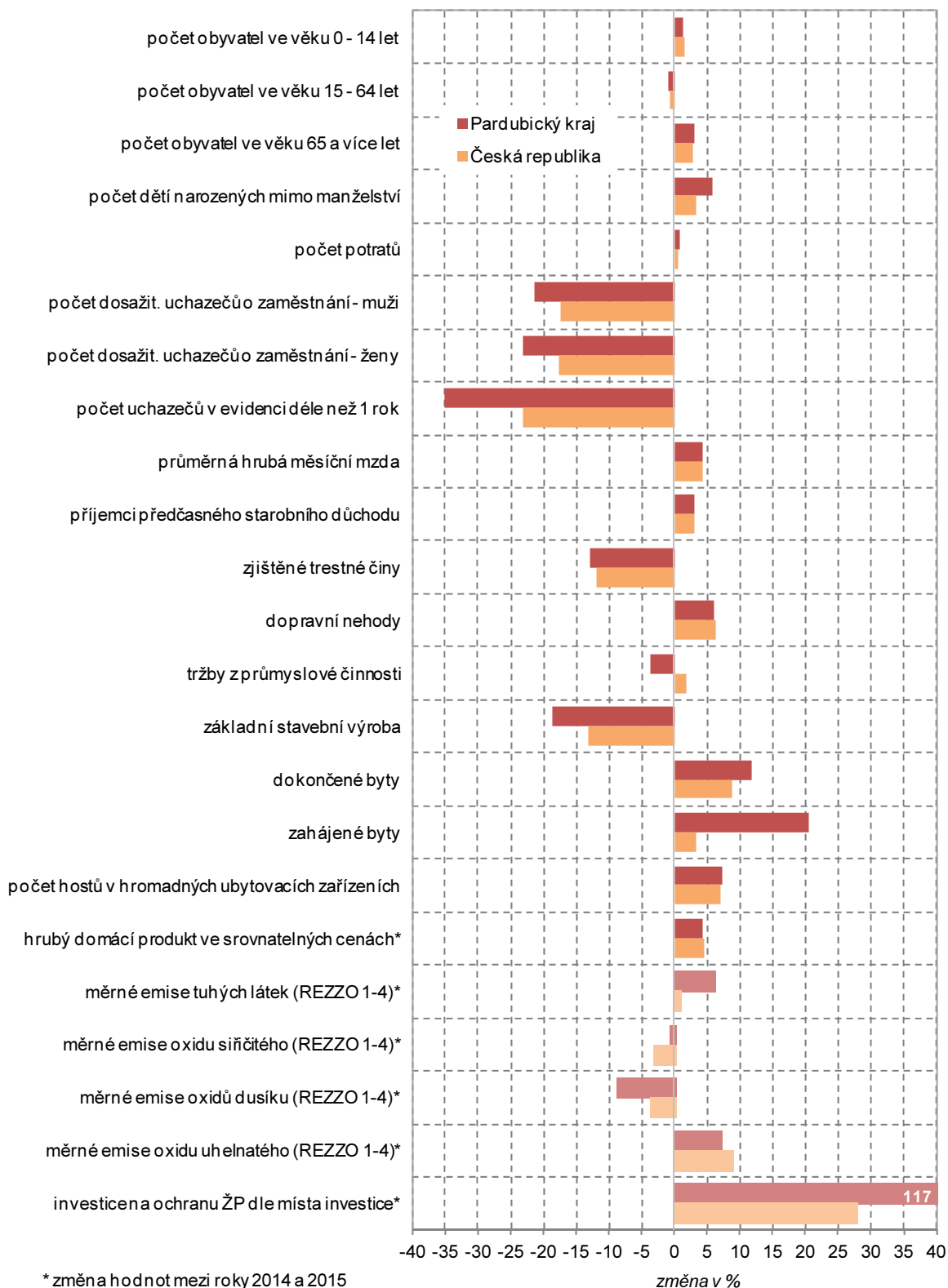
- Po poklesu hrubého domácího produktu v roce 2012 došlo v Pardubickém kraji v letech 2013 až 2015 (poslední dostupný údaj) k oživení; v kraji se zvýšil podíl průmyslu a stavebnictví na objemu hrubé přidané hodnoty, nedosáhl však úrovně z let 2006 až 2011.
- Meziroční růst sklizně obilovin byl v kraji v roce 2016 vyvolán zejména vyšší produkcí kukuřice na zrno a ozimé pšenice; sklizeň brambor byla nejvyšší za posledních 5 let; rostly stavy skotu a prasat; ke konci roku 2016 měl Pardubický kraj mezi kraji nejvyšší podíl na stavech drůbeže v ČR; v odchovu telat a selat patří kraj dlouhodobě k nejlepším.
- V průmyslových podnicích sídlících v kraji poklesly v roce 2016 tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy, přesto byly tržby na 1 zaměstnance mezi kraji druhé nejvyšší.
- Výroba elektřiny v roce 2016 poklesla v souvislosti s probíhající rekonstrukcí největší parní elektrárny, naproti tomu spotřeba elektřiny v kraji rostla; ještě rychleji se zvyšovala spotřeba zemního plynu, a to zejména v domácnostech.
- Stavební práce provedené stavebními podniky se sídlem na území kraje s 20 a více zaměstnanci meziročně poklesly o 16 %. Podniky bez ohledu na jejich sídlo realizovaly na území kraje o 10 % menší objem prací než v roce 2015.
- Počet stavebních povolení vzrostl ve všech okresech Pardubického kraje, orientační hodnota nově povolených staveb byla nejvyšší od roku 2011.
- Mírné oživení ekonomiky v kraji s sebou přináší i nárůst bytové výstavby ve všech okresech, třetina krajského úhrnu nových bytů se staví ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Pardubice.
- Dopravních vozidel registrovaných v Pardubickém kraji každoročně přibývá, počet nákladních vozidel se zvyšuje rychlejším tempem, než je republikový průměr.
- Meziročně se v kraji zvýšil počet hostů z ČR i ze zahraničí ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních. Mezi zahraničními hosty převažují hosté ze Slovenska, Německa a Polska.

Životní prostředí

- Pokračuje trend snižování výměry zemědělské půdy. Plocha ekologicky stabilních prvků v kraji roste.
- Největší rozloha chráněných území v kraji je na Chrudimsku.
- Specifické množství vody fakturované domácnostem se v roce 2016 snížilo a zůstává v mezikrajském srovnání druhé nejnižší. Cena pitné vody se meziročně zvýšila, přesto je ve srovnání krajů ČR již druhým rokem nejnižší.
- Do vodních toků v kraji bylo vypuštěno o 700 tisíc m³ odpadních vod méně než v roce 2015 a od roku 2011 se množství vypuštěných odpadních vod snížilo o více než 5 milionů m³.
- Pod republikovým průměrem jsou v kraji pouze měrné emise oxidu uhelnatého; v roce 2015 (poslední dostupný údaj) v kraji meziročně vzrostly měrné emise tuhých znečišťujících látek a oxidu uhelnatého.
- Produkce podnikového i komunálního odpadu v roce 2015 rostla; podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu byl nejvyšší za poslední 4 roky.
- V roce 2015 rostly investice na ochranu životního prostředí a byly nejvyšší za posledních 18 let; na obyvatele byly mezi kraji nejvyšší.

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a ČR mezi roky 2015 a 2016

1. Demografický vývoj

Na území Pardubického kraje žije 5 % obyvatel republiky

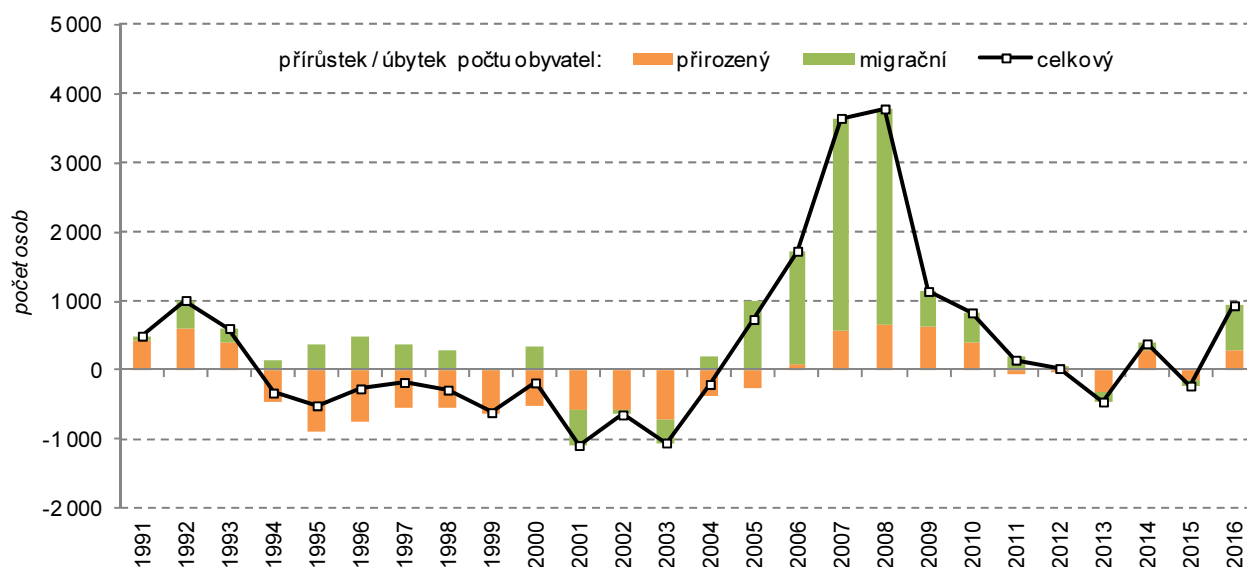
Pardubický kraj je s rozlohou 4 519 km² pátým nejmenším krajem České republiky, na rozloze státu se podílí 6 %. Ke konci roku 2016 žilo v Pardubickém kraji 517,1 tisíc obyvatel, tj. 5 % z celkového počtu obyvatel republiky (čtvrtý nejnižší počet obyvatel mezi kraji ČR).

Z administrativně-správního hlediska je kraj tvořen 4 okresy, 15 správními obvody obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 26 správními obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně) a 451 obcemi (38 z nich má statut města a dalších 10 je městysem). Podíl městského obyvatelstva v Pardubickém kraji činí 61,8 % a ve srovnání s ostatními regiony je šestý nejnižší. V samotném krajském městě Pardubice žije 17,4 % populace kraje.

Počet obyvatel kraje meziročně vzrostl díky přirozenému i migračnímu přírůstku

K 31. 12. 2016 měl Pardubický kraj podle výsledků demografické bilance 517 087 obyvatel (255 691 mužů a 261 396 žen), což je o 938 osob více než v roce 2015. Na růstu počtu obyvatel se podílela převaha počtu narozených nad zemřelými (299 osob) i kladné migrační saldo (639 osob). Pardubický kraj byl jedním ze sedmi krajů České republiky, které v roce 2016 zaznamenaly celkový přírůstek obyvatel.

Graf 1.1 Meziroční změny počtu obyvatel v Pardubickém kraji

Přirozený přírůstek byl v roce 2016 nejvyšší za posledních šest let

Hodnoty přirozeného přírůstku, tj. rozdílu mezi počtem narozených a zemřelých osob, v kraji v posledních letech kolísají. V roce 2016 dosáhl přirozený přírůstek hodnoty 299 osob, což je nejvíce od roku 2010. V rámci kraje dosahuje přirozený přírůstek nejvyšších hodnot dlouhodobě v okrese Ústí nad Orlicí; je to rovněž jediný region v kraji, kde kladné hodnoty tohoto ukazatele nacházíme v souvislé řadě již od roku 2004.

Na kladné hodnotě migračního salda se podílí zahraniční migrace

Z dlouhodobého pohledu působí na růst počtu obyvatel kraje zejména stěhování. Na kladné hodnotě migračního salda má ovšem zásluhu především zahraniční migrace. Ze zahraničí se na území Pardubického kraje v průběhu roku 2016 přistěhovalo 1 232 osob, naopak do zahraničí se vystěhovalo 371 osob. Celkový přírůstek stěhováním ve vztahu k zahraničí tedy byl 861 osob. Naopak stěhováním mezi kraji České republiky přišel kraj o 222 obyvatel (3 737 přistěhovalých a 3 959 vystěhovalých). V rámci kraje se dlouhodobě nejvyššími migračními zisky vyznačuje okres Pardubice.

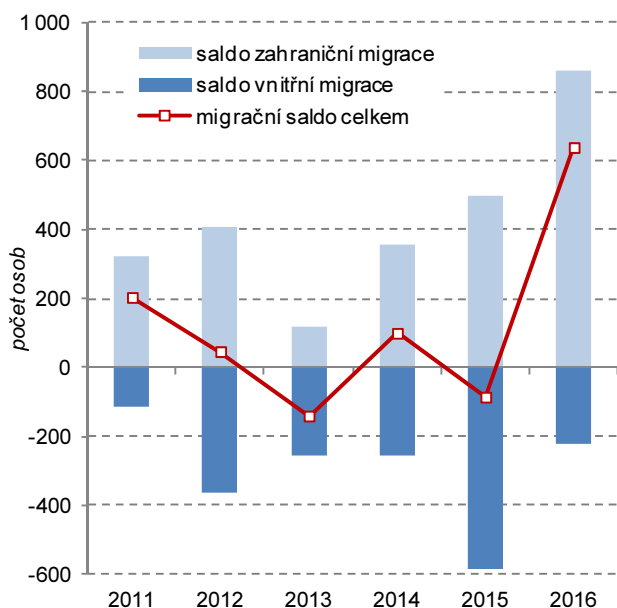
Čtvrtinu zahraničního migračního přírůstku tvořili migranti se slovenským státním občanstvím, občané Mongolska se na celkovém saldu podíleli 20 % a třetí nejpočetnější skupinou byli Rumuni.

Nejvyšší kladné saldo stěhování má kraj s Královéhradeckem

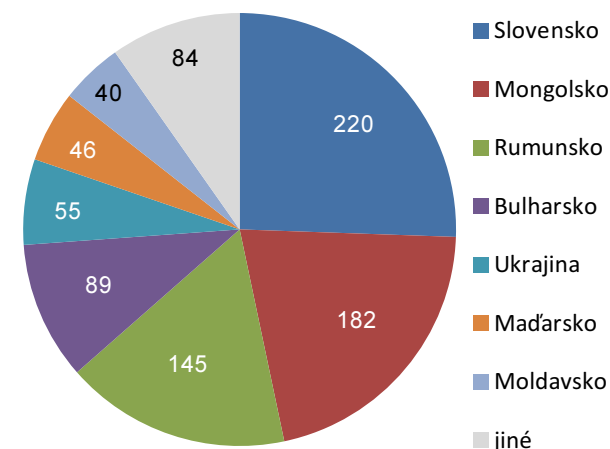
Z hlediska mezikrajského stěhování měl Pardubický kraj v roce 2016 největší záporné saldo stěhování s Hlavním městem Prahou a Středočeským krajem, nejvyšší kladné saldo migrace pak se sousedním Královéhradeckým krajem.

Graf 1.2 Přírůstek / úbytek obyvatel stěhováním v Pardubickém kraji

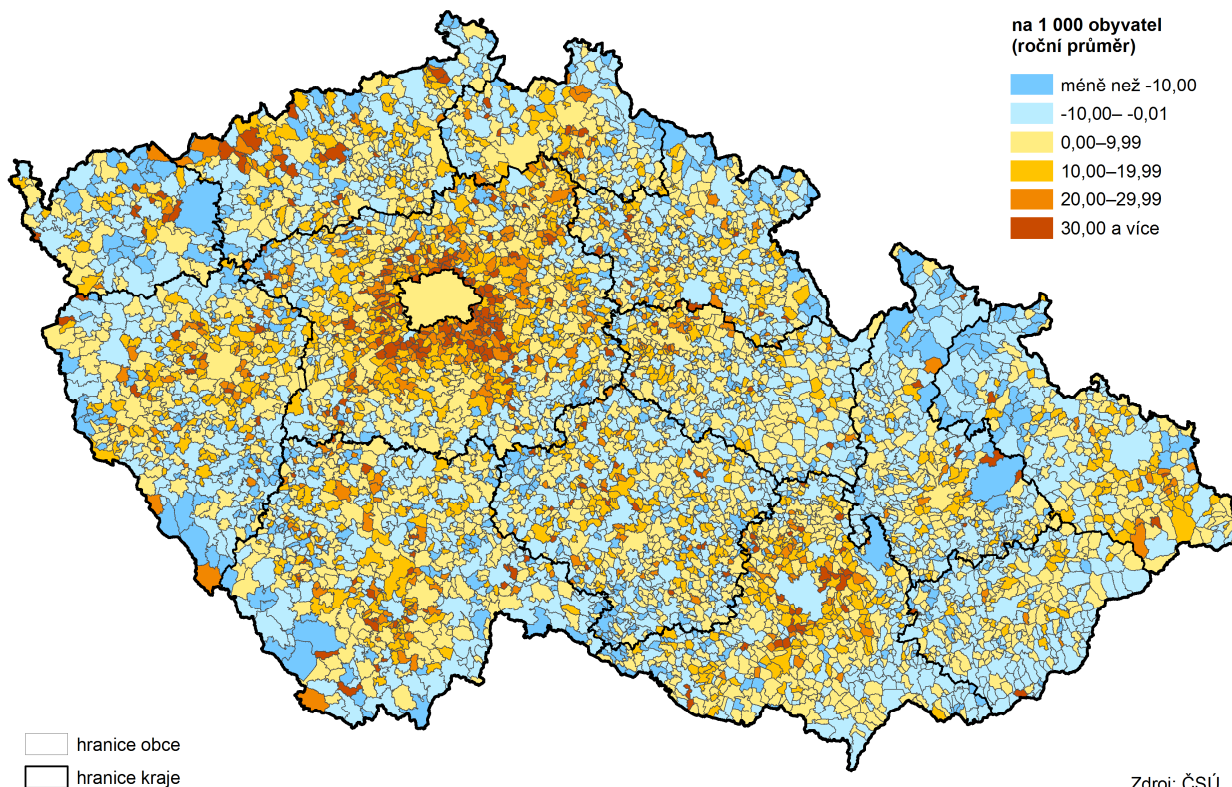
Graf 1.3 Saldo zahraničního stěhování podle státního občanství v Pardubickém kraji v roce 2016

Obyvatel přibylo na Pardubicku a Chrudimsku

Nejvyšší celkový přírůstek obyvatel byl v roce 2016 zaznamenán v okrese Pardubice (1 012 osob), počet obyvatel se zde zvýšil jak přirozenou měnou, tak i díky kladnému migračnímu saldu. Počet obyvatel meziročně vzrostl také v okrese Chrudim (o 90 osob), a to díky stěhování, přirozenou měnou zde obyvatel ubylo. V okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí celkový počet obyvatel v průběhu roku 2016 poklesl (o 23, resp. o 141 osob), podíl na úbytku mělo záporné migrační saldo v obou okresech, přirozenou měnou naopak oba okresy obyvatelstvo získaly.

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2011 až 2016

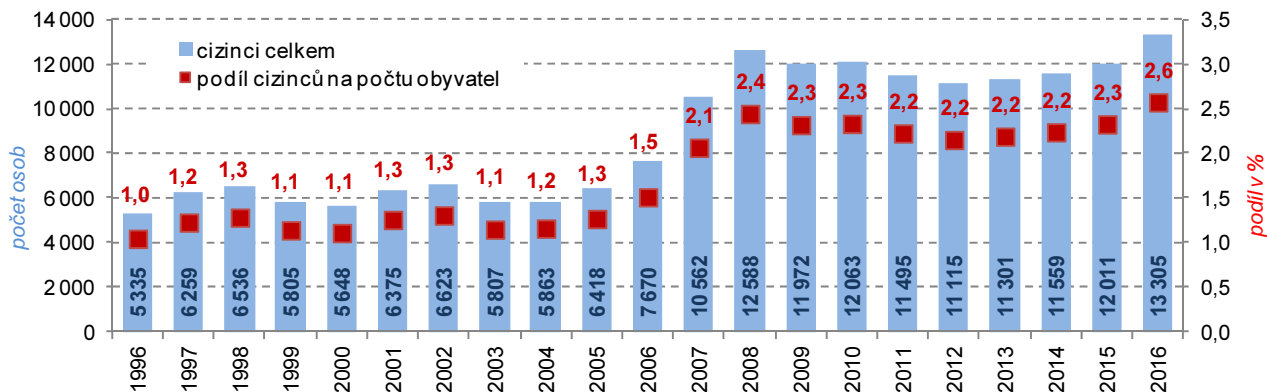

Zdroj: ČSÚ

Podíl cizinců na populaci kraje je pátý nejnižší v republikovém srovnání

Na konci roku 2016 žilo v Pardubickém kraji 13 305 cizinců (bez azylantů), z toho téměř polovina na základě uděleného povolení k trvalému pobytu. Proti předchozímu roku se zvýšil počet cizinců na území kraje téměř o 1,3 tis. osob, což představuje více než desetiprocentní nárůst. Cizinci se tak na obyvatelstvu kraje podíleli 2,6 % (5. nejnižší podíl v mezikrajském srovnání). V kraji momentálně žije nejvíce cizinců za posledních dvacet let, oproti roku 1996 vzrostl jejich počet téměř o 8 tisíc. Více než polovina všech cizinců pobývá na území okresu Pardubice.

Graf 1.4 Počet cizinců (bez azylantů) a jejich podíl na obyvatelstvu v Pardubickém kraji

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Největší podíl cizinců tvoří Slováci a Ukrajinci

Občané států Evropské unie tvořili 52 % cizinců v Pardubickém kraji, přičemž jejich podíl na celkovém počtu cizinců se zvyšuje. Podle státního občanství bylo nejvíce cizinců v kraji ze Slovenska (3,7 tis.) a Ukrajiny (2,9 tis.). Ve srovnání s republikovým průměrem nacházíme v kraji vyšší zastoupení občanů Slovenska a Polska; naopak méně jsou v Pardubickém kraji mezi cizinci zastoupeni občané Ruska a Německa.

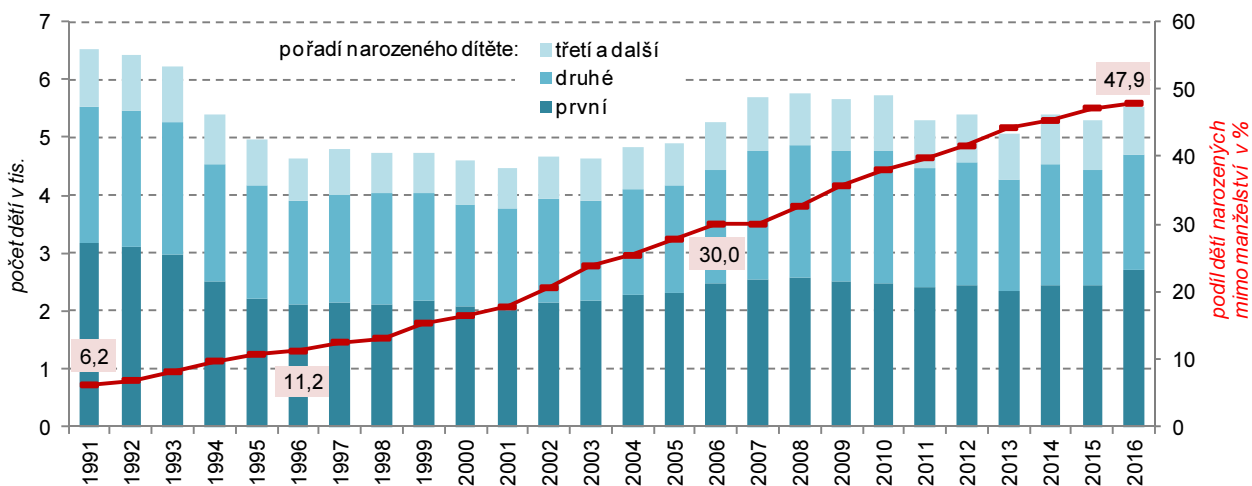
Počet živě narozených dětí meziročně vzrostl

V průběhu ledna až prosince roku 2016 se v kraji živě narodilo 5 533 dětí, to je o 231 dětí více než v roce 2015. Jde o nejvyšší počet narozených dětí od roku 2010. Na 1 000 obyvatel středního stavu v roce 2016 připadalo 10,7 živě narozených dětí, což je hodnota shodná s republikovým průměrem a zároveň pátá nejvyšší porodnost v mezikrajském srovnání. Ve srovnání s rokem 2015 vzrostl o 11 % počet prvorozených (2 702); druhorozených (1 992) i dětí v dalších pořadích (839) mírně ubylo.

Průměrný věk matek stále roste

Průměrný věk matky při narození dítěte zůstal na hodnotě 30,5 roku (o 0,2 roku pod průměrem ČR), své první dítě rodily ženy v Pardubickém kraji v průměru ve 28,5 letech. Za posledních deset vzrostl průměrný věk prvorodiček v kraji o 1,4 roku; ve srovnání s rokem 1991 jsou matky při prvním porodu starší o 6,6 roku.

Graf 1.5 Živě narozené děti podle pořadí a podíl dětí narozených mimo manželství v Pardubickém kraji

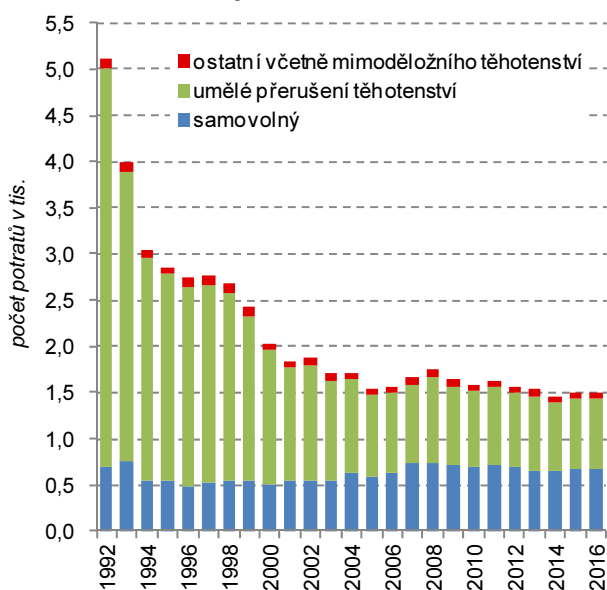
Téměř každé druhé dítě se narodilo mimo manželství

Také v roce 2016 pokračoval trend rostoucího podílu dětí narozených mimo manželství. Neprovdaným matkám se narodilo celkem 2 650 dětí a jejich podíl na celkovém počtu živě narozených tak dosáhl hodnoty 47,9 % (o 0,7 p. b. více než v předchozím roce), přičemž republikový průměr činil 48,6 %.

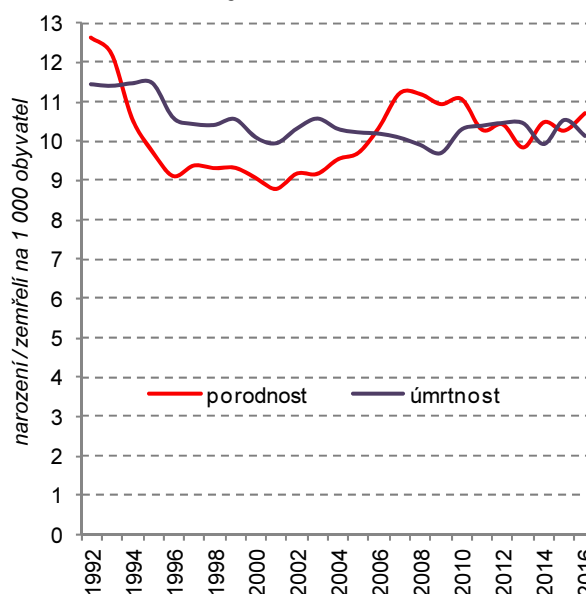
I přes mírný meziroční nárůst počtu potratů je potratovost v kraji druhá nejnižší mezi kraji republiky

V roce 2016 bylo v kraji evidováno 1 506 potratů (meziročně o 14 více), 50,3 % z nich představovala umělá přerušení těhotenství, 44,5 % samovolné potraty a zbývajících 5,2 % ukončení mimoděložního těhotenství. V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) byla celková potratovost v Pardubickém kraji 2,9 ‰, což představuje druhou nejnižší hodnotu v mezikrajském srovnání po Jihomoravském kraji. I přes kolísavý vývoj v posledních letech potratovost v kraji dlouhodobě klesá, a to především díky poklesu počtu uměle přerušovaných těhotenství.

Graf 1.6 Potraty podle druhu v Pardubickém kraji

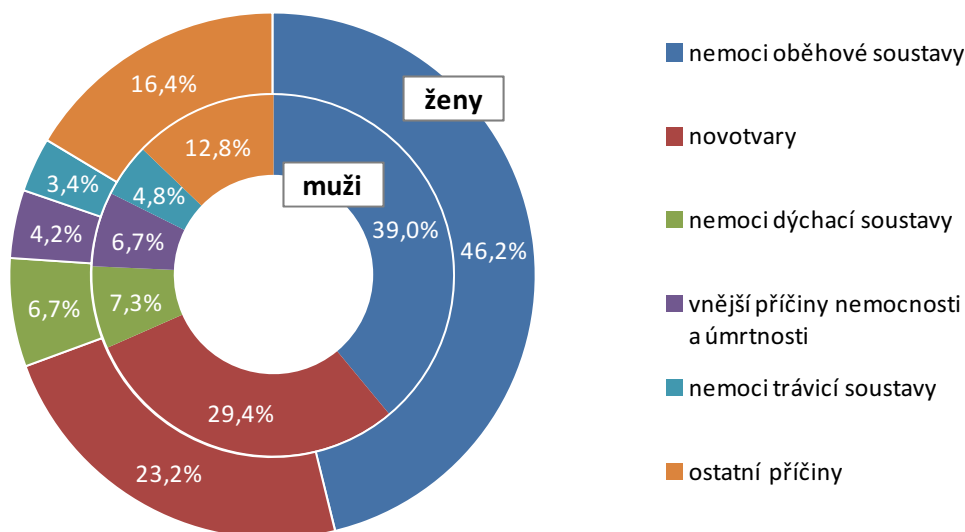
Graf 1.7 Porodnost a úmrtnost v Pardubickém kraji

Počet zemřelých meziročně poklesl

V Pardubickém kraji v roce 2016 v kraji zemřelo 5 234 osob (z toho 2 702 mužů), to je o 206 méně než ve stejném období roku 2015, kdy byl však počet zemřelých nejvyšší za posledních dvacet let. Úmrtnost vyjádřená počtem zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu dosáhla hodnoty 10,1 ‰, což je mírně pod hodnotou republikového průměru. K poklesu počtu zemřelých došlo ve všech okresech kraje.

Graf 1.8 Struktura zemřelých podle příčiny úmrtí a podle pohlaví v Pardubickém kraji v roce 2016

Nemoci oběhové soustavy jsou dlouhodobě nejčastější příčinou úmrtí mužů i žen

Nejčastější příčinou úmrtí jsou dlouhodobě nemoci oběhové soustavy – v roce 2016 představovaly 39,0 % všech úmrtí mužů a 46,2 % úmrtí žen. Druhou nejčastější příčinou úmrtí jsou novotvary (29,4 % všech úmrtí mužů, u žen dosáhl v roce 2016 podíl hodnoty 23,2 %). Třetí v pořadí nejčastějších příčin smrti jsou s odstupem nemoci dýchací soustavy (7,3 % úmrtí mužů a 6,7 % úmrtí žen).

Novorozenecká i kojenecká úmrtnost v kraji je pod republikovým průměrem

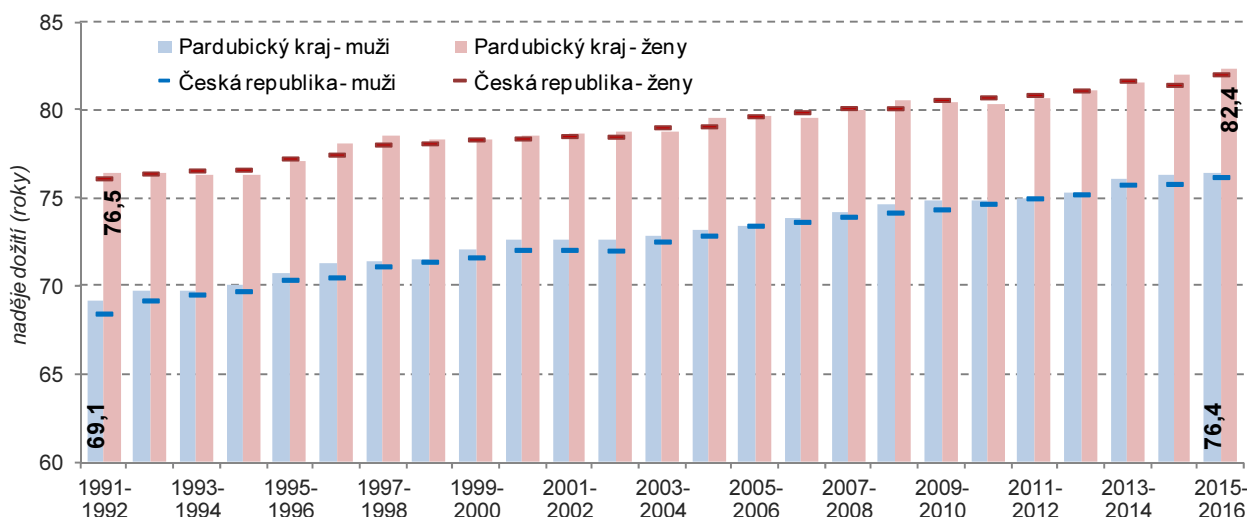
Novorozenecká a kojenecká úmrtnost má dlouhodobě klesající trend, v krátkodobém pohledu však spíše kolísají. V porovnání s průměrem ČR byla kojenecká i novorozenecká úmrtnost v kraji v roce 2016 nižší. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 1,8 ‰ (v ČR 2,8 ‰); novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) dosáhla hodnoty 1,3 ‰ (v ČR 1,7 ‰).

Naděje dožití při narození se i nadále zvyšuje

Podle posledních dostupných údajů o naději dožití (střední nebo očekávané délce života) zjištěné za dvouleté období let 2015 a 2016 by se chlapec narozený v roce 2016 v Pardubickém kraji měl pravděpodobně dožít 76,4 let (šestá nejvyšší hodnota mezi kraji ČR). Dívky narozené v roce 2016 mají před sebou pravděpodobně 82,4 let života (čtvrtá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání). Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen v Pardubickém kraji se nacházejí nad celorepublikovým průměrem.

Naděje dožití se dlouhodobě zvyšuje; od roku 1992 došlo v Pardubickém kraji k prodloužení střední délky života při narození u mužů o 7,3 roku a u žen o 5,9 roku.

Graf 1.9 Vývoj naděje dožití při narození podle pohlaví v Pardubickém kraji a České republice

Počet uzavřených manželství meziročně vzrostl

V průběhu roku 2016 bylo v kraji uzavřeno 2 472 manželství, tj. o 90 více než v roce 2015; zároveň jde o nejvyšší počet sňatků za posledních devět let. V relativním vyjádření připadlo v loňském roce na 1 000 obyvatel středního stavu 4,8 sňatku, což je hodnota shodná s republikovým průměrem. Minimum počtu sňatků v Pardubickém kraji bylo zaznamenáno v roce 2013 (2 057).

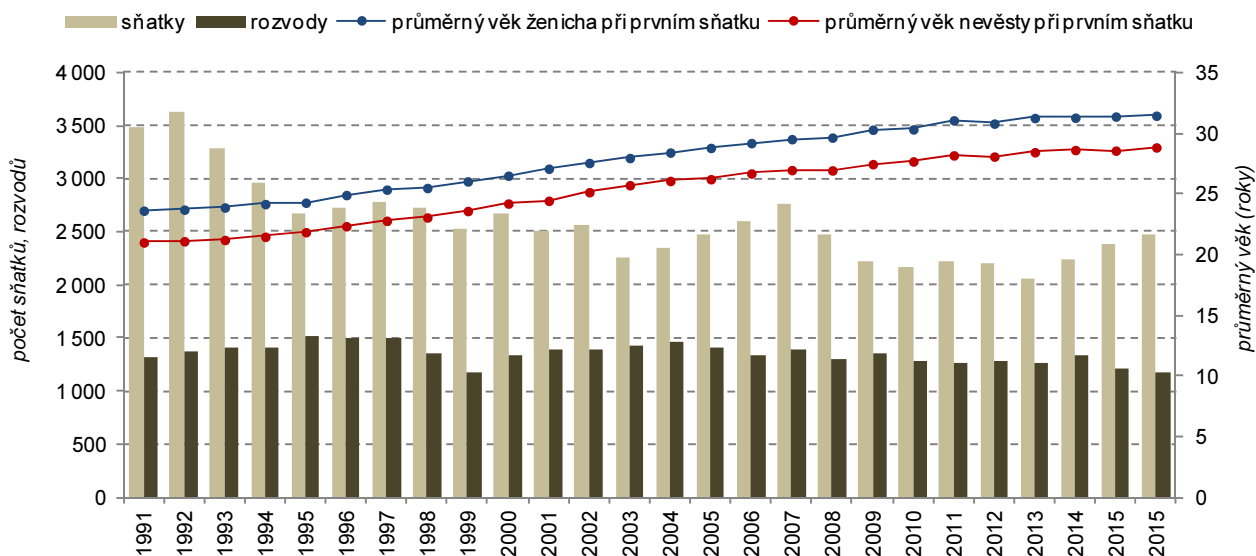
Podíl tzv. protogamních sňatků, kdy poprvé vstupují do manželství oba snoubenci, dosáhl v roce 2016 v kraji 70,3 % (2,7 p. b. nad průměrem ČR). Průměrný věk ženichů a nevěst se dlouhodobě zvyšuje. V roce 2016 se muži poprvé ženili ve věku 31,5 roku, u nevěst dosáhl průměrný věk při prvním sňatku 28,8 roku.

Rozvedeno bylo nejméně manželství od roku 1990

Rozvedeno bylo v kraji v uplynulém roce 1 171 manželství, o 48 méně než v roce 2015 a zároveň nejméně v celé časové řadě od roku 1990. Rozvodovost na 1 000 obyvatel dosáhla v kraji 2,3 ‰, jedná se o pátou nejnižší míru rozvodovosti mezi kraji České republiky. Rozvod se v 61 % případů týkal manželství s nezletilými dětmi. Ve 43 % případů bylo rozvedeno manželství trvající 15 a více let. Nejčastěji uváděnou příčinou rozvratu manželství je na straně mužů i žen rozdíl povah, názorů a zájmů.

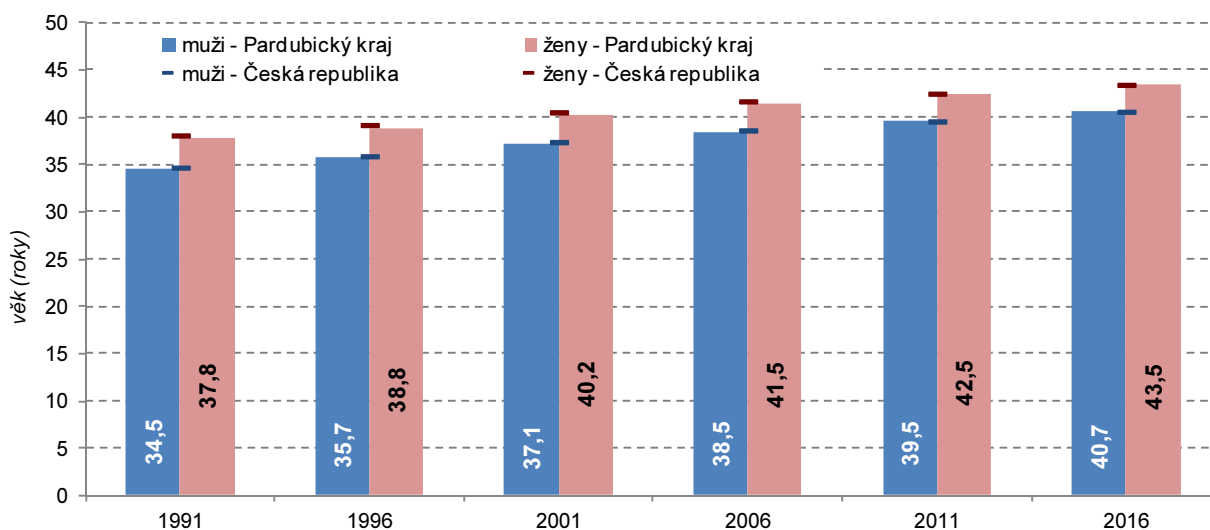
Graf 1.10 Sňatky, rozvody a průměrný věk při prvním sňatku v Pardubickém kraji

Obyvatelstvo kraje je opět o něco starší

Průměrný věk obyvatel Pardubického kraje meziročně vzrostl o dvě desetiny roku na 42,1 roku, ženám bylo v průměru 43,5 roku a mužům 40,7 let. Od roku 1991 se průměrný věk žijících obyvatel kraje zvýšil o 5,9 roku. V mezikrajském srovnání bylo obyvatelstvo Pardubického kraje v roce 2016 páté nejmladší, republikový průměr činil v loňském roce 42,0 let.

Graf 1.11 Průměrný věk mužů a žen v Pardubickém kraji a ČR

Podíl dětí do 15 let mírně roste

V kraji žilo ke konci roku 2016 celkem 80 394 dětí do 15 let, na populaci kraje se tak tato věková skupina podílela 15,5 %. Oproti předchozímu roku vzrostl počet obyvatel v nejmladší věkové kategorii o více než tisíc osob, ve srovnání s rokem 2008, kdy dosáhl počet dětí do 15 let v kraji minima (74 997), posílila tato skupina obyvatelstva o 5,4 tis. osob. Podíl dětské složky na populaci kraje se v posledních letech mírně zvyšuje, ve srovnání s rokem 1991 je však dětí mladších 15 let v kraji o 27 tis. méně.

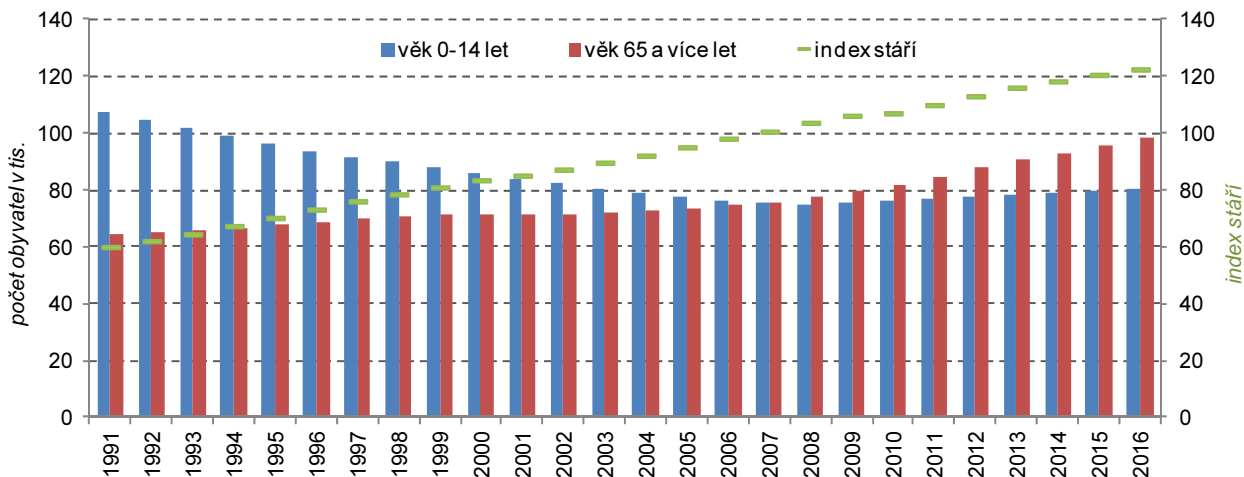
Počet obyvatel v produktivním věku klesá

Osob v tzv. produktivním věku (15 až 64 let) žilo ke konci roku 2016 v kraji 338 204, tj. 65,4 % z celkového počtu obyvatel kraje. Ve srovnání s předchozím rokem se snížil počet osob v této věkové kategorii o téměř 3 tisíce. Počet i podíl obyvatel v této skupině klesá již od roku 2009, kdy do produktivního věku začaly přecházet populačně slabé ročníky narozené ve druhé polovině 90. let 20. století. V produktivním věku jsou přitom nejpočetnější generace obyvatelstva narozené v 70. letech minulého století.

Osob starších 65 let je v kraji v současnosti nejvíce od roku 1991

K 31. 12. 2016 žilo v Pardubickém kraji 98 489 osob ve věku 65 a více let, na populaci kraje se senioři podíleli 19,0 %. Jedná se o nejvyšší absolutní počet i relativní zastoupení od roku 1991. Meziročně vzrostl počet osob v nejstarší věkové skupině o 2,8 tisíce, ve srovnání s rokem 1991 žije nyní v kraji o téměř 34 tisíc seniorů více.

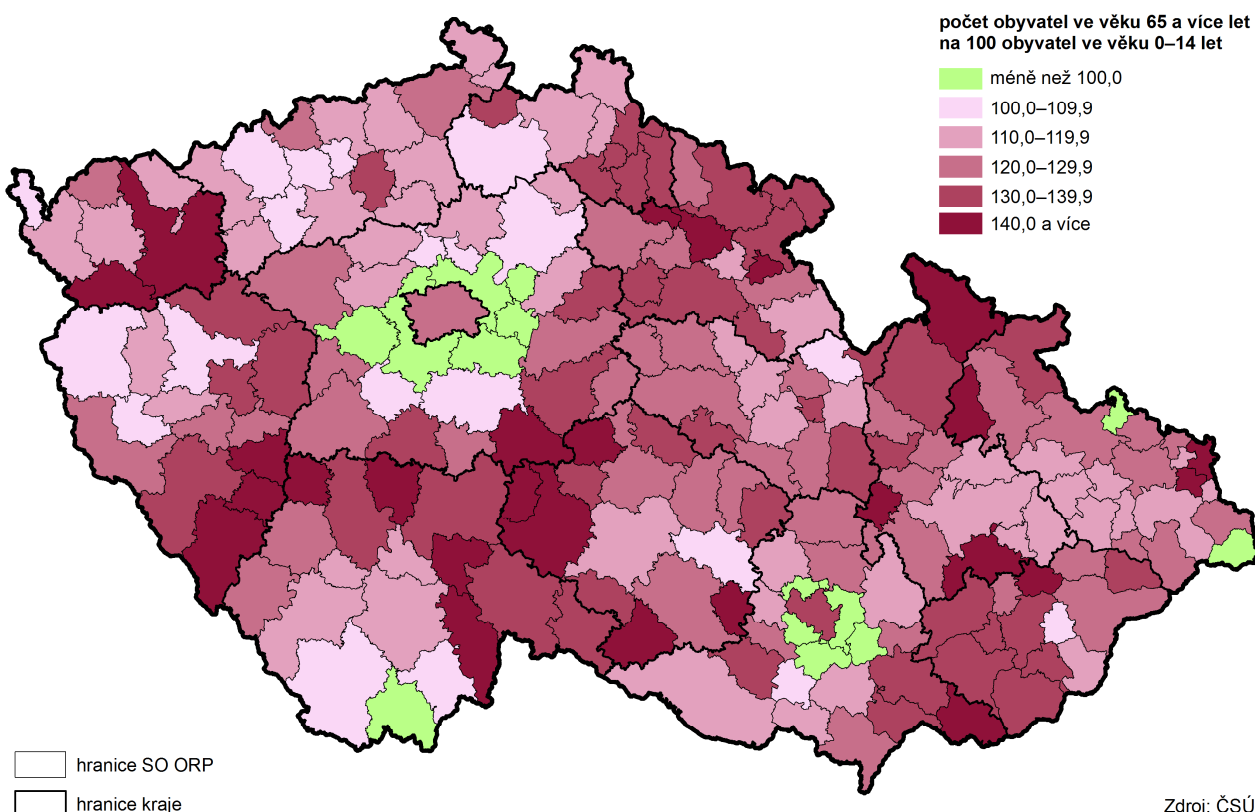
Graf 1.12 Vývoj počtu obyvatel ve věkových skupinách 0–14 let a 65 a více let a indexu stáří v Pardubickém kraji

Stárnutí populace kraje pokračuje

Stárnutí populace lze dokumentovat také na vývoji poměrových ukazatelů. Stále vyšších hodnot nabývá index stáří, který vyjadřuje vzájemný poměr počtu osob seniorské a dětské složky obyvatelstva. Početní převaha seniorů nad dětmi byla v kraji poprvé evidována v roce 2007, kdy index stáří dosáhl hodnoty 100,6. V roce 2016 připadalo na 100 dětí do 15 let již 122,5 seniorů starších 65 let; jedná se o pátou nejnižší hodnotu mezi všemi kraji České republiky. Nejvyšší hodnoty dosáhl index stáří v Královéhradeckém kraji (132,0), nejnižší pak v kraji Středočeském (101,5).

Index stáří ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2016

2. Sociální vývoj

Ekonomická aktivita (VŠPS):

Počet ekonomicky aktivních byl v dlouhodobém srovnání nejvyšší, ekonomicky neaktivních ubylo

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) tvořilo v roce 2016 pracovní sílu¹ v kraji 264,0 tis. ekonomicky aktivních osob, tj. o 1,3 tis. osob více ve srovnání s předchozím rokem a zároveň nejvíce za období posledních 25 let, za které jsou data VŠPS k dispozici. Počet ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let dosahoval v kraji maximálních hodnot v letech 2009 až 2011 (více než 185 tis.), do roku 2016 klesl na 172,7 tis. osob.

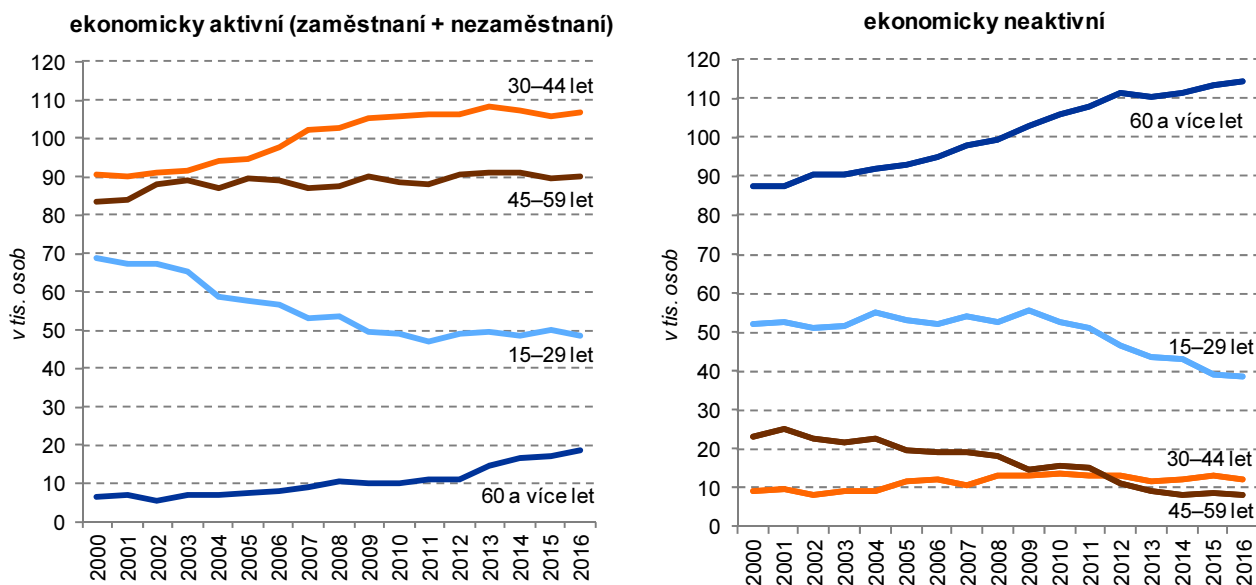
Na změny ve struktuře obyvatelstva podle ekonomické aktivity a věku působí celá řada vlivů – od demografického vývoje (zejména stárnutí populace) přes legislativní vlivy (např. prodlužování věku odchodu do důchodu), ekonomické aspekty (situace na trhu práce) až po vlastní preference obyvatelstva (např. studium, mateřství, předčasný důchod).

Mezi ekonomicky aktivními klesá podíl nejmladších osob, mezi neaktivními výrazně narůstá zastoupení nejstarších

Nárůst počtu ekonomicky aktivních byl od roku 2000 podporován mladší i střední generací (věkové kategorie 30 až 44 i 45 až 59 let) a zejména v posledních čtyřech letech i kategorií osob ve věku 60 a více let (viz následující graf). Výrazně však také rostl počet nejstarších osob ve skupině ekonomicky neaktivních (v roce 2016 již tvořily dvě třetiny ekonomicky neaktivních, což je nejvíce od počátku sledování v roce 1993).

Jestliže v posledních pěti letech se zřetelně snižoval počet ekonomicky neaktivních osob ve věku 15 až 29 let, mezi ekonomicky aktivními se počet nejmladších osob po předchozím poklesu příliš neměnil, v relativním vyjádření v roce 2016 klesl na 18,3 %, což je nejnižší podíl od roku 1993.

Graf 2.1 Obyvatelstvo 15leté a starší podle ekonomické aktivity a věku v Pardubickém kraji

Ve struktuře pracovní síly se příznivě mění podíl zaměstnaných a nezaměstnaných

Ještě v roce 2013 se zaměstnaní na pracovní síle (tj. na ekonomicky aktivních) v kraji podíleli 92 % a nezaměstnaní tvořili 8 %, do roku 2016 se tento poměr díky příznivému vývoji na trhu práce posunul na 96 % (zaměstnaní) a 4 % (nezaměstnaní).

Zaměstnanost nadále roste

Po poklesu zaměstnanosti vlivem ekonomického útlumu po roce 2008 nastalo oživení na trhu práce a počet zaměstnaných osob nejprve mírně a následně zřetelně rostl. V posledních čtyřech letech se počet zaměstnaných v kraji zvyšoval o více než 1 % ročně na 254,3 tis. osob v roce 2016, což je nejvyšší počet zaměstnaných od roku 1993, za který jsou poprvé dostupné údaje VŠPS.

¹ Pracovní sílu tvoří osoby ekonomicky aktivní, a to jak zaměstnaní, tak nezaměstnaní. Zaměstnaní se podle postavení v zaměstnání člení na zaměstnance vč. členů produkčních družstev, zaměstnavatele, pracující na vlastní účet a pomáhající rodinní příslušníci.

Míra zaměstnanosti překračuje průměr ČR

Míra zaměstnanosti² osob patnáctiletých a starších, která v roce 2013 mírně vzrostla na 55 %, se do roku 2016 zvýšila již na 58,2 % a stejně jako v předchozím roce překročila republikovou hodnotu (o 0,7 procentního bodu). Míra zaměstnanosti mužů v roce 2016 v kraji (66,3 %) byla o 0,2 p. b. nad průměrem ČR, míra zaměstnanosti žen (50,4 %) republikovou hodnotu převyšovala o 1 procentní bod.

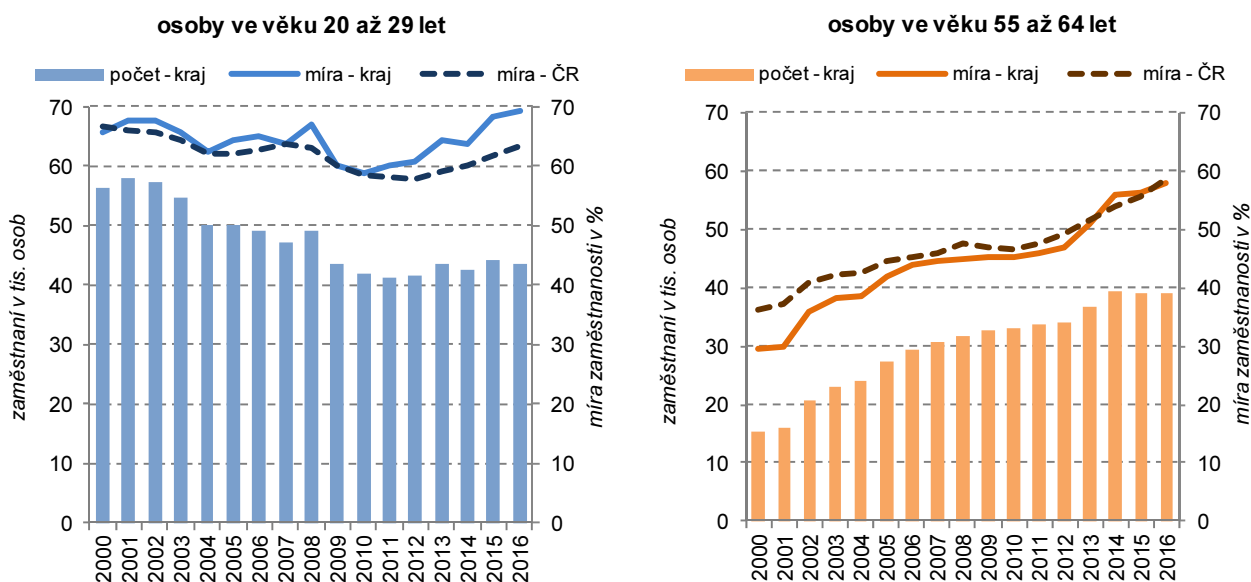
Počet zaměstnaných juniorů a osob v předdůchodovém věku se vyrovnává

Srovnání odlišností ve vývoji počtu zaměstnaných a míry zaměstnanosti mezi mladými osobami vstupujícími na trh práce a mezi osobami v předdůchodovém věku zobrazují následující grafy. Zatímco počet zaměstnaných juniorů v posledních letech vykazoval převážně klesající trend (demografické vlivy, preference studia), počet zaměstnaných ve věku 55 až 64 let se neustále zvyšoval (rovněž v důsledku demografického vývoje, ale i vlivem prodlužování věku odchodu do důchodu). Počet zaměstnaných v obou srovnávaných věkových skupinách se tak v kraji postupně blíží 40 tis. osob.

Míra zaměstnanosti juniorů v kraji výrazně převyšuje republikový průměr

Zatímco míra zaměstnanosti osob ve věku 20 až 29 let po předchozím poklesu od roku 2011 roste (na 69,1 % v kraji v roce 2016), míra zaměstnanosti osob ve věku 55 až 64 let vykazuje dlouhodobě rostoucí trend (do roku 2016 vzrostla na 57,9 %). Oproti republikovým hodnotám v kraji zjišťujeme výrazně nadprůměrnou míru zaměstnanosti juniorů (v roce 2016 byla o 5,7 procentního bodu vyšší). Míra zaměstnanosti osob v předdůchodovém věku v kraji dlouhodobě za republikovým průměrem zaostávala, v posledních letech však kolem něho osciluje řádově v desetinách procentních bodů.

Graf 2.2 Zaměstnaní a míra zaměstnanosti ve vybraných věkových skupinách v Pardubickém kraji a ČR

Úroveň vzdělanosti zaměstnaných osob v kraji nadále roste

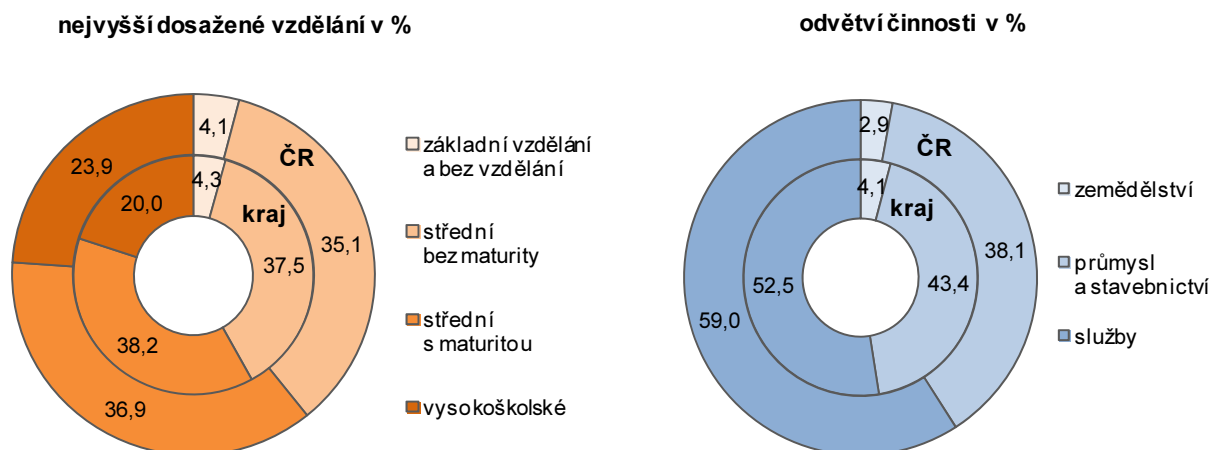
Ve struktuře zaměstnaných osob v kraji z hlediska vzdělání, odvětví činnosti i klasifikace zaměstnání (viz následující grafy) se odráží specializace kraje zejména na průmyslová odvětví, ve kterých častěji nacházejí uplatnění osoby se středním vzděláním bez maturity, resp. z hlediska klasifikace zaměstnání osoby obsluhující stroje a zařízení vč. montérů.

Zatímco podíl středoškolsky vzdělaných osob bez maturity mezi zaměstnanými v kraji republikový průměr převyšuje (o 2,4 procentního bodu v roce 2016), zastoupení vysokoškoláků za celorepublikovou hodnotou zaostává (o 3,9 procentního bodu). Vzdělanost však nadále roste; jestliže před pěti lety se vysokoškoláci na všech zaměstnaných podíleli necelými 17 %, do roku 2016 jejich podíl vzrostl na pětinu a podíl středoškoláků s maturitou (38,2 %) byl v mezikrajském srovnání 3. nejvyšší. Zastoupení středoškolsky vzdělaných osob bez maturity mezi zaměstnanými postupně klesá (na 37,5 % v roce 2016, což byl devátý podíl mezi kraji).

² podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších, resp. podíl počtu zaměstnaných daného věku na počtu všech osob v daném věku

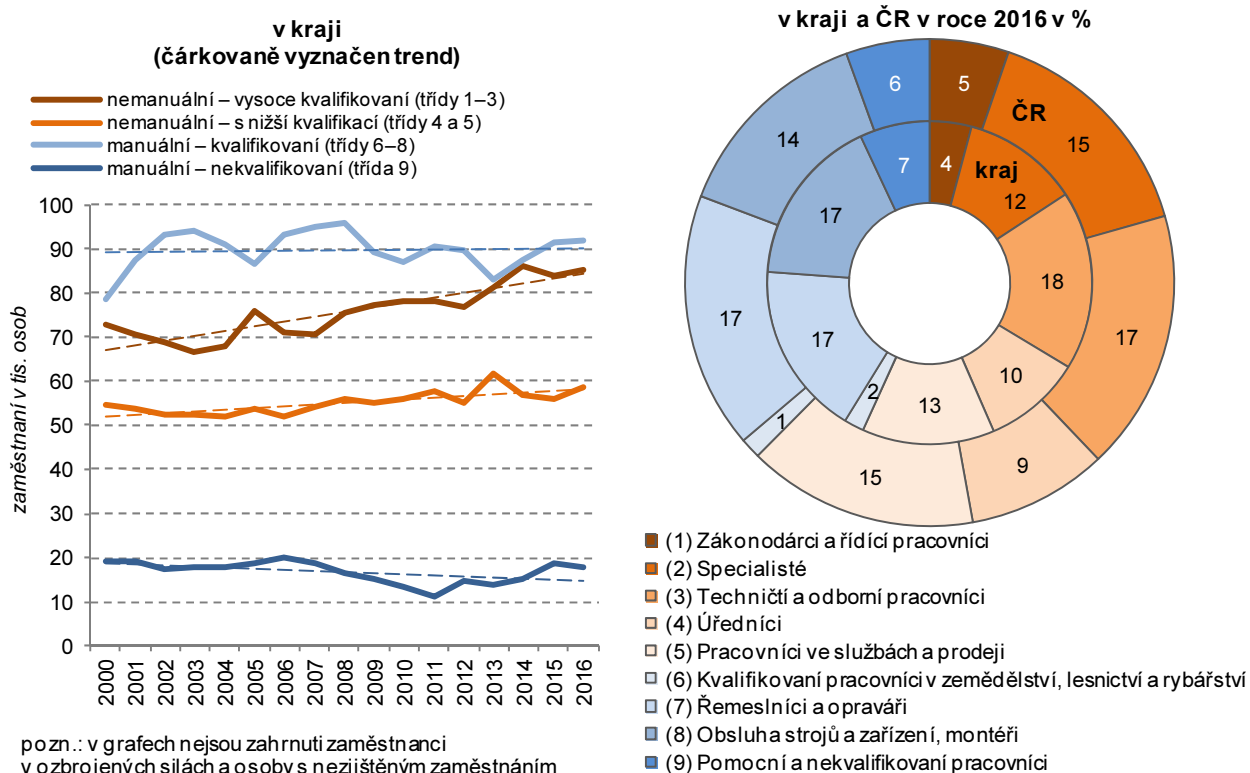
Graf 2.3 Zaměstnaní podle vzdělání a odvětvových sektorů v Pardubickém kraji a ČR v roce 2016

Zaměstnanost v zemědělství se snižuje, oživení nastalo ve službách

Zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) v kraji nadále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání, a to zejména díky zpracovatelskému průmyslu. Podíl sekundárního sektoru na celkové zaměstnanosti (43,4 %) byl v roce 2016 mezi kraji 4. nejvyšší (stejně jako v roce předchozím). Zaměstnanost v terciárním sektoru – tržních i netržních službách – meziročně vzrostla, přesto zůstala mezi kraji 4. nejnižší. Podíl primárního sektoru (zemědělství a lesnictví) na celkové zaměstnanosti nadále klesá (na 4,1 % v roce 2016, což představuje 6. nejvyšší hodnotu mezi kraji, přitom v roce 2015 byl tento podíl 3. nejvyšší).

Graf 2.4 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Pardubickém kraji a ČR

V posledních letech zřetelně roste počet vysoce kvalifikovaných nemanuálních pracovníků

Z předchozího grafu je zřejmé, že od roku 2000 v kraji zřetelně narůstá počet nemanuálních vysoce kvalifikovaných pracovníků (v nejvyšších třídách zaměstnanosti 1 až 3), mírně rostoucí trend je patrný rovněž v případě nemanuálních pracovníků s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5). Zatímco počet manuálních – kvalifikovaných pracovníků kolísá, počet manuálních – nekvalifikovaných pracovníků dosáhl minima v roce 2011, následně se mírně zvyšoval přibližně na stejný počet jako před patnácti lety.

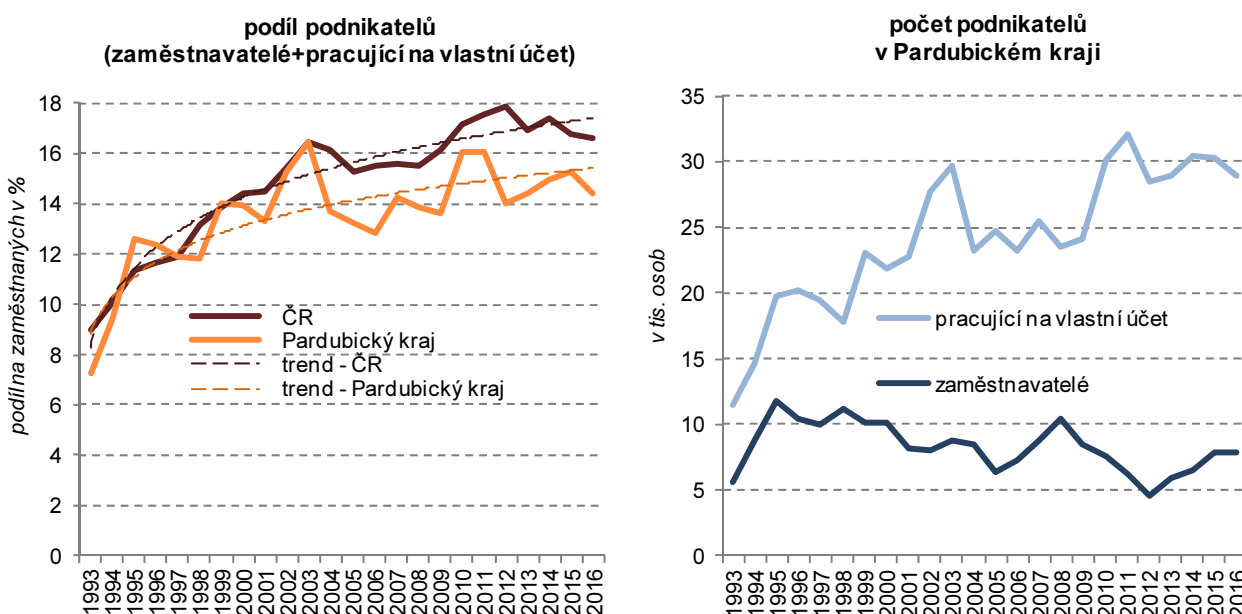
V kraji je nadprůměrný podíl osob obsluhujících stroje a zařízení vč. montérů

Oproti republikové struktuře zaměstnaných podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání v kraji nacházíme nadprůměrné zastoupení technických a odborných pracovníků (třída 3) i úředníků (třída 4), ale především osob obsluhujících stroje a zařízení vč. montérů (třída 8) a také pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (třída 9). Výrazně pod průměrem republiky je v kraji zastoupení specialistů (třída 2) a pracovníků ve službách a prodeji (třída 5).

Intenzita podnikatelské aktivity v kraji nadále zaostává za republikovou

Z hlediska postavení v zaměstnání tvoří největší podíl zaměstnaných osob zaměstnanci vč. členů produkčních družstev (84,8 % v kraji v roce 2016); v postavení podnikatelů (tj. zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet) působilo v roce 2016 v kraji 14,4 % zaměstnaných osob, tj. o 0,8 procentního bodu méně než v roce předchozím. Republikový podíl se přitom meziročně snížil pouze o desetinu procentního bodu na 16,6 %. Kraj se tak v podílu podnikatelů posunul v mezikrajském žebříčku z 8. na 10. pozici. Zatímco počet zaměstnavatelů v kraji se meziročně nezměnil, počet pracujících na vlastní účet mírně klesl.

Graf 2.5 Zaměstnaní podle vybraných kategorií postavení v zaměstnání

Počet osob s více zaměstnáními meziročně výrazně vzrostl

V roce 2016 mělo v kraji několik zaměstnání 9,4 tis. osob, což je o 3,2 tis. osob více oproti předchozímu roku a zároveň nejvíce od roku 2000. Na celkovém počtu zaměstnaných se tyto osoby podílely 3,7 % (při republikovém průměru 2,3 %), což představuje druhý nejvyšší podíl za Královéhradeckým krajem (v roce 2015 Pardubickému kraji patřila pátá příčka).

Nezaměstnanost (MPSV):

Počet nezaměstnaných meziročně klesl o pětinu a byl nejnižší za posledních dvacet let

Ke konci roku 2016 bylo na úřadech práce v kraji registrováno celkem 14 407 uchazečů o zaměstnání, tj. o 20 % méně než v předchozí roce a zároveň (při srovnání koncových ročních stavů) nejméně od konce roku 1997. Dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let bylo v kraji ke konci roku 2016 na úřadech práce registrováno celkem 13 657, tj. o 22 % méně než v roce 2015. O čtvrtinu se v kraji meziročně snížil počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých (na 767 osob), o 12 % pak klesl počet uchazečů se zdravotním postižením (na 2,6 tis.).

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce byl nejvyšší od počátku 90. let

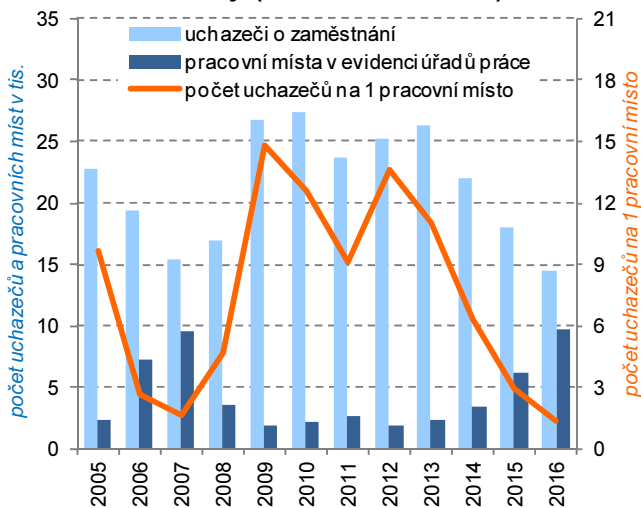
Spolu s klesajícím počtem uchazečů o zaměstnání se zároveň nadále zvyšovala nabídka pracovních míst hlášených úřadům práce. Ke konci roku 2016 bylo na úřadech práce v kraji evidováno 9 687 pracovních míst, tj. o 57 % více oproti předchozímu roku a zároveň nejvíce od počátku 90. let minulého století. Na jedno nabízené pracovní místo tak v kraji připadalo 1,5 uchazečů o zaměstnání při republikovém průměru 2,9.

Podíl nezaměstnaných osob v kraji byl na konci roku 2016 čtvrtý nejnižší v mezikrajském srovnání

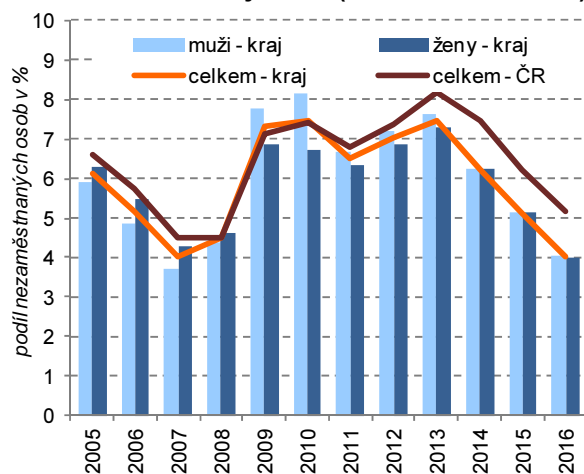
Podíl nezaměstnaných osob v kraji meziročně klesl o 1,1 procentního bodu na 4,04 % (stav k 31. 12. 2016) a byl 4. nejnižší mezi kraji (na konci roku předchozího kraji patřila pátá nejnižší příčka). Stejně jako v předchozím roce zůstal podíl nezaměstnaných osob v kraji o více než 1 p. b. pod hodnotou ČR (5,19 %). Podíl nezaměstnaných mužů (4,07 %) a žen (4,00 %) byl na konci roku 2016 přibližně vyrovnaný.

Graf 2.6 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji (stav ke konci roku)

Zdroj: MPSV

Graf 2.7 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav ke konci roku)*

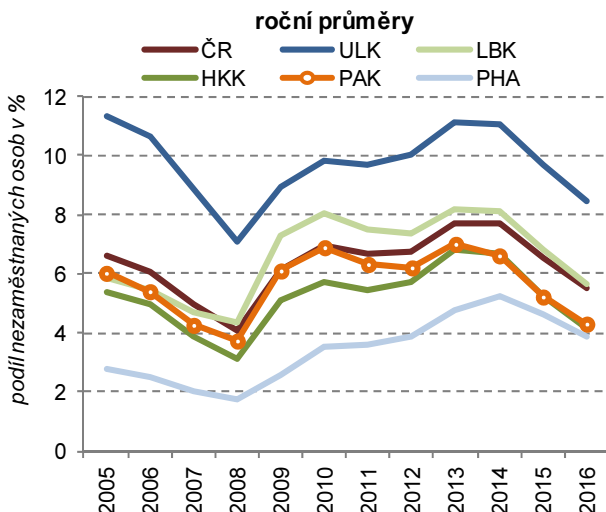

* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

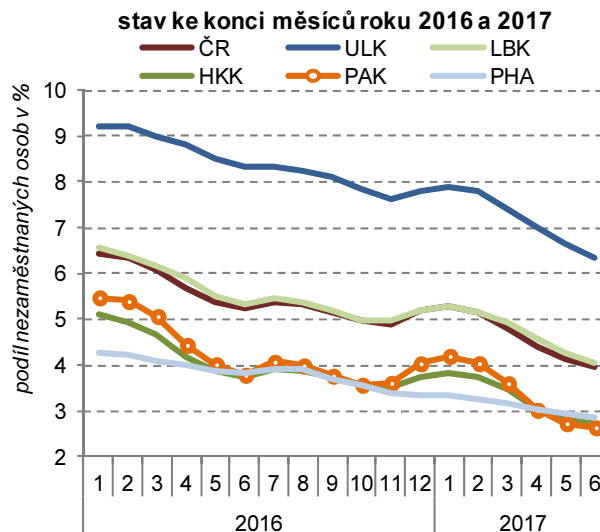
Rozdíly v nezaměstnanosti mezi kraji se snižují

Z následujícího grafu, porovnávacího průměrné roční hodnoty podílu nezaměstnaných osob, je patrné postupné snižování rozdílu mezi krajem s nejnižší (Praha) a nejvyšší (Ústecký kraj) nezaměstnaností. Měsíční nezaměstnanost v Praze (vyznačující se malými sezónními výkyvy) se v květnu a červnu 2017 posunula dokonce až na 10. nejnižší příčku. V rámci regionu soudržnosti NUTS 2 Severovýchod je podíl nezaměstnaných osob nejvyšší v Libereckém kraji; s odstupem následují Pardubický a Královéhradecký kraj.

Graf 2.8 Podíl nezaměstnaných osob* ve vybraných krajích

* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

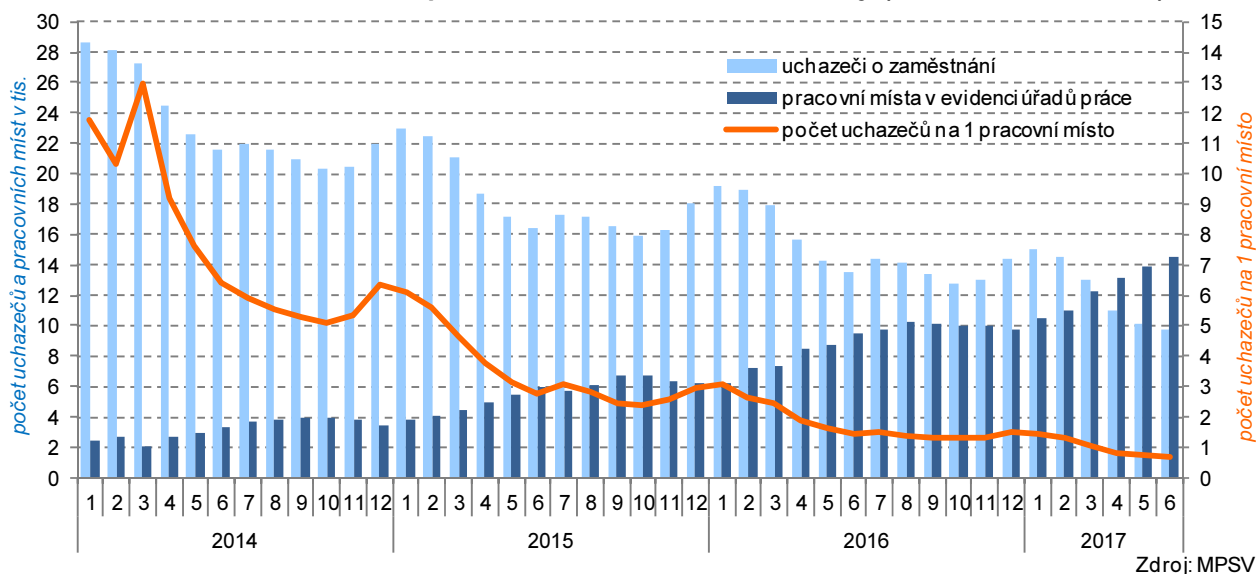

Zdroj: MPSV

Nezaměstnanost se v kraji příznivě vyvíjela i na počátku roku 2017

Příznivý vývoj na trhu práce pokračoval i v 1. pololetí roku 2017. Ke konci června 2017 bylo v kraji evidováno 9 783 uchazečů o zaměstnání, tj. o 3 707 méně než v roce předchozím a nejméně od roku 1998 při porovnání koncových pololetních stavů. Úřadům práce v kraji bylo na konci prvního pololetí roku 2017 nahlášeno 14 507 pracovních míst (nejvíce od počátku 90. let) a na jedno nabízené pracovní místo tak připadalo 0,7 uchazeče (při republikovém průměru 1,6).

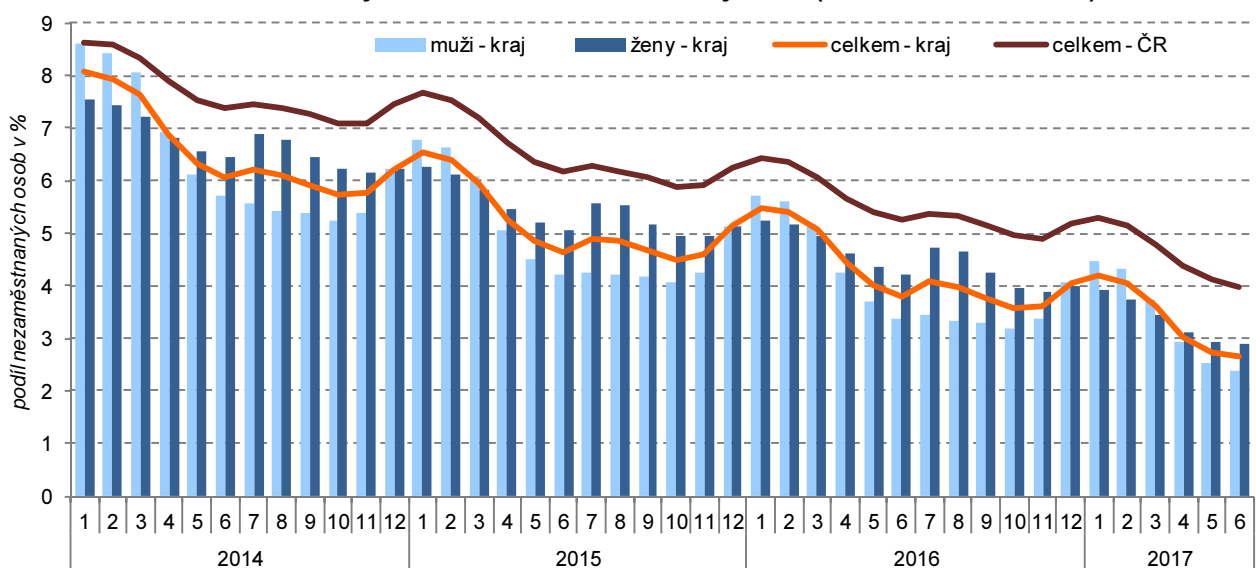
Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji (stav ke konci měsíce)

Ke konci června 2017 byla nezaměstnanost v kraji 2. nejnižší

Měsíční nezaměstnanost v kraji meziročně klesá nepřetržitě od dubna 2014. Ke konci června 2017 podíl nezaměstnaných osob v kraji klesl na 2,64 %, což představuje 2. nejnižší hodnotu po Plzeňském kraji. Podíl nezaměstnaných mužů v kraji v polovině roku 2017 činil 2,39 % (3. nejnižší v mezikrajském srovnání) a podíl nezaměstnaných žen 2,90 % (2. nejnižší hodnota). Z grafu znázorňujícího měsíční hodnoty podílu nezaměstnaných osob jsou patrné sezónní výkyvy nezaměstnanosti, a to především u mužů, kteří jsou častěji zaměstnáváni v odvětvích vázaných na roční období (např. v zemědělství či stavebnictví).

Graf 2.10 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav ke konci měsíce)*

* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

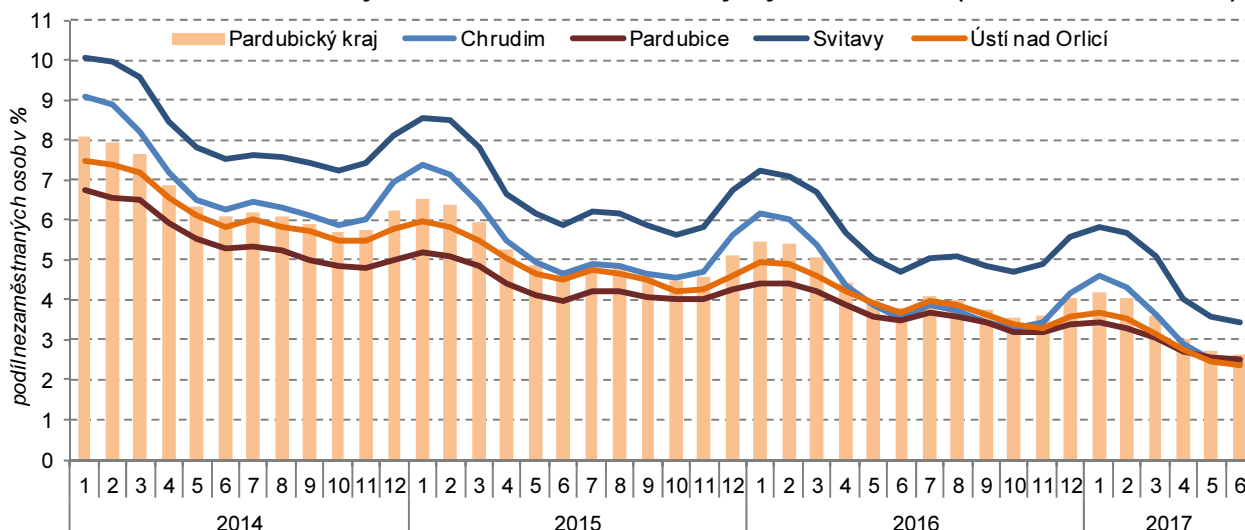
Zdroj: MPSV

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných klesl a nadále patří k nejnižším mezi kraji

Ke konci roku 2016 bylo v kraji evidováno 3 791 uchazečů o zaměstnání po dobu delší než 1 rok (tj. o 35 % méně než v roce předchozím a zároveň nejméně od konce roku 1998). Jejich podíl na všech uchazečích meziročně klesl z 32 % na 26 % a zůstal na druhé nejnižší hodnotě v mezikrajském srovnání. V dlouhodobém srovnání přitom dosáhl počet uchazečů v evidenci déle než 1 rok maxima na konci roku 2013 (9 359 osob). Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na osobách v produktivním věku (15–64 let) činil na konci roku 2016 v kraji 1,1 % a byl o 0,6 procentního bodu nižší než v roce předchozím a zároveň nejnižší v mezikrajském srovnání; republikový průměr přitom činil 2,1 %. Dlouhodobá nezaměstnanost je v kraji nadále největším problémem v okrese Svitavy a Ústí nad Orlicí.

Graf 2.11 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a jeho okresech (stav ke konci měsíce)*

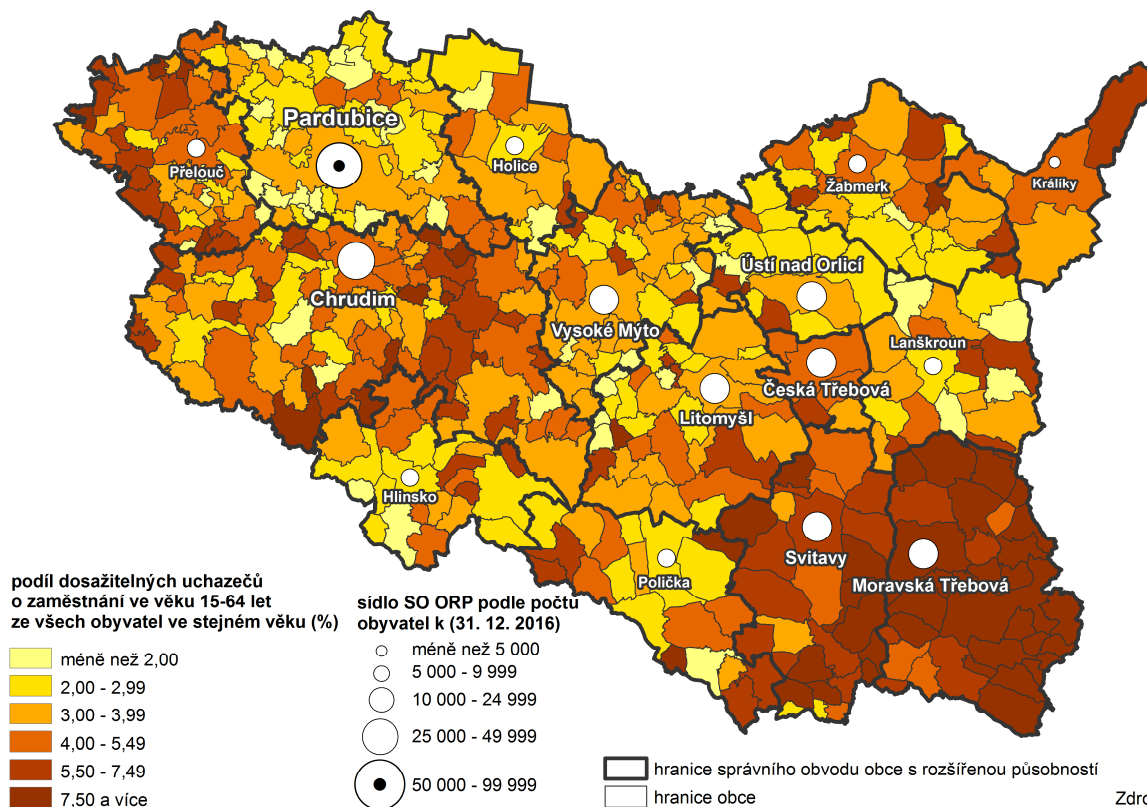
* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Zdroj: MPSV

Nezaměstnanost klesala ve všech okresech kraje

Meziroční pokles počtu uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán ve všech okresech kraje, nejvíce se mezi koncem roku 2016 a 2015 snížil v okrese Chrudim (o 23 %) a Ústí nad Orlicí (o 22 %), nejméně v okrese Pardubice (o 18 %). Podíl nezaměstnaných osob klesl nejvíce v okrese Chrudim (o 1,5 proc. bodu na 4,18 %), nejméně v okrese Pardubice (o 0,9 p. b. na 3,38 %). Sezónní výkyvy v nezaměstnanosti jsou nejvíce patrné v okresech Chrudim a Svitavy, a to zejména v zimních měsících (vliv nadprůměrné zaměstnanosti v zemědělství či stavebnictví). Největší převis poptávky nad nabídkou na pracovním trhu dlouhodobě zaznamenáváme v okresech Svitavy a Chrudim (se 3,4 resp. 3,2 uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadů práce ke konci roku 2016), nejpříznivější je v tomto ohledu situace v okrese Pardubice, kde na konci roku 2016 byl počet nabízených pracovních míst dokonce vyšší než počet uchazečů.

Nezaměstnanost v obcích Pardubického kraje k 31. 12. 2016

Zdroj: MPSV

Mezi správními obvody klesl počet uchazečů o zaměstnání nejvíce na Králicku

Z pohledu patnácti správních obvodů obcí s rozšířenou působností v kraji se počet uchazečů o zaměstnání meziročně snížil ve všech těchto regionech, v relativním vyjádření nejvíce na Králicku (o 35 %), Hlinecku (o 29 %) a Žambersku (o 27 %). Nejnižší pokles počtu uchazečů zaznamenalo Českořítebovsko (o 12 %), Moravskořítebovsko (o 14 %) a Vysokomýtsko (o 16 %). Dlouhodobě nejhorší situace na trhu práce přetrvává na Moravskořítebovsku a Svitavsku, kde byl na konci roku 2016 podíl nezaměstnaných osob 8,4 %, resp. 6,0 %. Nezaměstnanost nižší než 4 % byla zjištěna v devíti SO ORP, z toho nejnižší na Lanškrounsku (3,00 %), Pardubicku (3,12 %) a Hlinecku (3,14 %).

Podíl nezaměstnaných osob meziročně klesl v 77 % obcí Pardubického kraje

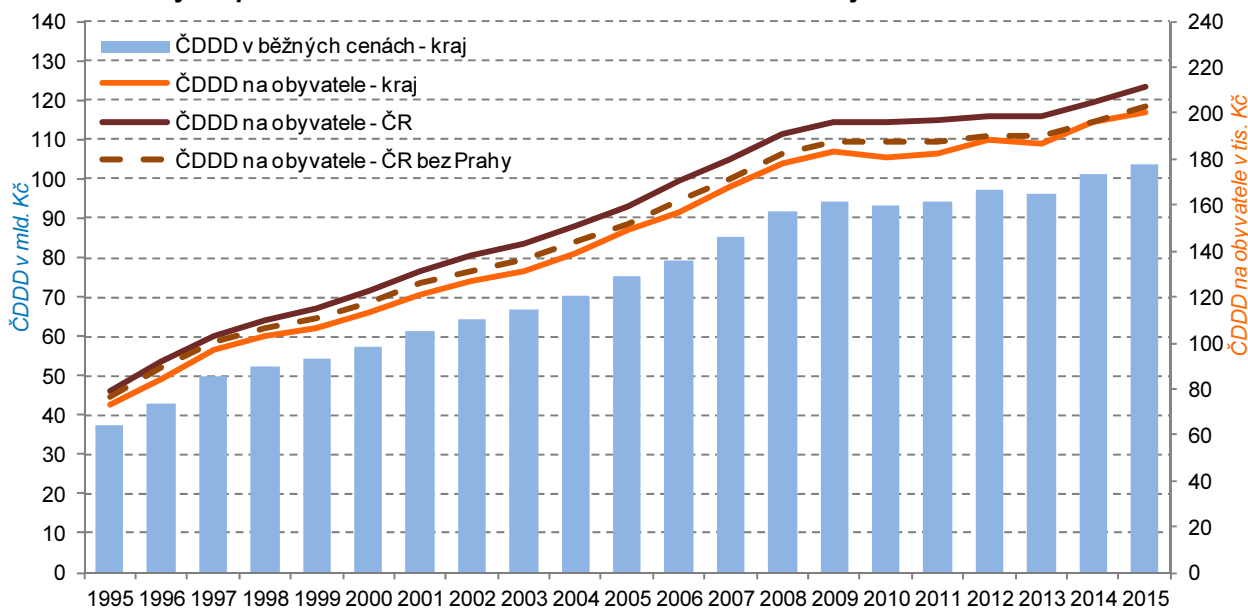
Příznivý vývoj na trhu práce je patrný i při podrobném územním pohledu na jednotlivé obce. Mezi koncem roku 2015 a 2016 se snížil podíl nezaměstnaných osob v 77 % obcí Pardubického kraje (v 348 ze všech 451 obcí). Nezaměstnaností jsou nadále nejvíce postižené obce ležící v příhraničních oblastech či na vnitřních periferiích krajů (mj. vlivem horší dopravní obslužnosti). V Pardubickém kraji se jedná zejména o obce ležící na jihovýchodním okraji regionu. Jestliže na konci roku 2015 byla zjištěna více než 10% nezaměstnanost ve 35 obcích kraje, o rok později klesl tento počet na 20 obcí (většina z nich se nachází na Moravskořítebovsku a Svitavsku).

Příjmy:

Čistý disponibilní důchod domácností v kraji meziročně vzrostl a po přepočtu na obyvatele se řadil doprostřed žebříčku krajů

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)³ je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Jeho objem v běžných cenách dlouhodobě postupně narůstá. Meziroční pokles zaznamenala hodnota ČDDD v kraji v letech 2010 a 2013. V roce 2014 již následoval zřetelný meziroční růst (podle revidovaných údajů o 4,8 %), který pokračoval i v roce následujícím (2,5% nárůst v roce 2015 na 103,6 mld. Kč). ČDDD po přepočtu na obyvatele v kraji dlouhodobě zaostává za republikovým průměrem (vypočteným za všechny kraje, i bez Prahy s extrémně vysokou hodnotou). V roce 2015 se kraj hodnotou ČDDD na obyvatele (200,6 tis. Kč) řadil (obdobně jako v předchozím roce) doprostřed mezikrajského žebříčku.

Graf 2.12 Čistý disponibilní důchod domácností v Pardubickém kraji a ČR

Průměrné čisté peněžní příjmy na člena domácnosti jsou v kraji čtvrté nejnižší

Podle výsledků výběrového šetření ČSÚ v domácnostech „Životní podmínky 2016“ dosáhl čistý peněžní příjem v přepočtu na jednoho člena domácnosti 148,9 tis. Kč ročně (sledováno za rok 2015) a kraj se touto hodnotou zařadil na 11. místo mezikrajského žebříčku; oproti výsledku šetření v předchozím roce si kraj o jednu pozici pohoršil, nižší příjmy zaznamenaly pouze kraje Ústecký, Zlínský a Moravskoslezský.

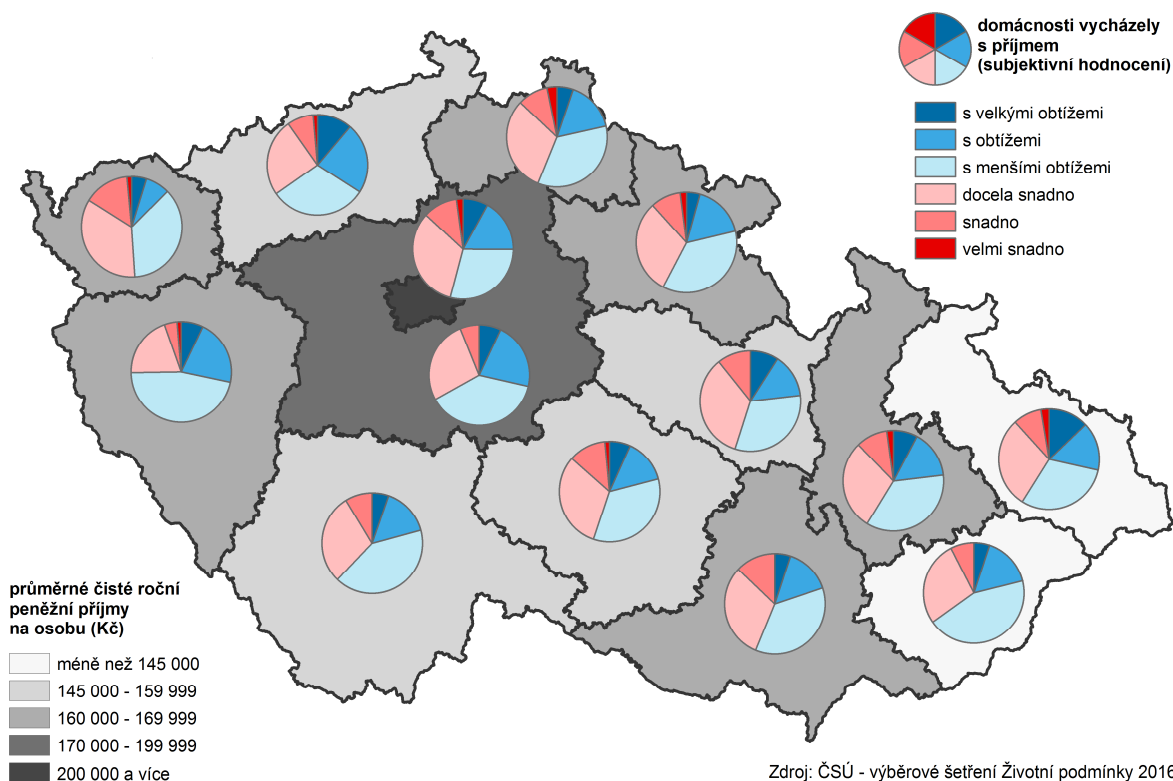
³ Čistý disponibilní důchod domácností – ČDDD (makroekonomický agregát) je ve zjednodušeném vyjádření tvořen čistými mzdami a platy, sociálními dávkami a ostatními důchody, provozním přebytkem drobných podnikatelů a klasických domácností, snížený o běžné daně. Data za rok 2016 budou k dispozici na konci roku 2017.

Pardubický kraj je součástí regionu s podprůměrným podílem osob ohrožených chudobou

Celý region soudržnosti Severovýchod, jehož je Pardubický kraj spolu s Královéhradeckým a Libereckým krajem součástí, se v podílu osob ohrožených příjmovou chudobou nebo sociálním vyloučením (12 % osob) řadí pod republikový průměr. Nejhorší situace je v tomto ohledu na Moravskoslezsku a Severozápadě s více než 20% podílem.

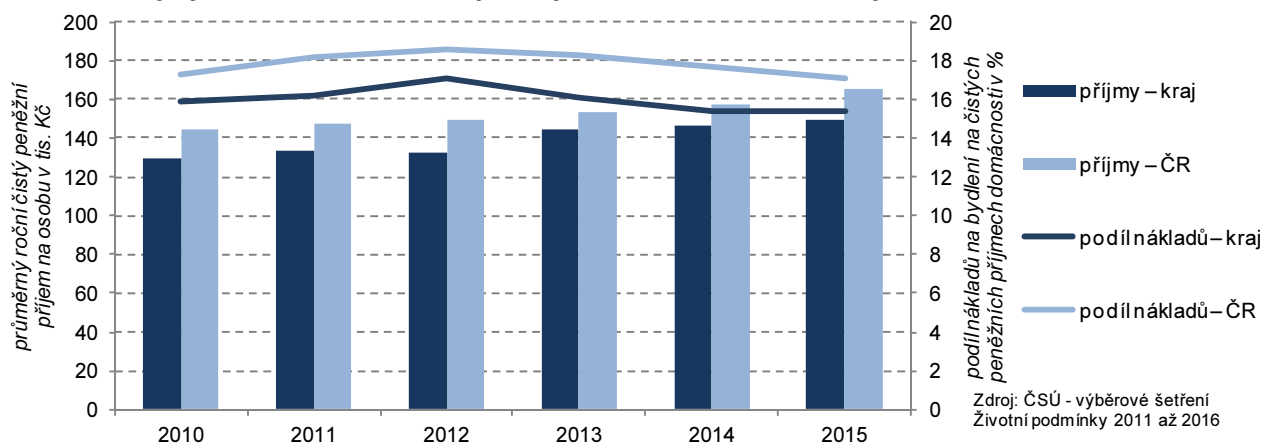
Příjmy domácností v krajích v roce 2015

Příjmy domácností v kraji nadále meziročně rostly pomaleji než v celé republice

Ve srovnání s výsledky šetření v předchozím roce se čisté roční peněžní příjmy na člena domácnosti v kraji zvýšily o 2,8 tis. Kč (tj. o 1,9 % při republikovém tempu 4,6 %). Oproti šetření z roku 2011 byly v kraji zjištěny příjmy vyšší o 19 tis. Kč (tj. 14,6% nárůst při republikovém navýšení o 14,0 %). V kraji lze sledovat postupný pokles podílu domácností s průměrným čistým měsíčním příjmem na osobu do 10 tis. Kč (z více než 44 % podle šetření před pěti lety na současných necelých 23 %) doprovázené rostoucím zastoupením domácností s měsíčním příjmem na osobu v pásmu od 10 do 15 tis. Kč (51,3 % v roce 2015). Přestože jsou příjmy domácností v Pardubickém kraji podprůměrné, přibližně třetina domácností uvedla, že s příjmy vychází docela snadno, což byl v rámci tohoto subjektivního hodnocení druhý nejvyšší podíl mezi kraji; v kraji je jeden z nejnižších podílů domácností, kterých se týká splácení půjček či hypoték.

Graf 2.13 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Pardubickém kraji a ČR

Podíl nákladů na bydlení na příjmech domácností byl v kraji pátý nejnižší

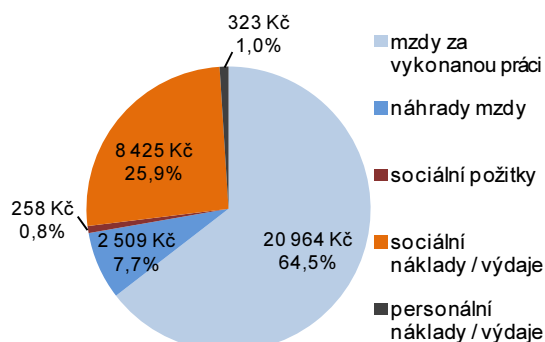
Na čistých měsíčních peněžních příjmech domácností v kraji se 15,4 % podílely náklady na bydlení, v celé ČR 17,1 %. Podíl nákladů na bydlení na čistých příjmech domácnosti zůstal v kraji podle výsledků posledních dvou šetření stejný, v mezikrajském žebříčku se však kraj touto hodnotou podílu posunul z třetího nejnižšího na pátou nejnižší pozici (v celé ČR se podíl nákladů na bydlení na čistých příjmech po předchozím růstu v posledních třech letech snižoval). Náklady na bydlení domácností v kraji patří dlouhodobě k nejnižším v mezikrajském srovnání; projevuje se zde mimo jiné i nadprůměrné zastoupení domácností žijících v rodinných (tedy nejčastěji vlastních) domech; měsíční náklady na bydlení dosáhly v kraji 4 673 Kč a byly 2. nejnižší za Krajem Vysočina.

Náklady práce na zaměstnance jsou čtvrté nejnižší mezi kraji

Úplné náklady práce (ÚNP)⁴ na jednoho zaměstnance v kraji podle dostupných údajů v roce 2015 činily 32 392 Kč měsíčně (224 Kč na hodinu) a v mezikrajském srovnání byly 4. nejnižší (s maximem v Praze a Středočeském kraji a minimem na Karlovarsku a Olomoucku).

Oproti roku 2014 vzrostly měsíční ÚNP v kraji o 3,6 % (při republikovém navýšení o 3,4 %), oproti roku 2010 byly vyšší o 15,5 %.

Graf 2.14 Měsíční náklady práce v Pardubickém kraji v roce 2015

pozn.: bez započtení záporné částky (-87 Kč) daní a dotací

Ve struktuře ÚNP v kraji zjišťujeme ve srovnání s celorepublikovými hodnotami mírně nadprůměrný podíl přímých nákladů (mezd i jejich náhrad) a naopak menší zastoupení sociálních požitků i personálních nákladů. Podle dostupných republikových údajů z hlediska odvětví se ÚNP v roce 2015 pohybovaly od 69 tis. Kč měsíčně v informačních a komunikačních činnostech a peněžnictví a pojišťovnictví po 21 tis. Kč v ubytování, stravování a pohostinství (průměr za všechna odvětví v ČR přitom činil 37 tis. Kč měsíčně).

Mzdy v kraji v roce 2016 rostly rychleji než v průměru za celou ČR...

V roce 2016 pokračoval příznivý mzdový vývoj, přičemž ve všech čtvrtletích kromě druhého rostla mzda (osob přečtených na plně zaměstnané) v kraji meziročně rychleji než v celé ČR. Nejrychleji rostly mzdy v kraji ve 4. čtvrtletí (o 5 % při čtyřprocentním nárůstu v celé ČR).

....přesto patří v mezikrajském srovnání stále k nejnižším

V 1. až 4. čtvrtletí 2016 činila průměrná hrubá měsíční mzda⁵ v kraji 24 707 Kč a byla o 1 tis. Kč vyšší oproti předchozímu roku a zároveň o 2,9 tis. Kč zaostávala za průměrem ČR. V mezikrajském srovnání se kraj zařadil průměrnou mzdou v roce 2016 (stejně jako v roce předchozím) na 11. místo; nižší mzdy byly v krajích Karlovarském, Zlínském a Olomouckém.

Ve srovnání s předchozím rokem došlo k nominálnímu zvýšení hrubé mzdy v kraji o 4,3 %; vlivem relativně nízkého meziročního nárůstu spotřebitelských cen (míra inflace v roce 2016 v ČR⁶ činila 0,7 %) vzrostla reálně průměrná mzda v kraji o 3,6 %. Průměrný reálný růst mezd v ČR přitom činil 3,5 %.

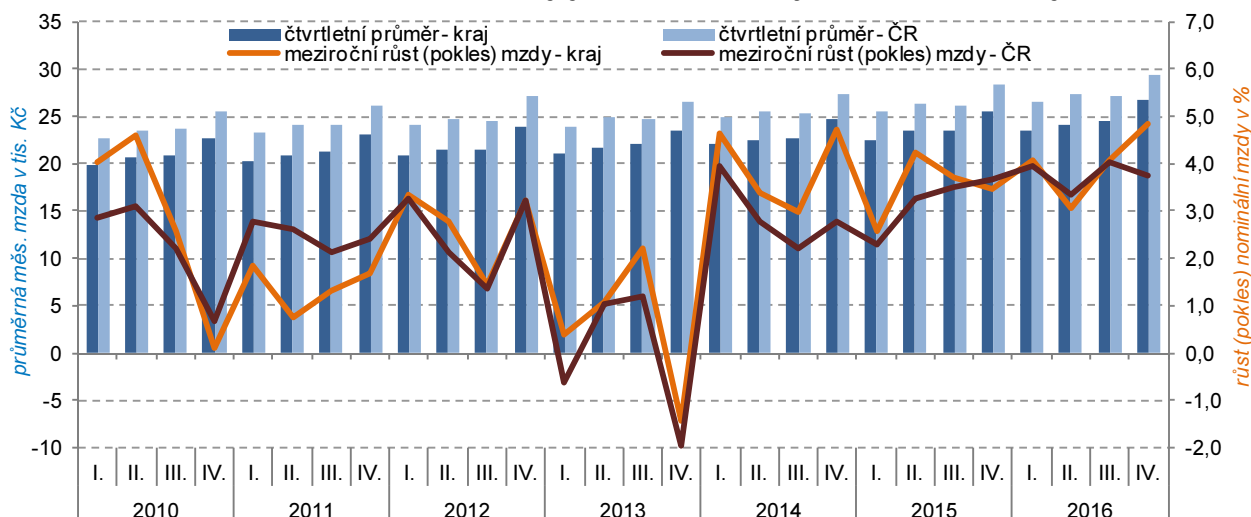
⁴ Náklady práce je možné definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků, tj. cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy za vykonanou práci (mzdy a platy) a náhrady mezd (např. za dovolenou, za svátky atd.) tvoří úplné náklady také nepřímé náklady, které nesouvisí přímo se mzdou. Tyto výdaje zaměstnavatelů lze rozdělit na sociální požitky (např. příspěvky na bydlení, stravování, příspěvky do sociálních fondů), sociální náklady (např. platba zákonného pojistného), personální náklady (např. výdaje spojené s náborem zaměstnanců a jejich zaškolením nebo ošatné), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Pro účely výpočtu se používá průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou).

⁵ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (nikoli podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

⁶ Souhrnný index nárůstu spotřebitelských cen za jednotlivé kraje není k dispozici.

Graf 2.15 Průměrná hrubá měsíční mzda⁷⁾ a její meziroční změny v Pardubickém kraji a ČR

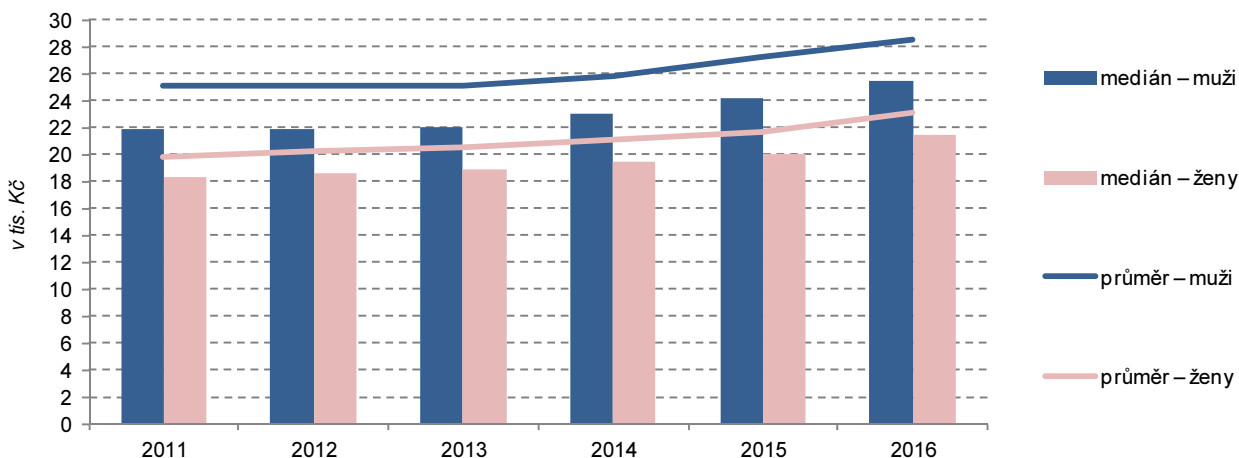

⁷⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2016 předběžné údaje

Medián mezd žen meziročně rostl nejrychleji ze všech krajů

Medián hrubých měsíčních mezd⁷⁾ činil v roce 2016 v kraji 23 693 Kč, u mužů dosahoval 25 542 Kč a u žen byl o 4 049 Kč nižší. Oproti roku 2015 medián mezd v kraji vzrostl o 1 410 Kč, v mezikrajském srovnání se jednalo o třetí nejvyšší relativní navýšení po Zlínském kraji a Kraji Vysočina. Tempo růstu mzdového mediánu se zde obdobně jako ve většině krajů zrychlilo (mezi roky 2014 a 2015 byl zaznamenán jeho nárůst v kraji o 870 Kč, mezi roky 2013 a 2014 o 673 Kč). Na rozdíl od předchozích dvou let rostl medián mezd v kraji v roce 2016 rychleji u žen – meziročně o 7,1 %, což představuje nejvyšší relativní navýšení mezi všemi kraji (medián mezd mužů meziročně vzrostl o 5,5 %). Ve všech krajích leží medián pod úrovní průměrných mezd; největší rozdíl nacházíme v Hl. městě Praze (region s nadprůměrným podílem osob s vysokými příjmy). V roce 2016 tvořil medián 89,9 % průměrných mezd v kraji (šestý největší podíl v mezikrajském srovnání); více se odchyloval od průměru u mužů (o 10,7 %) než u žen (o 6,9 %).

Graf 2.16 Medián mezd a průměrná hrubá měsíční mzda podle pohlaví v Pardubickém kraji

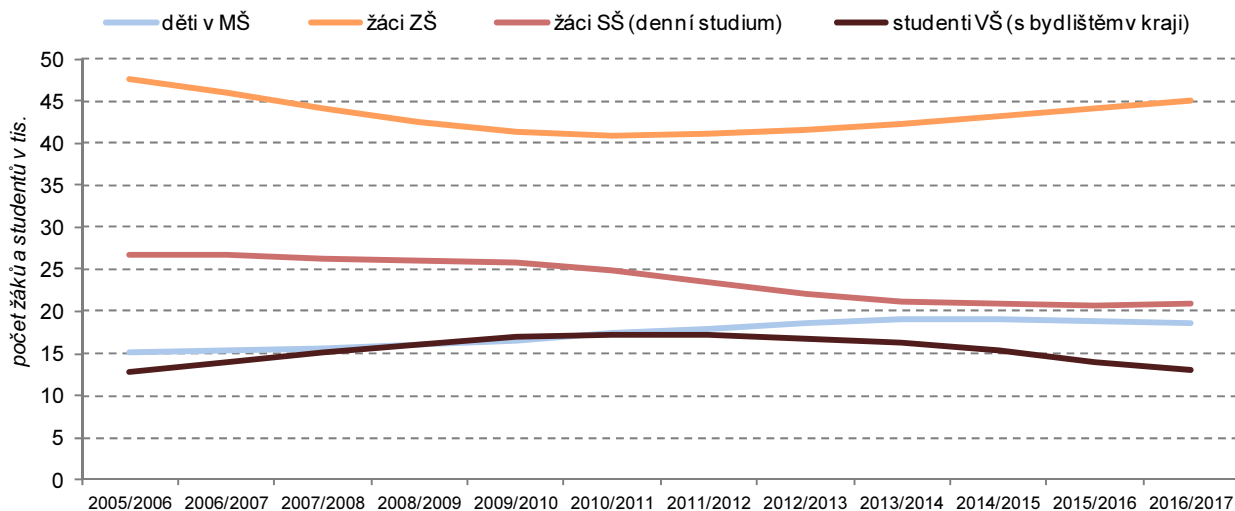
Školství: Počet dětí v mateřských školách již druhým rokem klesá, žáků základních škol nadále přibývá

Obsazenost škol nižších stupňů je do značné míry ovlivněna vývojem porodnosti. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji od školního roku 2006/2007 trvale rostl (o 3,7 tis. dětí do školního roku 2014/2015), meziroční přírůstky se však postupně snižovaly a od školního roku 2015/2016 již počet dětí v MŠ klesá. Mezi roky 2016/2017 a 2015/2016 se snížil počet dětí v MŠ v kraji o 353 na 18,6 tis. (v předchozím roce byl zaznamenán meziroční úbytek 144 dětí). Naopak počet žáků

⁷⁾ Hodnota mzdy, která rozdělí zaměstnance na dvě stejně velké skupiny – se mzdou pod a nad mediánem; na rozdíl od průměrných mezd lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd je zjišťován strukturálním šetřením. S ohledem k metodickým změnám ve výpočtu nelze provádět srovnání údajů za roky 2011 až 2016 s roky předchozími.

základních škol nadále zřetelně roste. Jestliže do školního roku 2010/2011 žáků základních škol ubývalo, v následujícím období vzrostl jejich počet v úhrnu o 4 tis. na 45 tis. v roce 2016/2017 (s meziročním nárůstem o 975 žáků).

Graf 2.17 Počet žáků a studentů podle typu školy v Pardubickém kraji

Zdroj: MŠMT

Počet středoškoláků po dlouhých letech vzrostl

Nízká porodnost v 90. letech minulého století se odrážela v poklesu počtu žáků středních škol, a to jak gymnázií, středních odborných škol, tak i učilišť. V úhrnu klesl počet žáků denního studia středních škol v kraji od roku 2010/2011 do roku 2015/2016 o 4,2 tis. na 20,7 tis. Pokles se však postupně zpomaloval a v roce 2016/2017 byl již (po více než deseti letech) zaznamenán meziroční přírůstek počtu žáků SŠ (přibližně o sto studentů na celkový počet 21 tis.).

Počet studentů vysokých škol nadále klesá

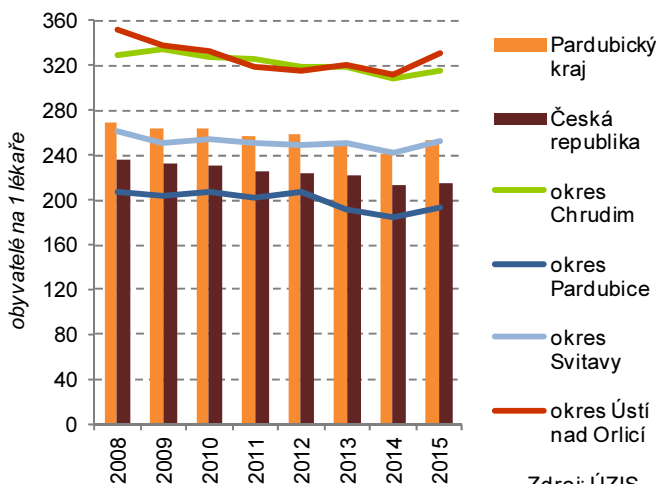
Počet studentů vysokých škol začal po předchozím nárůstu a následně stagnaci od akademického roku 2011/2012 klesat. V roce 2016/2017 studovalo VŠ téměř 13 tis. osob s trvalým bydlištěm v Pardubickém kraji, tj. o 980 osob méně oproti předchozímu akademickému roku. Univerzita Pardubice s 8 tisíci studenty patří ke středně velkým veřejným vysokým školám.

Zdravotnictví:

Počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře po předchozím období poklesu vzrostl

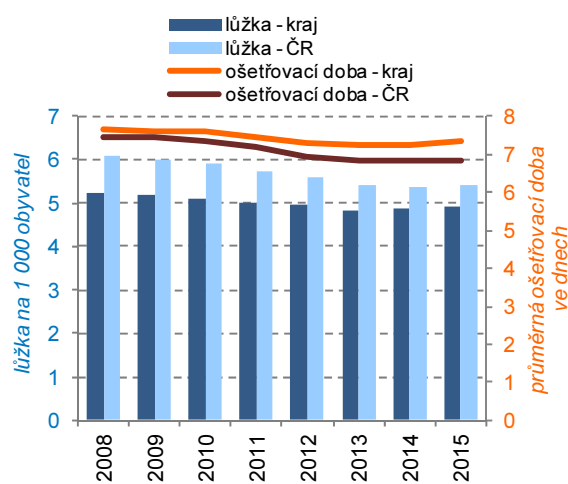
V roce 2015 (poslední dostupné údaje) působilo ve zdravotnických zařízeních v Pardubickém kraji celkem 2 038 lékařů (přepočtené počty), z toho 1 997 v nestátních zařízeních. Oproti předchozímu roku se celkový počet lékařů snížil o 97, ve srovnání se stavem před pěti lety byl vyšší o 74. Počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře se po předchozím poklesu meziročně zvýšil (v rámci kraje nejrychleji v okrese Ústí nad Orlicí) a v roce 2015 v kraji činil 253 osob (při republikovém průměru 216).

Graf 2.18 Počet obyvatel na 1 lékaře v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech

Zdroj: ÚZIS

Graf 2.19 Lůžka a ošetrovací doba v nemocnicích v Pardubickém kraji a ČR

Počet nemocničních lůžek mírně vzrostl, průměrná ošetrovací doba se nezměnila

Počet nemocničních lůžek v Pardubickém kraji po období předchozího poklesu mírně vzrostl. V roce 2015 na tisíc obyvatel kraje připadlo 4,9 nemocničního lůžka, v celé ČR pak 5,4 (obdobné hodnoty jako v roce předchozím). Trend zkracování průměrné ošetrovací doby přešel v kraji v letech 2012 až 2015 ve stagnaci na 7,3 dne. Na celorepublikové úrovni se snížila průměrná ošetrovací doba v nemocnicích ve stejném období jen mírně (z 6,9 na 6,8 dne).

Výdaje na dávky nemocenského pojištění nadále rostou

V roce 2016 bylo v kraji podle údajů ČSSZ vyplaceno 1 164 mil. Kč na dávkách nemocenského pojištění, což je o 116 mil. Kč více než v roce předchozím (výdaje rostou již třetím rokem) a zároveň o 383 mil. Kč méně oproti roku 2007, kdy byla za posledních deset let hodnota dávek nejvyšší. Na tomto vývoji se podílely zejména změny v hodnotě vyplaceného nemocenského (často vyvolané legislativními úpravami), které se na celkových dávkách nemocenského pojištění nyní podílejí přibližně dvěma třetinami (před deseti lety více než 80 %). Třiceti procenty je pak zastoupena peněžitá pomoc v mateřství a zbývající část připadá na ošetrovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.

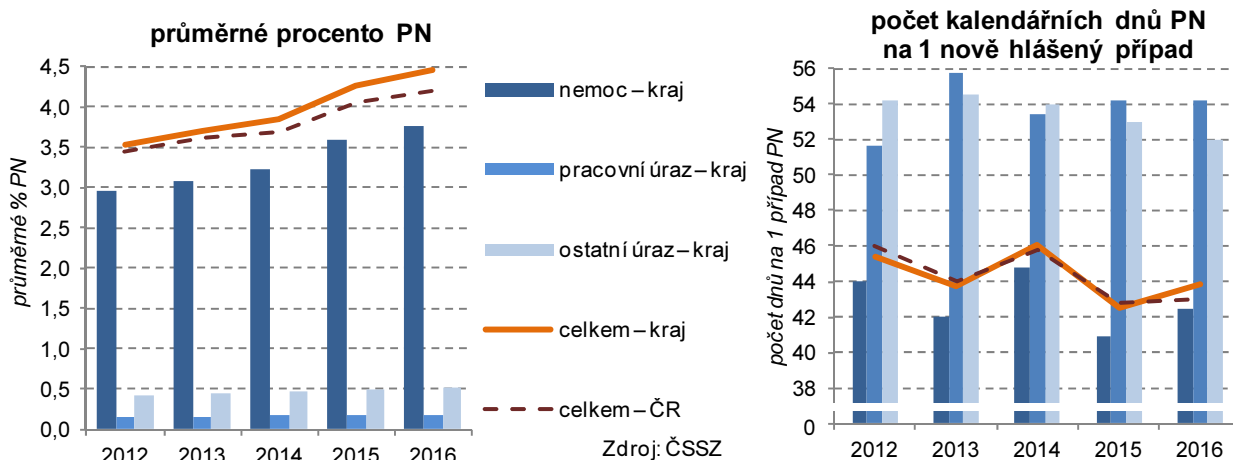
Počet nemocensky pojištěných osob byl nejvyšší za posledních pět let

V roce 2016 bylo v kraji evidováno 195,8 tis. nemocensky pojištěných osob, tj. téměř o 3 tisíce osob více než v roce předchozím a zároveň nejvíce od roku 2012⁸. Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti činil v kraji 73,0 tis. (o 2,4 tis. více oproti předchozímu roku a zároveň o 18,1 tis. více ve srovnání s rokem 2012).

Průměrné procento pracovní neschopnosti nadále roste, a to rychleji než v celé ČR

V průměru denně bylo v pracovní neschopnosti v roce 2016 v kraji 8,7 tis. osob (o 523 osob více než v roce 2015 a zároveň o 1,9 tis. osob více než v roce 2012). Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v kraji vzrostlo mezi roky 2012 až 2016 z 3,53 % na 4,46 %, v posledních třech letech přitom rostlo rychleji než průměrné procento za celou republiku. V mezikrajském srovnání se kraj od roku 2012 posunul z 5. nejnižší na 6. nejnižší pozici. Dlouhodobě nejnižší procento pracovní neschopnosti zaznamenává Praha, nejvyšší bylo v roce 2016 v Moravskoslezském kraji.

Graf 2.20 Dočasná pracovní neschopnost (PN) v Pardubickém kraji a ČR

Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti vzrostla

Průměrná délka trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v kraji v roce 2016 činila 43,8 dne (mírně nad republikovým průměrem), což je o 1,4 dne více oproti předchozímu roku a zároveň o 1,5 dne méně oproti roku 2012.

Nejvyšší procento pracovní neschopnosti je dlouhodobě v okrese Chrudim

Dlouhodobě nejvyšší průměrné % pracovní neschopnosti zaznamenáváme v okrese Chrudim (5,40 v roce 2016), nejnižší naopak na Pardubicku (3,68). Tato skutečnost platí nejen v kategorii celkové pracovní neschopnosti, ale i v jednotlivých podskupinách z hlediska příčiny (nemoc, pracovní úraz, ostatní úraz). Na Pardubicku zároveň dlouhodobě zjišťujeme v průměru nejnižší počet kalendářních dnů připadajících na 1 nově hlášený případ pracovní neschopnosti (36,8 dne v roce 2016); nejdelší je tato doba na Svitavsku (51,9).

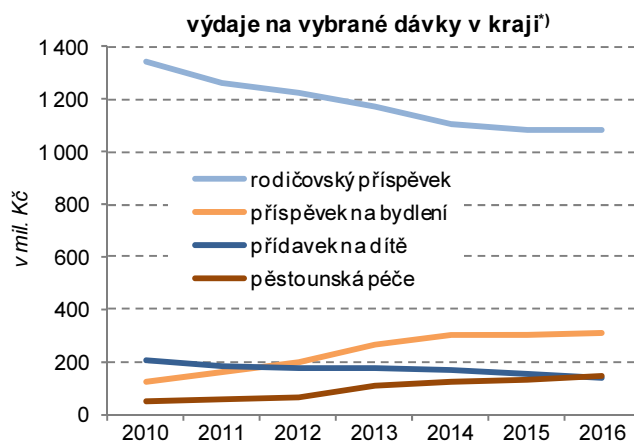
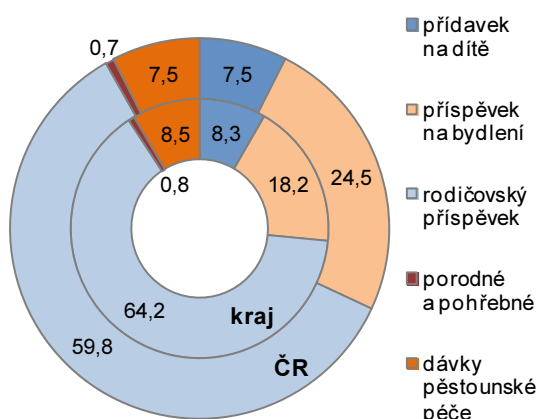
⁸ Od roku 2012 je zdrojem dat pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Informační systém ČSSZ. Tato změna neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat do roku 2011 s daty od roku 2012. V letech 2011–2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti; od 1. 1. 2014 vyplácejí zaměstnavatelé náhradu mzdy za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácí mzdu OSSZ.

Sociální zabezpečení:
Výdaje na rodičovský příspěvek i na přídavek na dítě nadále klesají, v kraji jsou však zastoupeny nadprůměrně

Úhrnný počet dávek státní sociální podpory (SSP) vč. pěstounské péče⁹ i výdaje na tyto dávky (celkem i po přepočtu na obyvatele) v kraji postupně klesají. Rozdílný vývoj je však patrný mezi jednotlivými druhy dávek. Zatímco u rodičovského příspěvku tvořícího rozhodující část dávek, i u přídavků na dítě zaznamenáváme zřetelný pokles výdajů, výdaje na příspěvek na bydlení (s výjimkou stagnace mezi roky 2014 a 2015) i na dávky pěstounské péče v posledních letech narůstají. Ve srovnání s republikovou strukturou zjišťujeme v kraji nadprůměrné zastoupení výdajů na dávky spojené s dětmi (zejména v případě rodičovského příspěvku) a naopak nižší podíl výdajů týkajících se příspěvku na bydlení.

Graf 2.21 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Pardubickém kraji a ČR

struktura výdajů v kraji a ČR v roce 2016 v %

¹⁾ do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce Zdroj: MPSV

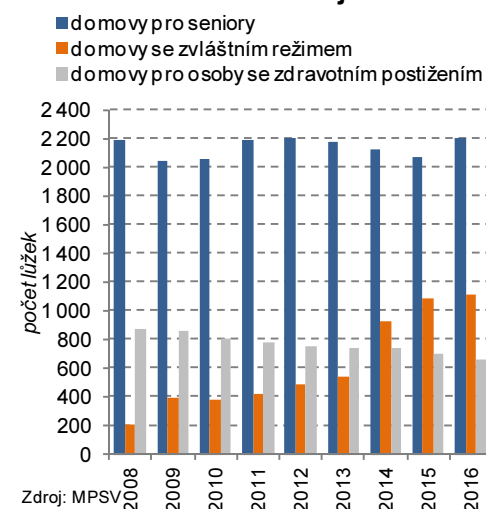
Výdaje na dávky pěstounské péče nadále rostou

Jestliže počet vyplacených dávek SSP v kraji v roce 2016 meziročně klesl o 30,8 tis. na 489 tis., v případě dávek pěstounské péče byl zaznamenán nárůst o 0,9 tis. na 16,8 tis. dávek. Na straně výdajů se v kraji projevilo meziroční pokles o 16,2 mil. Kč na 1 544 mil. Kč u dávek SSP při současném nárůstu výdajů na dávky pěstounské péče o 8,2 mil. Kč na 142,6 mil. Kč.

Počet lůžek v domovech pro seniory v kraji se po předchozím období poklesu zvýšil, nadále roste kapacita domovů se zvláštním režimem

Podle údajů MPSV působilo v roce 2016 v kraji 27 zařízení poskytujících služby domovů pro seniory s kapacitou 2 208 lůžek, 14 domovů se zvláštním režimem (určených pro osoby s demencí, zejména postižených Alzheimerovou nemocí) s 1 116 lůžky a 8 domovů pro osoby se zdravotním postižením s 660 lůžky. Uvedené typy zařízení přitom reprezentují stěžejní kapacitu pobytových sociálních služeb. Lůžková kapacita domovů pro seniory se po předchozím poklesu v roce 2016 zvýšila. Nadále se snižuje kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením (ve prospěch chráněného bydlení), zatímco v případě domovů se zvláštním režimem dlouhodobě sledujeme zcela opačný trend (vyvolaný stárnutím populace a měnícími se potřebami péče).

Graf 2.22 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Pardubickém kraji

Zdroj: MPSV

⁹ Systém státní sociální podpory zabezpečuje adresnou pomoc rodinám s nezaopatřenými dětmi ve stanovených sociálních situacích, na jejichž řešení rodina vlastními silami a prostředky nestačí. Dávky pěstounské péče (od roku 2013 samostatně právně upraveny) přispívají na potřeby spojené s péčí o dítě, o které se rodiče nemohou nebo nechtějí starat, a které je svěřené do pěstounské péče. Od roku 2013 došlo ke zvýšení částek odměny pěstouna a příspěvku na úhradu potřeb dítěte, byl zaveden příspěvek při ukončení pěstounské péče a rozšířen nárok na příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla.

V kraji je nadprůměrný podíl juniorů mezi držiteli průkazů OZP

Podle údajů MPSV bylo ke konci roku 2016 v kraji 16 tis. držitelů průkazů osob se zdravotním postižením – OZP (tj. 3,1 % obyvatel kraje při republikovém podílu 2,9 %). Z celkového počtu držitelů průkazů v kraji bylo 5,5 % osob ve věku 0 až 18 let (3. nejvyšší podíl mezi kraji). Junioři přitom zaujímali nejvyšší (téměř 13%) podíl mezi držiteli průkazu ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce).

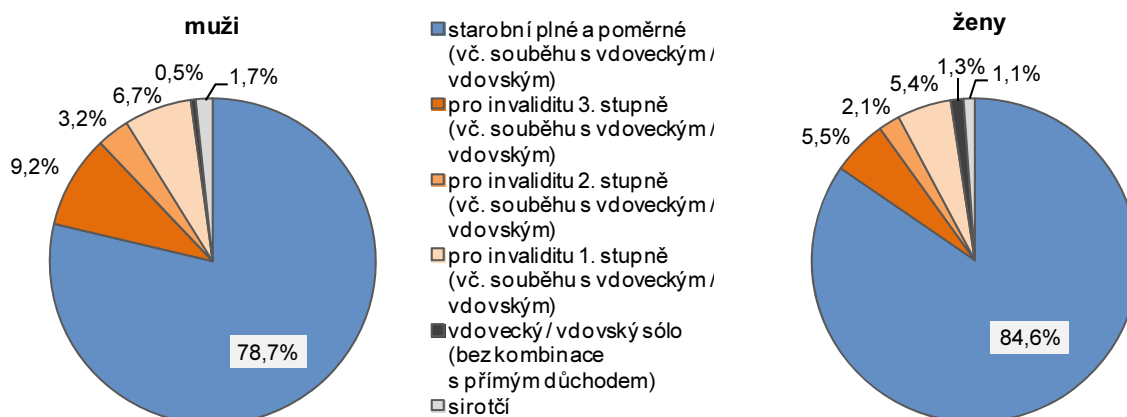
Výdaje na příspěvek na péči v kraji vzrostly v mezikrajším srovnání nejvíce

Významným prvkem sociální pomoci zejména pro seniory je příspěvek na péči poskytovaný pro úhradu profesionálních sociálních služeb nebo k pokrytí nezbytných nákladů při zajištění péče v rodině, a to podle stupně závislosti na pomoci druhé osoby. V roce 2016 bylo v kraji vyplaceno v průměru měsíčně 19 tis. těchto dávek (v úhrnné roční hodnotě 1 299,6 mil. Kč), z toho 12,7 tis. dávek patřilo osobám starším 65 let (z nich bylo 9,0 tis. dávek určeno ženám). Oproti roku 2015 byly celkové výdaje na příspěvek na péči v kraji vyšší téměř o 130 mil. Kč, což představovalo 11% nárůst (nejvyšší mezi kraji). Růst výdajů souvisí především s novelou zákona o sociálních službách, která od srpna 2016 navýšila tento příspěvek o 10 % (jednalo se o první navýšení od doby zavedení příspěvku v roce 2007).

Snižil se počet příjemců sirotčích důchodů a důchodů pro invaliditu 3. stupně

V prosinci roku 2016 splňovalo v kraji podmínky pro výplatu některého z důchodů 147 055 osob (z toho 59,1 % žen); 82 % těchto osob pobíralo starobní důchod (sólo popř. včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým). V porovnání s rokem 2015 se celkový počet osob pobírajících důchod v kraji zvýšil o 947 osob. Ke zvýšení zásadně přispěl nárůst počtu osob pobírajících starobní důchod, vzrostl i počet osob pobírajících důchod pro invaliditu 1. a 2. stupně. Ostatní kategorie příjemců důchodů zaznamenaly proti roku 2015 snížení. Největší pokles vykazuje kategorie příjemců sirotčích důchodů a důchodů pro invaliditu 3. stupně.

Graf 2.23 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Pardubickém kraji v prosinci 2016

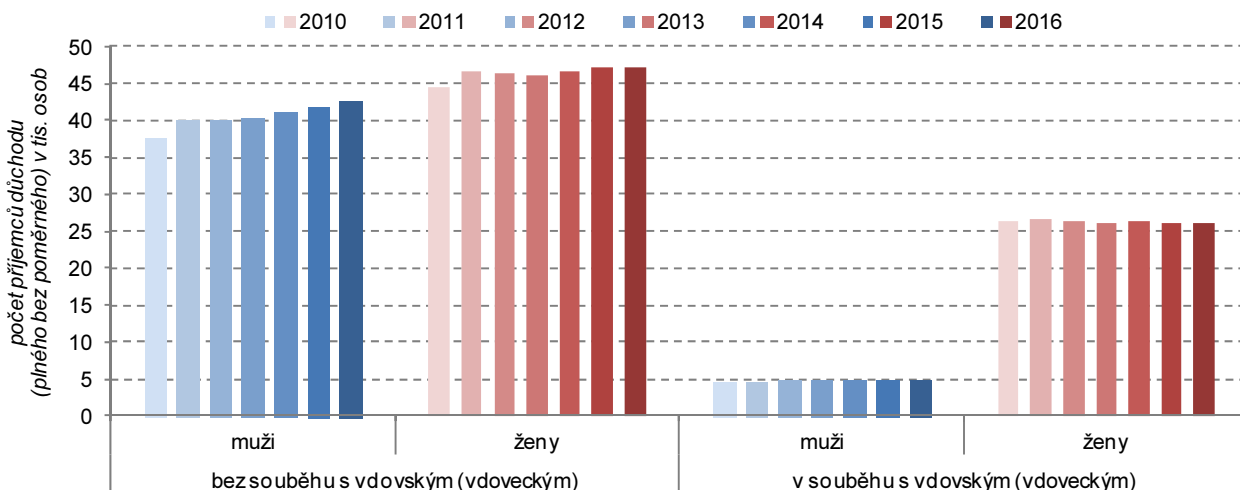

Zdroj: ČSSZ

Čtvrtina všech příjemců starobních důchodů pobírá zároveň i pozůstalostní důchod

Jestliže starobní důchod sólo bez souběhu s pozůstalostním důchodem pobíralo v kraji v prosinci roku 2016 celkem 89 896 osob, starobní důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem pobíralo dalších 30 781 obyvatel kraje (s 85% zastoupením žen).

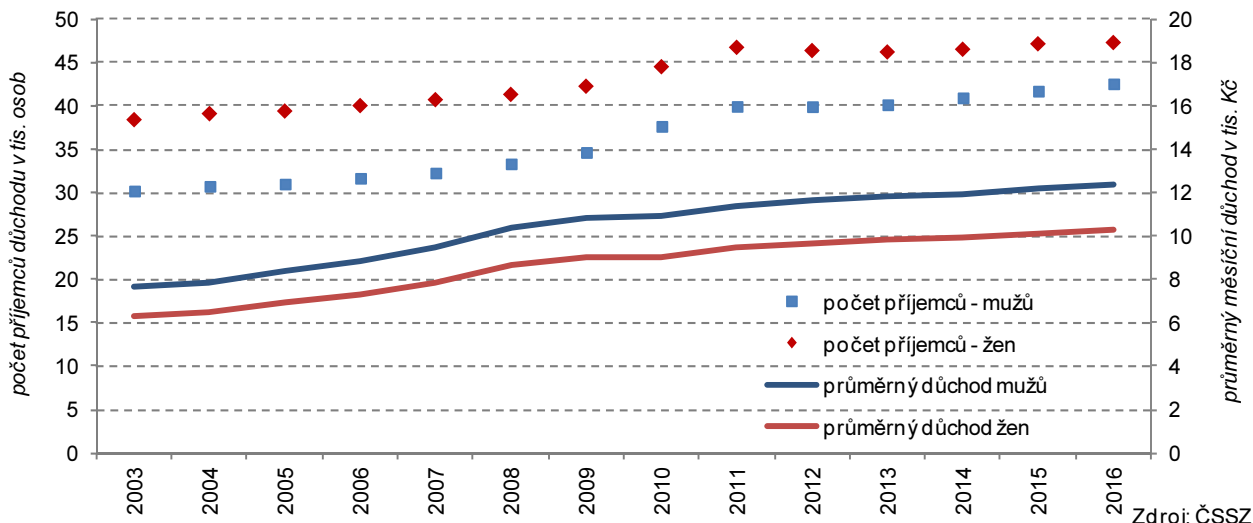
Graf 2.24 Příjemci starobního důchodu podle pohlaví v Pardubickém kraji

Příjemců starobních důchodů neustále přibývá

V dlouhodobém pohledu je zřetelný odlišný vývoj počtu příjemců starobních důchodů ve vazbě na souběh (viz předchozí graf). Zatímco příjemců starobních důchodů sólo neustále přibývá (s rychlejším růstem u mužů), počet příjemců starobních důchodů v souběhu s pozůstalostním důchodem mírně klesá (zejména u žen). Oproti roku 2015 se počet příjemců starobních důchodů sólo v kraji zvýšil o 982 osoby a počet příjemců starobních důchodů v souběhu s pozůstalostním poklesl o 88 osob.

Graf 2.25 Starobní důchodci a důchody sólo (bez souběhu) v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSSZ

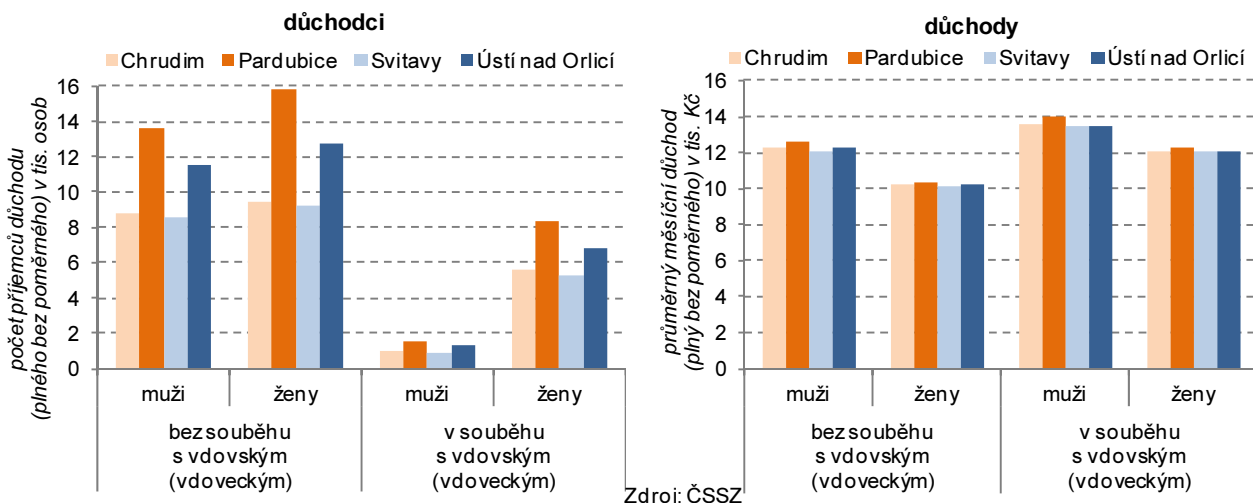
Počet příjemců starobních důchodů i jejich průměrná výše roste rychleji u mužů

Rychleji rostoucí naděje dožití mužů se odráží i v rychlejším nárůstu počtu příjemců starobních důchodů-mužů oproti ženám. Ženy sice stále mají mezi příjemci starobních důchodů převahu, avšak podíl mužů neustále roste – ve skupině příjemců starobních důchodů sólo (bez souběhu) se podíl mužů mezi roky 2003 až 2016 v kraji zvýšil ze 44 % na 47 %. Počty příjemců starobních důchodů podle pohlaví se sice neustále sblíží, v případě průměrných důchodů je tomu právě naopak (viz předchozí graf). Průměrné starobní důchody (sólo bez souběhu) mužů, které dlouhodobě překračují důchody žen, rostou rychleji a rozdíl v důchodech mezi pohlavími se tak neustále mírně zvětšuje.

V průměrné výši starobního důchodu se kraj posunul z páté na čtvrtou nejnižší pozici

Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo (bez souběhu) vzrostla v kraji oproti roku 2015 o 1,1 % na 11 241 Kč (tj. o 8,7 % více ve srovnání s rokem 2011). Za republikovou hodnotou starobní důchody v kraji zaostávají v průměru o 234 Kč a jsou čtvrté nejnižší mezi kraji (posun z pátého nejnižšího místa). Podprůměrné důchody v kraji korespondují s nižší hodnotou průměrných mezd. Ve výši průměrného starobního důchodu mužů (12 346 Kč v roce 2016) se kraj posunul z třetího nejnižšího místa na čtvrtou nejnižší pozici. Ženy v kraji pobíraly v roce 2016 v průměru 10 248 Kč starobního důchodu (hodnota uprostřed mezikrajského žebříčku), což je o 2 098 Kč méně oproti mužům.

Graf 2.26 Starobní důchodci a důchody v okresech Pardubického kraje v prosinci 2016

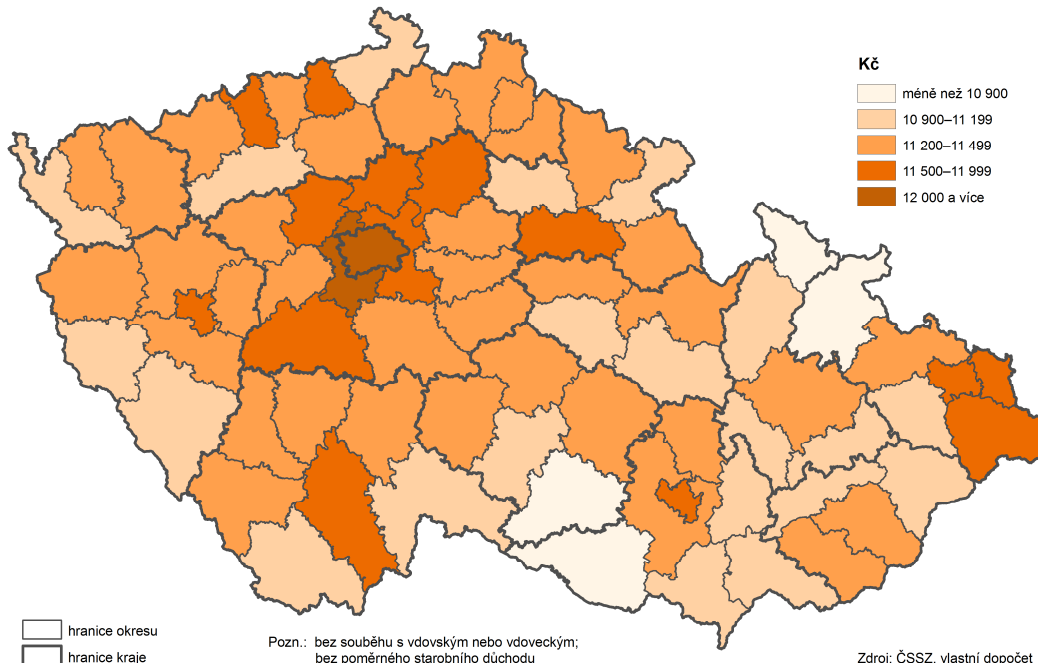
Zdroj: ČSSZ

Nejnižší průměrné starobní důchody pobírají penzisté ve svitavském okrese

Průměrný starobní důchod mužů v kombinaci s vdoveckým důchodem činil v prosinci 2016 v kraji 13 695 Kč a oproti starobnímu důchodu bez souběhu byl vyšší o 1 349 Kč. U žen byl starobní důchod v kombinaci s vdovským důchodem oproti starobnímu důchodu bez souběhu vyšší o 1 890 Kč a dosahoval 12 138 Kč. Nejvyšší průměrné starobní důchody sólo (ve vazbě na příznivější mzdové podmínky) dlouhodobě pobírají penzisté v okrese Pardubice, nejnižší v okrese Svitavy (12. nejnižší mezi všemi 77 okresy ČR).

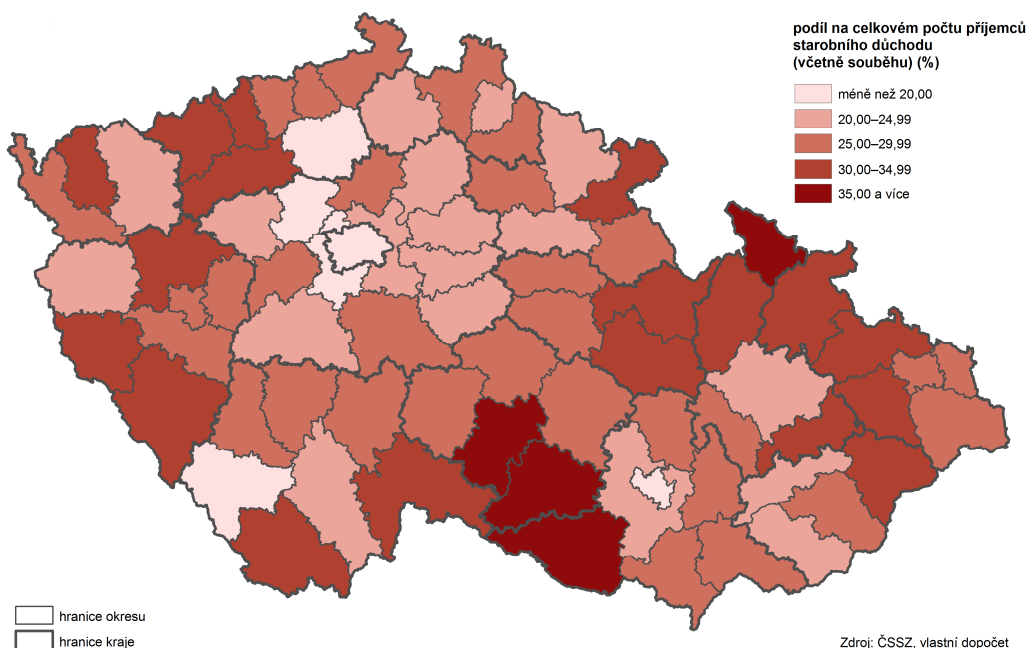
Průměrný měsíční starobní důchod (sólo) v okresech v prosinci 2016

Podíl příjemců předčasných důchodů nadále roste, i když stále pomalejším tempem

Zastoupení příjemců předčasných důchodů na všech příjmech starobních důchodů (sólo vč. souběhu) se v kraji meziročně zvýšilo o 0,7 procentního bodu na 30,2 %. Jednalo se o nejnižší meziroční přírůstek za posledních šest let. Oproti roku 2011 došlo k navýšení o 4,6 p. b. V mezikrajském srovnání se kraj podílem příjemců předčasných starobních důchodů opět zařadil s 2. nejvyšší hodnotou za Kraj Vysočina. Uvnitř kraje nacházíme nejvyšší zastoupení příjemců předčasných starobních důchodů v okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy (32,7 % a 32,4 % v prosinci 2016), nejnižší na Chrudimsku (27,9 %).

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2016

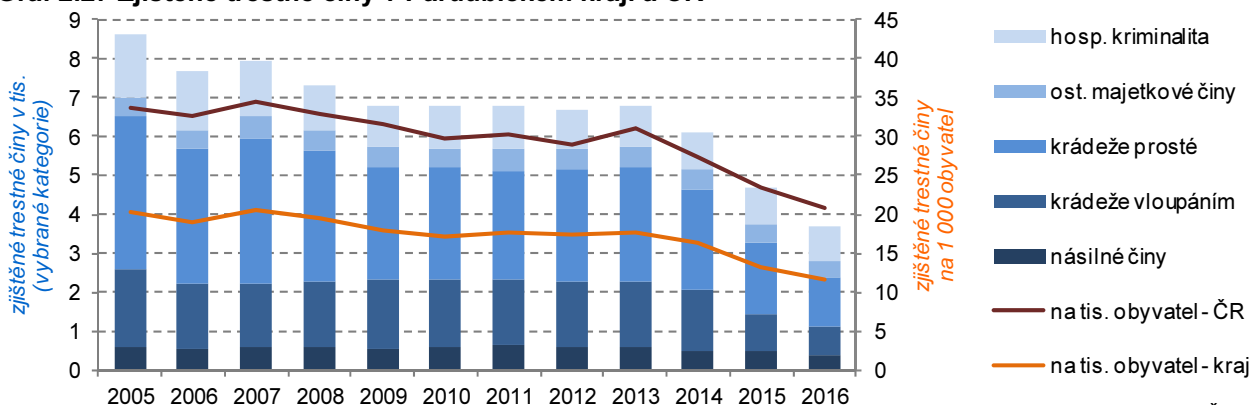

Kriminalita, nehody, požáry:

Intenzita kriminality v kraji byla v roce 2016 v mezikrajském srovnání nejnižší

Pardubický kraj dlouhodobě patří k regionům s nižší intenzitou kriminality. Na 1 000 obyvatel zde v roce 2016 připadlo 11,5 zjištěných trestných činů, což byla dokonce nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Méně než 12 trestných činů na tisíc obyvatel vykázal ještě Kraj Vysočina, nejvyšší míra kriminality dlouhodobě připadá na Hlavní město Prahu (44,3 v roce 2016). Na republikové úrovni bylo přitom zjištěno 20,7 trestných činů na tisíc obyvatel (včetně činů spáchaných v zahraničí a na mezinárodních letištích).

Graf 2.27 Zjištěné trestné činy v Pardubickém kraji a ČR

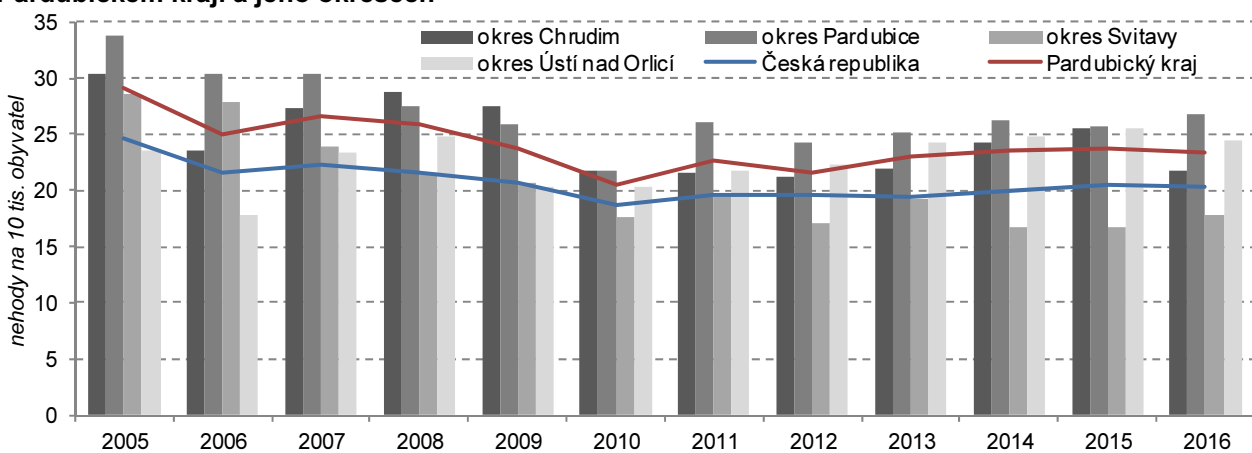
Zdroj: Policejní prezidium ČR

Data roku 2016 převzata z webových stránek Policejního prezidia ČR dne 9. 1. 2017

Počet dopravních nehod způsobených řidiči pod vlivem alkoholu byl nejnižší za posledních 10 let

V roce 2016 bylo Policii ČR v kraji ohlášeno celkem 3 695 dopravních nehod; jejich celkový počet v posledních pěti letech nepřevyšuje 4 tisíce. Na tisíc obyvatel připadlo v roce 2016 v kraji 7,2 nehod při republikovém průměru 9,4 nehod. Mezi okresy Pardubického kraje připadlo na tisíc obyvatel nejvíce dopravních nehod na Pardubicku (7,7) a nejméně na Svitavsku (5,7). Celkem 231 nehod v kraji v roce 2016 bylo způsobeno pod vlivem alkoholu, což bylo nejméně za posledních 10 let. Věcné škody způsobené při dopravních nehodách (hodnota škody odhadnutá policisty na místě dopravní nehody) v roce 2016 v kraji dosáhly celkové hodnoty 193 mil. Kč, což je téměř o 11 mil. Kč více oproti předchozímu roku. Průměrná hodnota škody připadající na 1 dopravní nehodu činila v roce 2016 v kraji 52 tis. Kč a byla pod republikovým průměrem, který v roce 2016 dosáhl hodnoty 59 tis. Kč.

Graf 2.28 Dopravní nehody, při nichž došlo ke zranění nebo usmrcení v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech

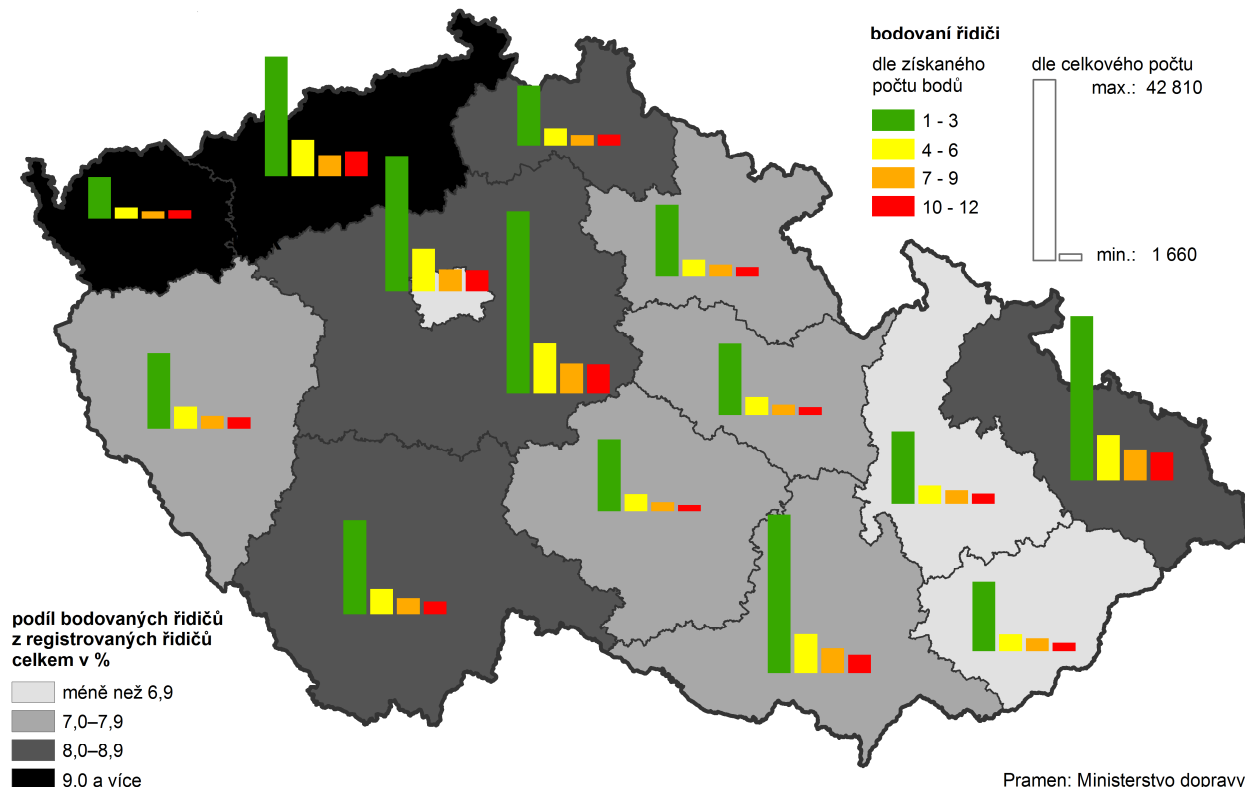
Zdroj: Policejní prezidium ČR

Ke zranění či usmrcení osob došlo při každé třetí dopravní nehodě

Ke zranění či usmrcení osob došlo při 1 204 nehodách v kraji, což znamená při každé třetí dopravní nehodě. Poměr těchto nehod k počtu obyvatel v kraji dlouhodobě převyšuje republikový průměr a řadí Pardubický kraj v roce 2016 na 3. nejvyšší pozici v republikovém srovnání za Plzeňským a Jihočeským krajem.

Bodové hodnocení řidičů v krajích v roce 2016

Každý 12. řidič z Pardubického kraje obdržel trestné body

V centrálním registru řidičů bylo k 31. 12. 2016 evidováno 25 484 řidičů z Pardubického kraje, kteří se dopustili přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče. Toto množství řidičů odpovídá 7,7 % všech registrovaných řidičů v kraji (hodnota shodná jako republikový průměr) a to znamená, že každý 12. řidič se dopustil přestupku a je bodovaný. V republikovém srovnání podílů bodovaných řidičů (řidič, který má na svém kontě alespoň jeden „trestný“ bod) a registrovaných řidičů v daném kraji se pohybuje nejvíce „slušných“ řidičů na území Hlavního města Prahy, Zlínského a Olomouckého kraje; hazardéři jezdí převážně na silnicích Ústeckého a Karlovarského kraje; v Pardubickém kraji jsou řidiči průměrní.

Požárů bylo likvidováno téměř o pětinu méně oproti předchozímu roku; přímá škoda však byla druhá nejvyšší za posledních 20 let

V roce 2016 bylo na území Pardubického kraje zaznamenáno 660 požárů, což je téměř o pětinu méně oproti předchozímu roku. Naproti tomu přímá škoda na majetku způsobená požáry v kraji v roce 2016 ve výši 179 mil. Kč se proti roku 2015 zvýšila o 44 % a byla druhá nejvyšší za posledních dvacet let (s maximální hodnotou škody 252 mil. Kč v roce 2014). Na nárůst hodnoty škod způsobených požáry v Pardubickém kraji v roce 2016 měl zásadní vliv požár zauhlovací věže Elektrárny Chvaletice z 30. 8., který spadá do nejvyšší kategorie požárů s hmotnou škodou přesahující 10 mil. Kč. Obdobně jako přímá hodnota škod celkem i přímá hodnota škody na 1 požár se v Pardubickém kraji v roce 2016 meziročně zvýšila (o 77 %) a dosáhla výše 271 tis. Kč (2. nejvyšší hodnota od roku 1997); v mezikrajském srovnání byla 5. nejvyšší.

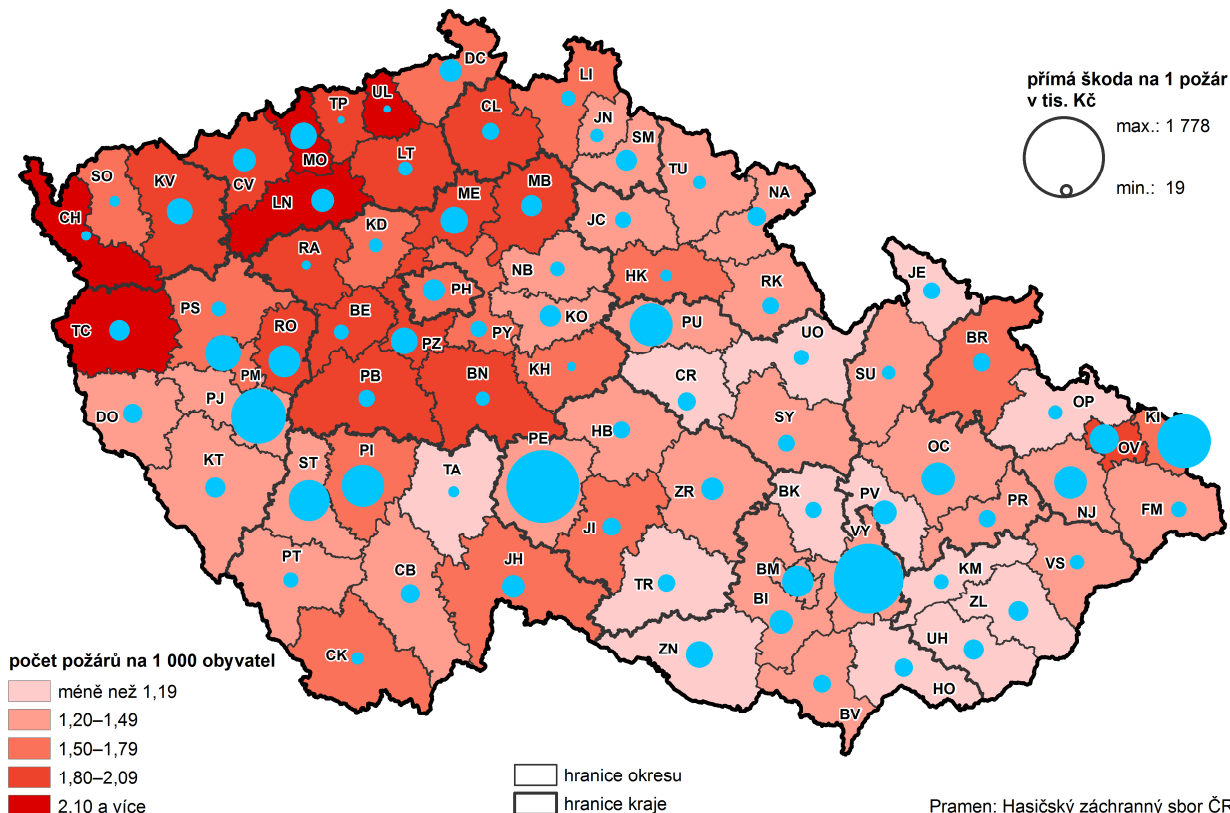
Počet osob zraněných v důsledku požárů se snížil o polovinu

Při požárech vznikají nejen škody na majetku, ale i na zdraví občanů. V roce 2016 bylo v kraji při požárech zraněno 49 osob a 5 osob zemřelo, meziročně se počet zraněných osob snížil o polovinu, přičemž v roce 2015 se zranilo nejvíce osob za posledních dvacet let. Nejtragičtějším rokem od roku 1997 byl v kraji rok 2005, kdy při požárech zemřelo celkem 11 osob.

Počet požárů na tisíc obyvatel v kraji patří k nejnižším

Počet požárů na 1 000 obyvatel se v Pardubickém kraji dlouhodobě nachází pod průměrem ČR. V roce 2016 v kraji připadlo 1,3 požáru na tis. obyvatel, což byla 2. nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání za Zlínským krajem (1,0) při republikovém průměru 1,5 požárů na tisíc obyvatel.

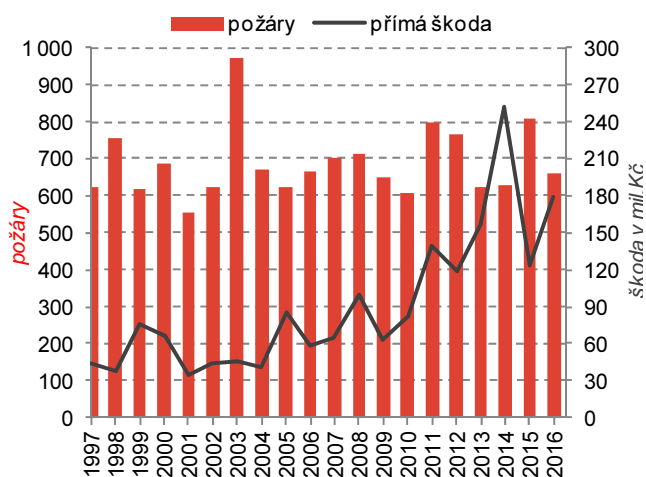
Počet požárů a hmotné škody v okresech v roce 2016

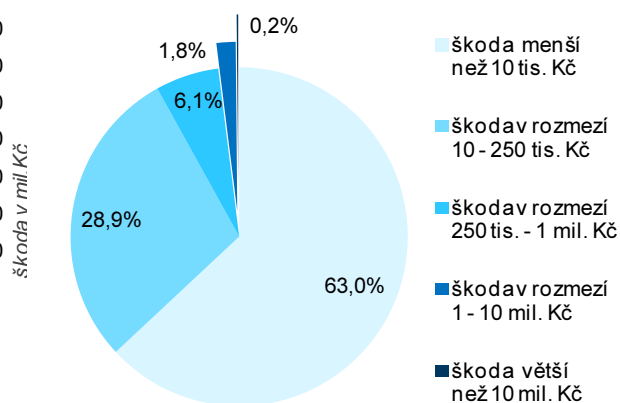
Hodnota uchráněného majetku před požáry osminásobně převýšila hodnotu způsobených škod

Hodnota majetku uchráněného před požáry v Pardubickém kraji v roce 2016 dosáhla výše 1 506 mil. Kč a je od roku 1997 pátá nejvyšší. Porovnáním hodnoty uchráněného majetku před požáry a hodnoty přímých škod způsobených požáry v Pardubickém kraji v roce 2016 vidíme, že hodnota uchráněného majetku osminásobně převýšila hodnotu škod; jedná se zároveň o třetí nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání.

Graf 2.29 Požáry a škody v Pardubickém kraji

Graf 2.30 Požáry dle způsobené hmotné škody v Pardubickém kraji v roce 2016

Zdroj: Hasičský záchranný sbor

Nejvyšší škody na majetku, ale zároveň nejnižší škody na zdraví způsobily požáry v okrese Pardubice

Mezi okresy Pardubického kraje byl největší počet požárů v roce 2016 zaznamenán v okrese Pardubice (228 požárů). Škody, a to jak z pohledu celkové škody způsobené požáry (140 mil. Kč – šestá nejvyšší hodnota mezi 76 okresy ČR), tak i po přepočtu hmotné škody na 1 požár (614 tis. Kč – pátá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání), byly také nejvyšší v pardubickém okrese.

Naproti tomu škody na zdraví byly v Pardubickém kraji v roce 2016 nejnižší v okrese Pardubice, kde v důsledku požárů nezemřela žádná osoba a (pouze) 8 osob bylo zraněno.

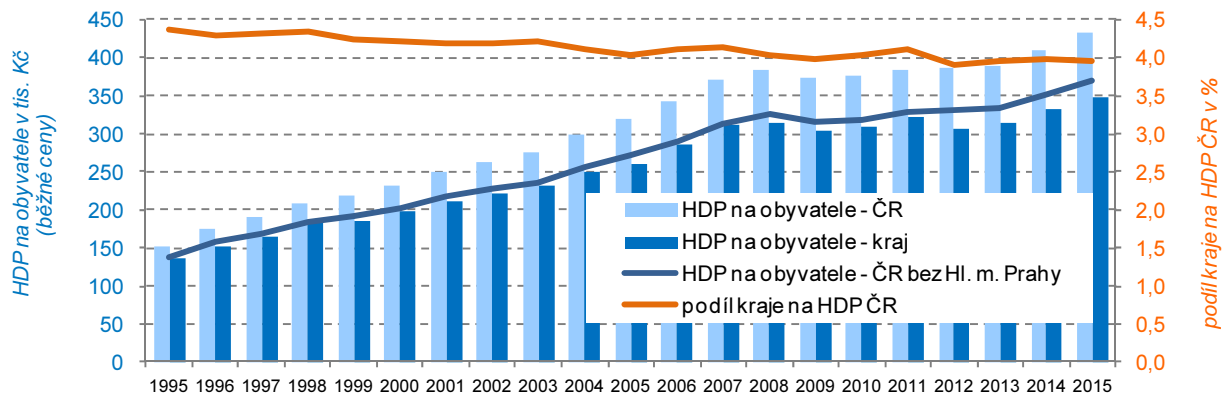
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomika:

Ekonomická výkonnost kraje je podprůměrná

Ekonomickou výkonností se Pardubický kraj řadí mezi kraje podprůměrné. V letech 2008 až 2015¹⁰ se podíl na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) České republiky ustálil na 4,0 %, přičemž nepatrná kladná odchylka nastala v roce 2011 a záporná odchylka 0,1 procentního bodu byla zaznamenána v letech 2012 a 2013.

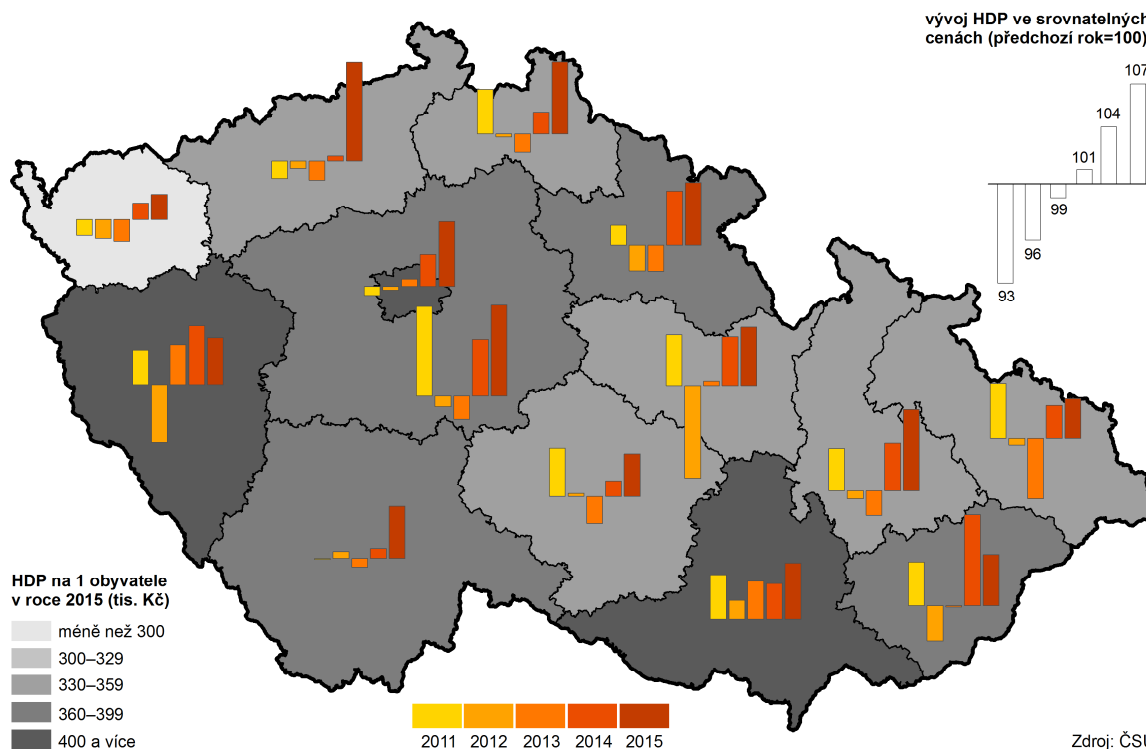
Graf 3.1 Hrubý domácí produkt na obyvatele v Pardubickém kraji a ČR

Hrubý domácí produkt na obyvatele v roce 2015 rostl

HDP po přepočtu na obyvatele v kraji do roku 2008 meziročně rostl, sice pomalejším tempem než v celé České republice, ale srovnatelným tempem s průměrem ČR bez Hlavního města Prahy. Po poklesu HDP v roce 2009 v dalších dvou letech rostl. Na rozdíl od celostátního vývoje došlo v kraji v roce 2012 opět k poklesu pod úroveň roku 2010 (na 306 tis. Kč v běžných cenách). HDP na obyvatele vzrostl o 6,2 % v roce 2014 a o 4,8 % v roce 2015; kraj se podílem 80,8 % průměru ČR¹¹ řadí v mezikrajském srovnání na 10. místo.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2011 až 2015

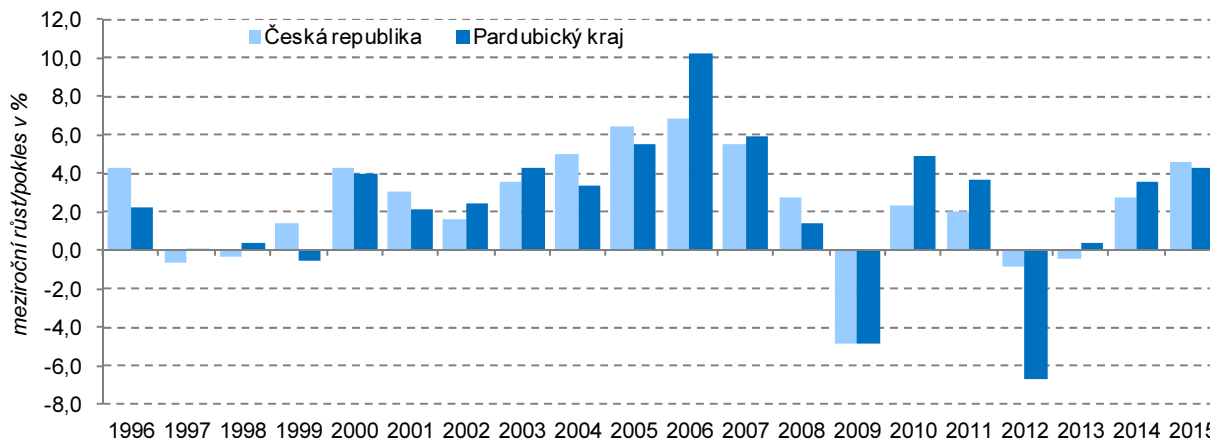
¹⁰ Data roku 2016 budou dostupná v prosinci 2017.

¹¹ Průměr ČR překračuje pouze Hl. město Praha, a to více než dvojnásobně.

Výraznější růst ekonomiky než v roce 2015 byl v kraji v letech 2005 až 2007 a v roce 2010

Po hospodářském útlumu, který se v kraji obdobně jako ve všech ostatních krajích projevil v roce 2009 poklesem HDP ve srovnatelných cenách, došlo v roce 2010 a 2011 k nadprůměrnému růstu. O to výraznější pokles nastal v kraji v roce 2012 (v ČR o 0,8 %, v kraji o 6,6 %). V roce 2013 již v kraji pokles nepokračoval, zatímco celostátně ještě HDP poklesl o 0,5 %. Meziroční růst HDP byl sice v roce 2014 nadprůměrný (v ČR o 2,7 %, v kraji o 3,5 %), ale v roce 2015 podprůměrný (v ČR o 4,5 %, v kraji o 4,2 %, což byl mezi kraji sedmý nejvyšší přírůstek).

Graf 3.2 Meziroční růst/pokles HDP ve srovnatelných cenách v Pardubickém kraji a ČR

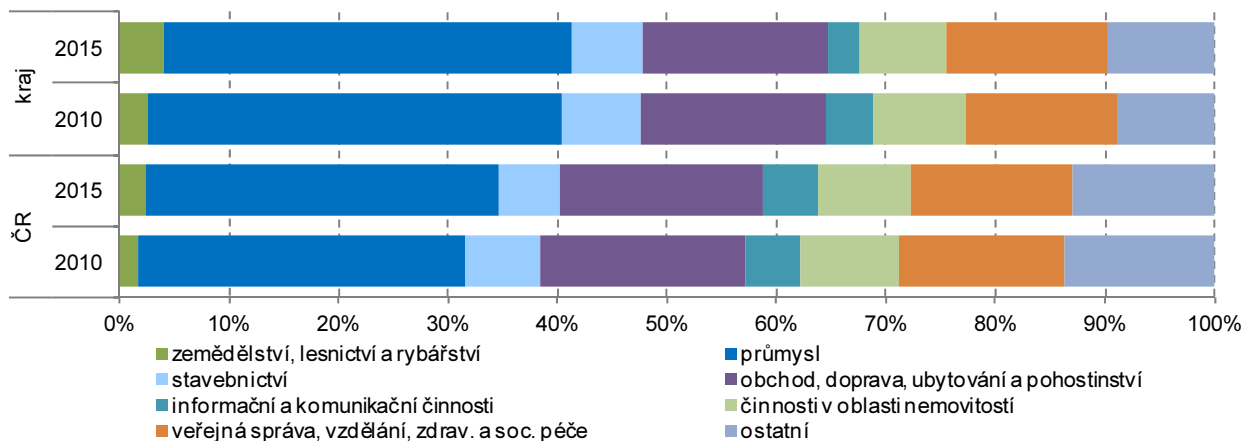
Objem tvorby hrubého fixního kapitálu zůstává podprůměrný

Nepříznivý ekonomický vývoj let 2009 až 2012 se odrazil rovněž ve snížené míře investování. V roce 2008 dosáhla tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v kraji nejvyšší hodnoty od poloviny 90. let (44 703 mil. Kč v běžných cenách), v roce 2014 (poslední dostupný údaj) to bylo pouze 40 329 mil. Kč. Podílem 3,7 % na republikovém objemu THFK se Pardubický kraj v roce 2014 řadil mezi kraje na 11. místo. Objem THFK na 1 obyvatele zaostával v roce 2014 (poslední dostupný údaj) za republikovým průměrem o 24,1 % a investiční aktivita byla nižší pouze v pěti krajích – Karlovarském, Královéhradeckém, Olomouckém, Moravskoslezském a Plzeňském.

Zastoupení sekundárního sektoru se v kraji zvýšilo

Hospodářský charakter Pardubického kraje je určován především sekundárním sektorem (průmysl a stavebnictví), který se na hrubé přidané hodnotě (HPH)¹² v roce 2015 podílel 43,8 % (tj. o 0,3 procentního bodu více než před rokem a o 6,0 p. b. více, než byl průměr ČR). Podíl terciárního sektoru (tržní a netržní služby) na HPH v kraji zůstal v roce 2015 na úrovni předchozího roku (52,2 %). Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) meziročně pokleslo o 0,3 p. b. na 4,0 %; v mezikrajském srovnání je podíl primárního sektoru Pardubického kraje šestý nejvyšší.

Graf 3.3 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Pardubickém kraji a ČR v roce 2015

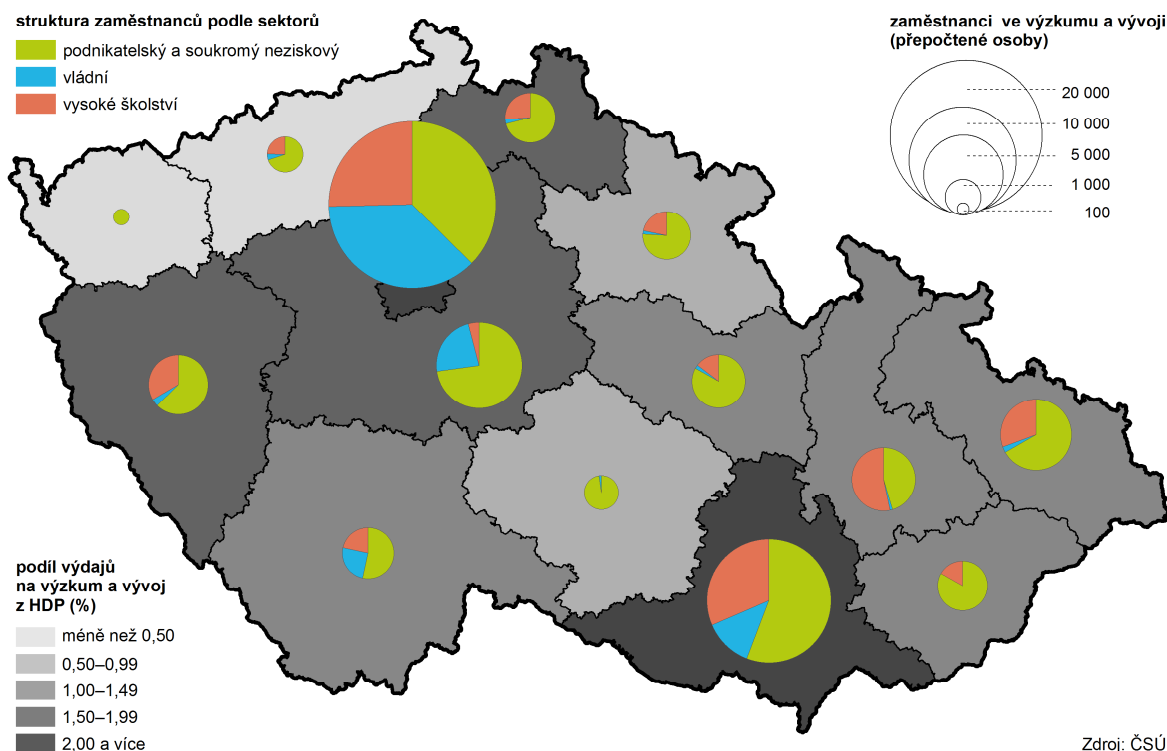
¹² Nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit; je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí (oceněnou v základních cenách) a mezispotřebou (oceněnou v kupních cenách).

**Výzkum a vývoj:
Pracoviště výzkumu
a vývoje zřizuje v kraji
především
podnikatelský sektor**

V Pardubickém kraji vzrostl v roce 2015 počet pracovišť, která se zabývají výzkumem a vývojem (dále V a V), veškerý přírůstek se týkal malých pracovišť s méně než 5 zaměstnanci. Ze 145 pracovišť (poslední dostupný údaj za rok 2015) se dvě třetiny zabývaly technickými vědami, následovaly přírodní a zemědělské vědy. Více než 90 % pracovišť, zabývajících se v kraji výzkumem a vývojem, příslušelo do podnikatelského sektoru. Vysokoškolských pracovišť bylo 8 a pouze 4 pracoviště náležela k vládnímu sektoru. V kraji převažují malá pracoviště do 5 zaměstnanců (77), naproti tomu pouze 5 pracovišť mělo 100 a více zaměstnanců.

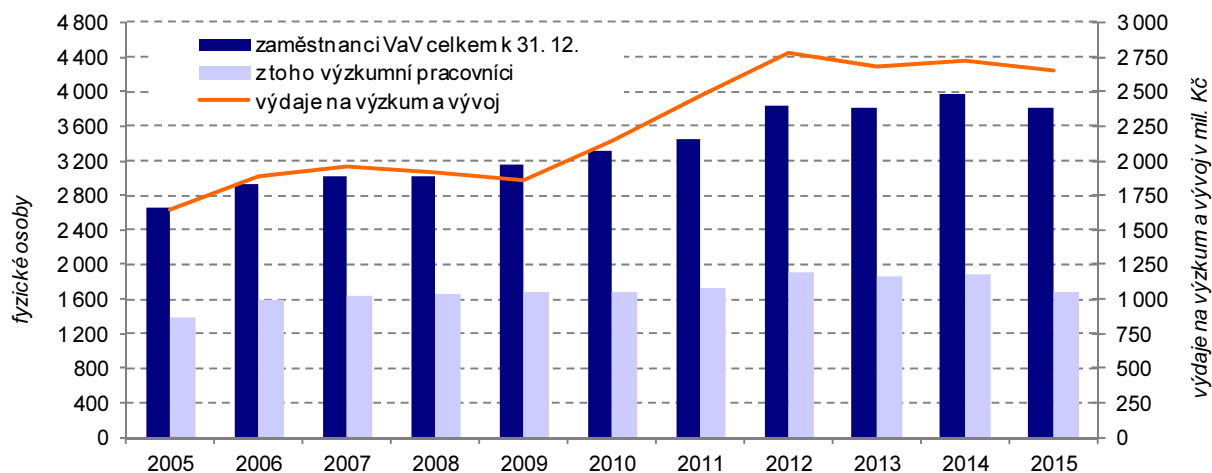
Výzkum a vývoj v krajích v roce 2015

Do kraje směřuje na výzkum a vývoj méně prostředků z veřejných zdrojů

V roce 2015 vzrostly celostátně výdaje na výzkum a vývoj o 4,2 %, v kraji byl zaznamenán pokles o 2,8 %; nižší byly výdaje z veřejných zdrojů z ČR (o 12,0 %) a z podnikatelských zdrojů (o 3,7 %). Do kraje jsou dlouhodobě na vědu a výzkum alokovány menší objemy tuzemských veřejných prostředků; zatímco celostátně připadalo v roce 2015 na veřejné prostředky 32 % celkových výdajů na V a V, v Pardubickém kraji to bylo 19 %.

Graf 3.4 Výzkum a vývoj v Pardubickém kraji

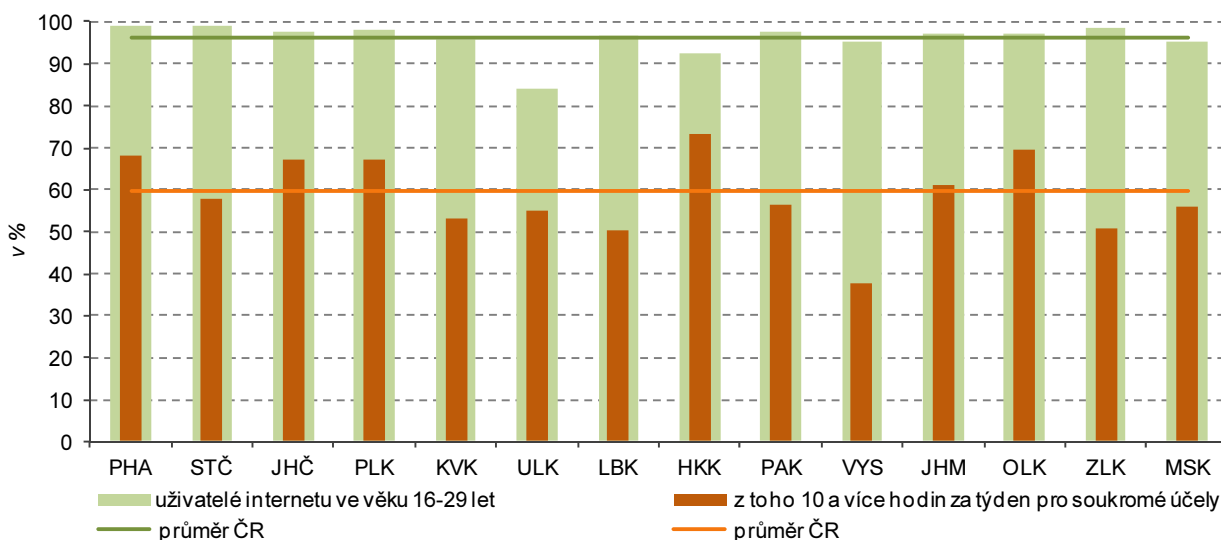
Počet výzkumných pracovníků v kraji v roce 2015 poklesl

V porovnání s rokem 2014 se v kraji snížil přepočtený počet zaměstnanců výzkumu o 6,8 %, přitom celostátně byl zaznamenán růst o 3,1 %. Výzkumníci tvořili v roce 2015 téměř polovinu všech zaměstnanců pracovišť, která se v kraji zabývají výzkumem a vývojem, více než třetinu tvořili technici. Přepočtený počet výzkumných pracovníků poklesl v kraji v roce 2015 oproti předchozímu roku o 138 při celostátním růstu o 2 041 osob (přepočtených na plný pracovní úvazek věnovaný V a V).

Informační technologie: Dynamicky roste v kraji zájem o internetové bankovníctví; podíl jeho uživatelů je zde mezi kraji nejvyšší

Podíl obyvatel Pardubického kraje využívajících informační technologie je nad celostátním průměrem. V roce 2011 byl v kraji po Hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji třetí nejvyšší podíl domácností vybavených počítačem, v roce 2015 klesl Pardubický kraj na 8. místo. V roce 2015¹³ v posledních 3 měsících používaly internet v kraji více než tři čtvrtiny osob starších než 16 let; v mezikrajském srovnání se kraj zařadil na 5. místo. Více než čtvrtina osob v kraji využívá internet v mobilu (nejnižší podíl mezi kraji), třetina osob využívá komunikaci prostřednictvím sociálních sítí (3. nejnižší podíl mezi kraji). Dynamicky roste v kraji podíl osob nakupujících přes internet (44% podíl) a zejména přibývá uživatelů internetového bankovníctví (již 52 % osob starších než 16 let, což je nejvíce v mezikrajském srovnání).

Graf 3.5 Uživatelé internetu ve věku 16–29 let v letech 2014–2016 (tříletý průměr)

Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

Mladí uživatelé internetu v kraji jej nadprůměrně využívají pro online služby a podprůměrně pro zábavu (včetně sociálních sítí)

Nejrozšířenější je využívání informačních technologií mezi mladou generací do 29 let. V Pardubickém kraji v této věkové kategorii využívá internet 98 % osob, přitom dvě třetiny z nich se na internet připojují též z mobilního telefonu. Podprůměrný je v kraji podíl mladých lidí komunikujících na sociálních sítích, hrajících počítačové hry, či sledujících prostřednictvím internetu televizi. Naproti tomu je mezi mladými v kraji při mezikrajském srovnání druhý nejvyšší podíl osob využívajících internetové bankovníctví či vyhledávajících na internetu informace o zboží a službách.

Ekonomické subjekty: Tři čtvrtiny nově vzniklých ekonomických subjektů jsou fyzické osoby

V kraji mělo ke konci roku 2016 sídlo 118,8 tis. ekonomických subjektů, z nichž 61,2 tis. vyvíjelo ekonomickou aktivitu. Tyto údaje nejsou vzhledem ke zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) plně srovnatelné s údaji před rokem 2013. V průběhu roku 2016 přibýlo v kraji 3 985 nových ekonomických subjektů, z fyzických osob to byli především živnostníci a zemědělští podnikatelé, z právnických osob společnosti s ručením omezeným, spolky a společenství vlastníků (bytových) jednotek. Zvýšení počtu fyzických osob v letech 2014 až 2016 bylo částečně způsobeno přeřazením zahraničních fyzických osob, které byly vyčleněny z právní formy „zahraniční osoby“. Mezi zaniklými subjekty (2 670 v roce 2016) převažovali živnostníci a z právnických osob společnosti s ručením omezeným.

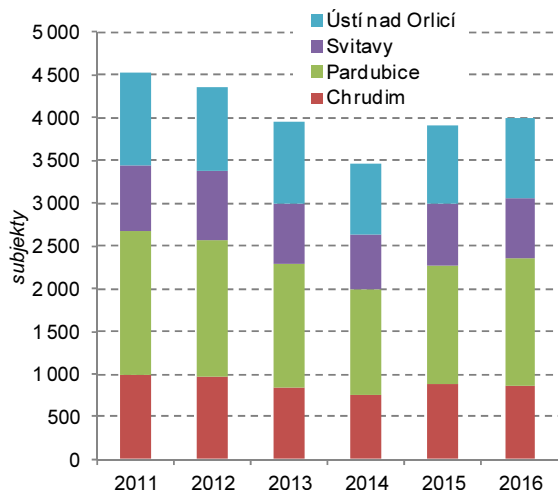
¹³ vážený aritmetický průměr za roky 2014–2016

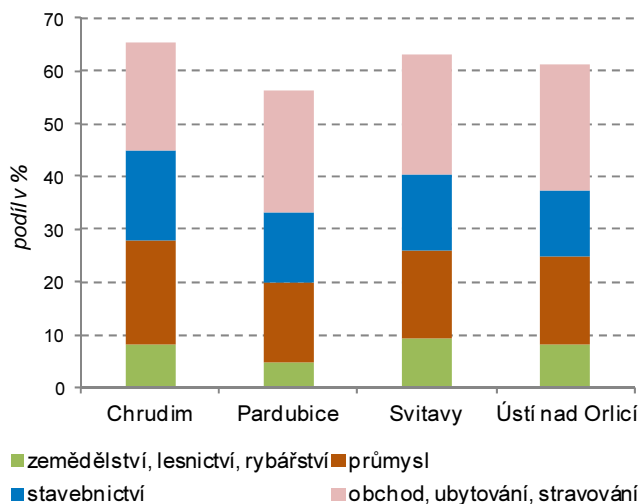
Třetina ekonomických subjektů nezaměstnává žádné zaměstnance

Pouze 599 subjektů sídlících v kraji má více než 50 zaměstnanců, z nich jen 11 má více než 1 000 zaměstnanců (7 průmyslových podniků, po jednom z odvětví obchodu, veřejné správy, zdravotnictví a vzdělávání). Naproti tomu bez zaměstnanců je 40 222 subjektů; především to jsou živnostníci, ale též osoby provozující svobodná povolání, zemědělství podnikatelé a zahraniční fyzické osoby.

Graf 3.6 Nově vzniklé ekonomické subjekty v okresech Pardubického kraje

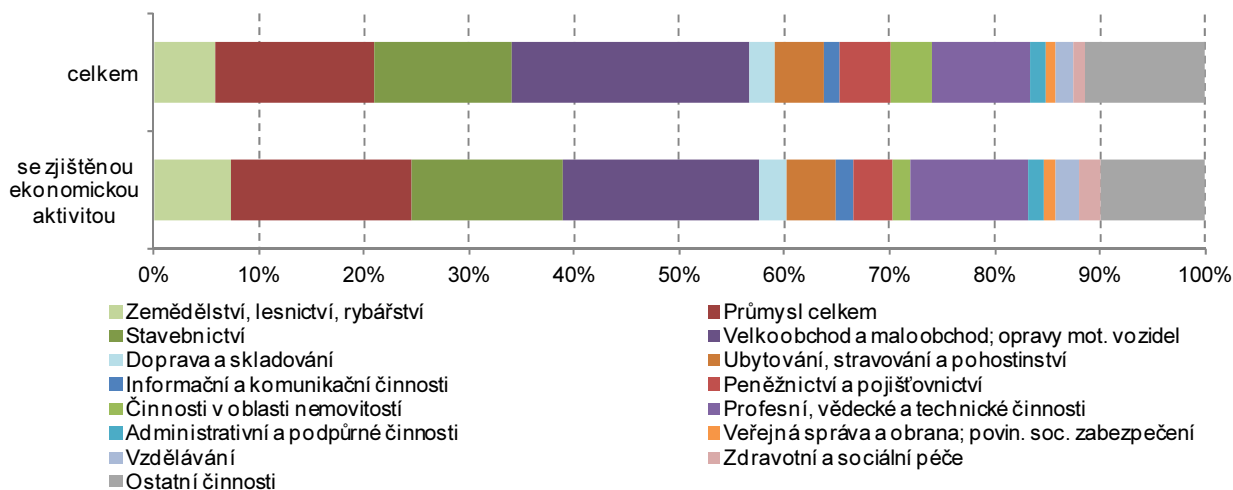
Graf 3.7 Subjekty se zjištěnou aktivitou v okresech Pardubického kraje podle vybraných odvětví k 31. 12. 2016

Více než čtvrtina ekonomických subjektů v kraji podniká v obchodě, ubytování a stravování

Z hlediska zaměření se nejvíce subjektů orientuje na obchod, ubytování a stravování (27 %), následuje průmysl (15 %), stavebnictví (13 %), profesní, vědecké a technické činnosti (9 %), zemědělství a lesnictví (6 %), peněžnictví a pojišťovnictví (5 %). U subjektů se zjištěnou aktivitou jsou méně zastoupeni obchodníci ve prospěch průmyslových, profesních, vědeckých a technických činností. Mezi správními obvody ORP v kraji mělo nejvyšší podíl subjektů zaměřených na zemědělství Králicko (14 %), na průmysl Hlinecko (23 %), na stavebnictví Králicko (18 %), na obchod Českořebovsko (23 %), na ubytování a stravování Králicko (7 %) a na zbývající činnosti Pardubicko (46 %).

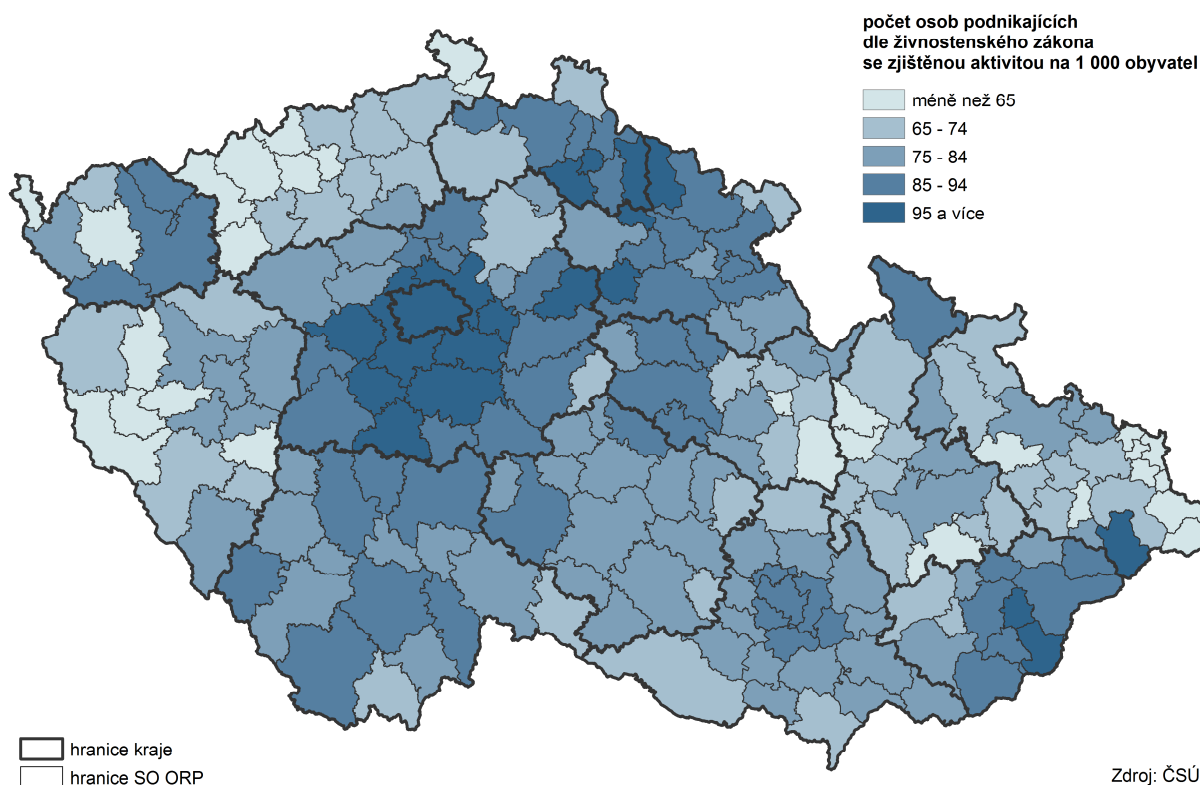
Graf 3.8 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti v Pardubickém kraji k 31. 12. 2016

Nejnižší podnikatelská aktivita je na východě kraje

Podnikatelská aktivita (počet fyzických osob v registru ekonomických subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou na 1 000 obyvatel) je v Pardubickém kraji šestá nejnižší mezi kraji. V rámci kraje je nadprůměrná v okrese Chrudim (hlavně ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Hlinsko) a Pardubice (hlavně v SO ORP Holice), výrazně podprůměrná v okrese Svitavy (především v SO ORP Moravská Třebová) a Ústí nad Orlicí (zejména v SO ORP Česká Třebová).

Živnostníci ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2016

Zemědělství:
V roce 2015 měl Pardubický kraj ze všech krajů nejvyšší zemědělskou produkci na hektar zemědělské půdy

Kraj se řadí k regionům s nadprůměrným podílem primárního sektoru na zaměstnanosti i na hrubé přidané hodnotě. Zemědělská produkce poklesla ve finančním vyjádření v kraji v roce 2015 (poslední dostupný údaj; data za rok 2016 budou k dispozici koncem listopadu 2017) oproti předchozímu roku předběžně o 10,1 % a dosahovala 10,2 mld. Kč. V přepočtu na 1 ha zemědělské půdy byla hodnotou 44 298 Kč mezi kraji nejvyšší (již čtvrtým rokem po sobě). Živočišná produkce se dlouhodobě podílí na celkové zemědělské produkci více než produkce rostlinná. Výjimku tvořily roky 2010 až 2012, kdy převažovala v kraji rostlinná produkce nad živočišnou. Rostlinná produkce se ve finančním vyjádření v roce 2015 podílela na celkové zemědělské produkci 45 %. Rozhodující podíl na rostlinné produkci mají obiloviny (46 % v roce 2015), následují technické plodiny (26 %) a pícniny (18 %). Malé zastoupení má zelenina (3 %), brambory (2 %) a ovoce (1 %).

Ladem v roce 2016 leželo téměř 1 % výměry orné půdy

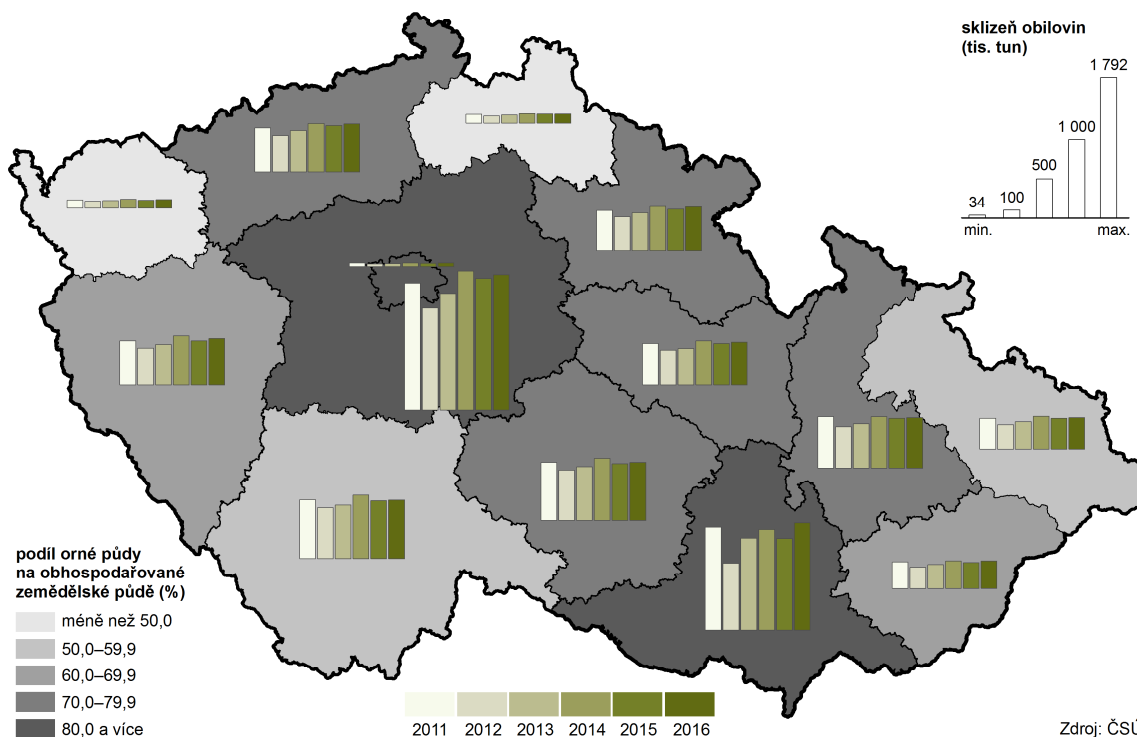
Z výměry 229,5 tis. ha zemědělské půdy připadalo v roce 2016 v kraji na ornou půdu 175,6 tis. ha. Neoseťá orná půda včetně úhoru tvořila téměř 1 % výměry orné půdy.

Sedminu osevní plochy v kraji zaujímá řepka

Osevní plochy jednotlivých plodin se meziročně v kraji mění zejména ve vazbě na poptávku po jednotlivých zemědělských komoditách na domácím i zahraničním trhu. Osevní plochy obilovin se zmenšily ze 101 tis. ha v roce 2005 na 85,5 tis. ha v roce 2016. Dlouhodobě se s klesající živočišnou výrobou snižovaly osevní plochy krmných plodin a pícnin na orné půdě. Plocha pícnin v kraji výrazněji meziročně vzrostla pouze v letech 2011 a 2016. Do roku 2008 se zmenšovaly též osevní plochy cukrovky; následné rozšiřování jejich ploch, které vrcholilo v roce 2014, již v letech 2015 a 2016 nepokračovalo. Podpora produkce biopaliv vedla v kraji od roku 2004 ke zvětšování osevních ploch řepky; v roce 2013 byla největší v historii, v roce 2014 byl zaznamenán pokles o 1 749 ha a v roce 2015 o dalších 3 213 ha. V roce 2016 plochy řepky po dvouletém poklesu vzrostly, a to o 3 342 ha; řepka tak v kraji rostla na 16 % veškeré oseté orné půdy.

Skližeň obilovin v krajích v letech 2011 až 2016

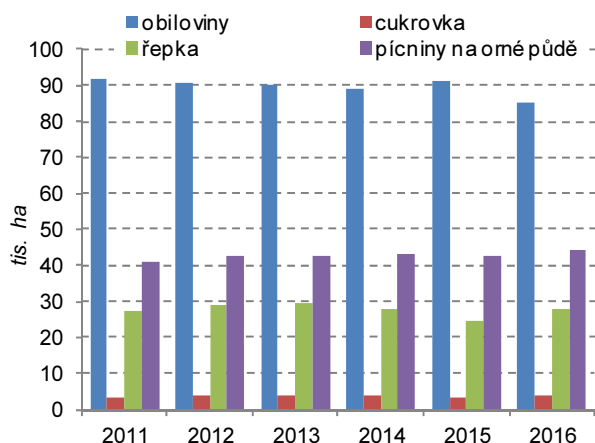
V roce 2016 vzrostla sklizeň obilovin, především kukuřice na zrno

Meziroční růst sklizně obilovin v kraji o 15,7 tis. tun byl ovlivněn především zvýšením hektarového výnosu kukuřice na zrno o 75 % a ozimého ječmene o 12 %. Vzrostla i sklizeň ozimé pšenice, a to zásluhou zvětšení osevních ploch v kombinaci s růstem hektarového výnosu. Produkce kukuřice na zrno vzrostla v roce 2016 o 27,1 tis. tun, ozimé pšenice o 5,4 tis. tun a ozimého ječmene o 3,5 tis. tun. Nižší hektarové výnosy v porovnání s rokem 2015 mělo v kraji ze všech druhů obilovin pouze žito a oves. Zmenšení produkčních ploch jarního ječmene vedlo i při mírném zvýšení hektarových výnosů k poklesu produkce jarního ječmene o 14,7 tis. tun a jarní pšenice o 4,5 tis. tun.

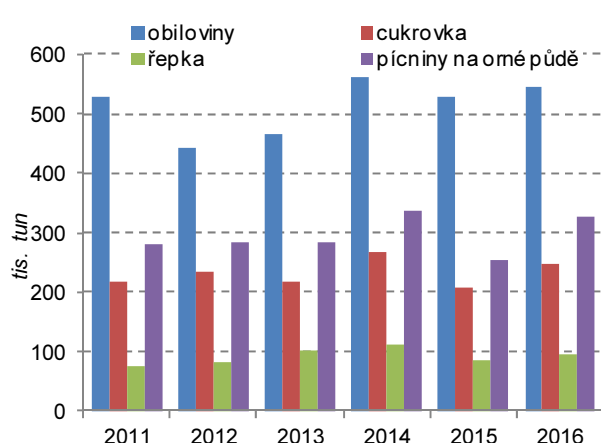
Sklizeň brambor byla v kraji nejvyšší za posledních 5 let

Zvýšení produkce brambor o 11,4 tis. tun a cukrovky o 38,2 tis. tun bylo v kraji umožněno meziročním zvýšením výnosů o 10,0 resp. 8,9 tun z hektaru. Sklizeň brambor v kraji byla v roce 2016 nejvyšší za posledních 5 let. Zvýšení sklizně řepky v roce 2016 o 11,3 tis. tun bylo umožněno rozšířením jejich produkčních ploch. Růst produkce krmných plodin byl ovlivněn především zvýšením produkce kukuřice na zeleno a siláž, přitom se její produkční plochy zmenšily.

Graf 3.9 Osevní plochy vybraných plodin v Pardubickém kraji

Graf 3.10 Sklizeň vybraných plodin v Pardubickém kraji

Nárůst spotřeby průmyslových hnojiv

O intenzivním využívání orné půdy svědčí i nárůst spotřeby průmyslových hnojiv. Za hospodářský rok 2015/2016 se v kraji spotřebovalo v přepočtu 143 kg minerálních hnojiv v čistých živinách na hektar obhospodařované zemědělské půdy. Meziročně stoupla spotřeba průmyslových hnojiv v kraji o 7 kg na hektar obhospodařované zemědělské půdy; za pět let o 35 kg.

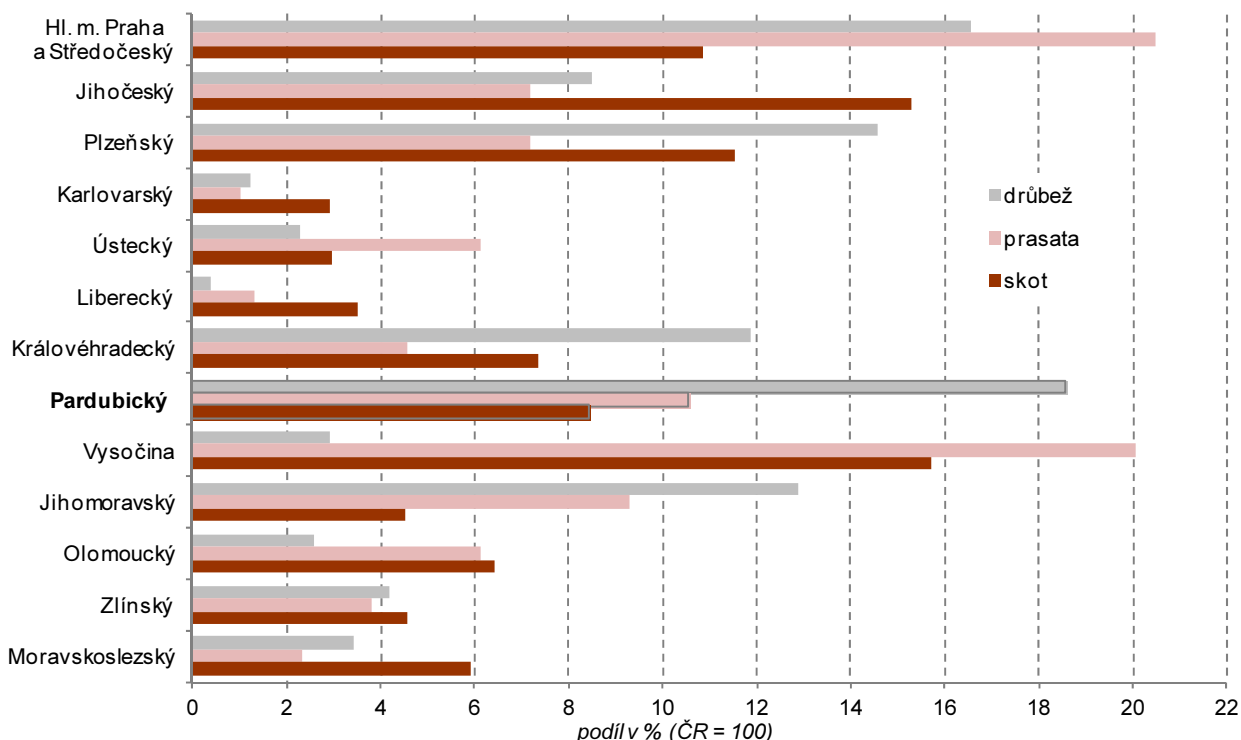
Necelou polovinu zemědělské produkce vytvořila v roce 2015 živočišná výroba

V roce 2015 (poslední dostupný údaj) poklesl předběžně podíl živočišné produkce na 48 % celkové zemědělské produkce. Na živočišné produkci kraje se z poloviny podílela zvířata, z toho skot 12 %, prasata 14 % a drůbež 24 %; druhou polovinu živočišné produkce kraje tvořily živočišné výrobky, v tom mléko 44 % a vejce 6 %.

Intenzita chovu skotu i prasat se zvýšila

Soupisem hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2017) byl v Pardubickém kraji zjištěn meziroční růst stavů skotu, prasat, ovcí i drůbeže. Intenzita chovu skotu v letech 2013–2016 zvolna rostla, nedosáhla však úrovně z let 2006 až 2009. Intenzita chovu prasat v kraji meziročně značně kolísá, růst z let 2011 až 2016 byl přerušen pouze v roce 2015. Ke konci roku 2016 měl kraj v mezikrajském srovnání nejvyšší podíl (18,6 %) na celkových stavech drůbeže v ČR.

Graf 3.11 Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže k 31. 12. 2016

Kraj patří dlouhodobě k nejlepším v odchovu skotu i prasat

Počet narozených telat na 100 krav se v kraji oproti roku 2015 zvýšil a krajská hodnota 101,6 narozených telat na 100 krav byla nejvyšší mezi všemi kraji ČR. Také počtem odchovaných telat na 100 krav se Pardubický kraj zařadil v roce 2016 zásluhou nejnižšího úhynu na 1. místo v republice. Počet narozených selat na prasnici v kraji v roce 2016 vzrostl. V kombinaci s nejnižším úhynem selat to vedlo ke 3. nejvyššímu počtu odchovaných selat na prasnici.

Zvýšila se průměrná dojivost, poklesla průměrná snáška vajec na nosnici

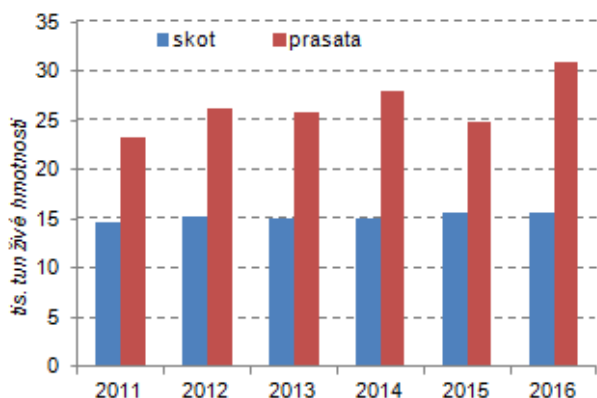
Výroba mléka se v kraji zvýšila v roce 2016 o 0,5 %, přitom celostátně výroba mléka vzrostla o 1,3 %. Průměrná dojivost v kraji vzrostla o 1,7 %; hodnota 8 130 litrů na krávu za rok řadí Pardubický kraj na 7. místo. Snáška vajec se celostátně zvýšila meziročně o 5,4 %, k růstu došlo v pěti krajích. Nejvyšší růst byl zaznamenán v Pardubickém kraji (o 63,3 %). Průměrná roční snáška na 1 nosnici v kraji meziročně poklesla o 0,8 % na 311 vajec (celostátně se zvýšila o 0,5 % na 303 vajec); kraj se v mezikrajském srovnání řadil na 4. místo.

Výroba hovězího masa vzrostla, vepřového masa poklesla

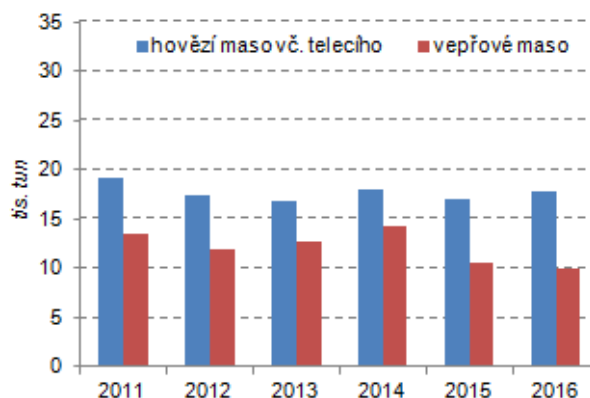
V porovnání s rokem 2015 se v uplynulém roce v kraji zvýšily počty poraženého skotu o 3,4 % a počty poražených prasat poklesly o jednu desetinu. Výroba hovězího masa v kraji meziročně vzrostla o 4,5 %, výroba vepřového masa byla nižší o 6,6 %.

Graf 3.12 Výroba jatečného skotu a jatečných prasat v Pardubickém kraji

Graf 3.13 Výroba masa v jatečné hmotnosti v Pardubickém kraji

Lesnictví:

Snižuje se rozsah zalesňování i těžba dřeva

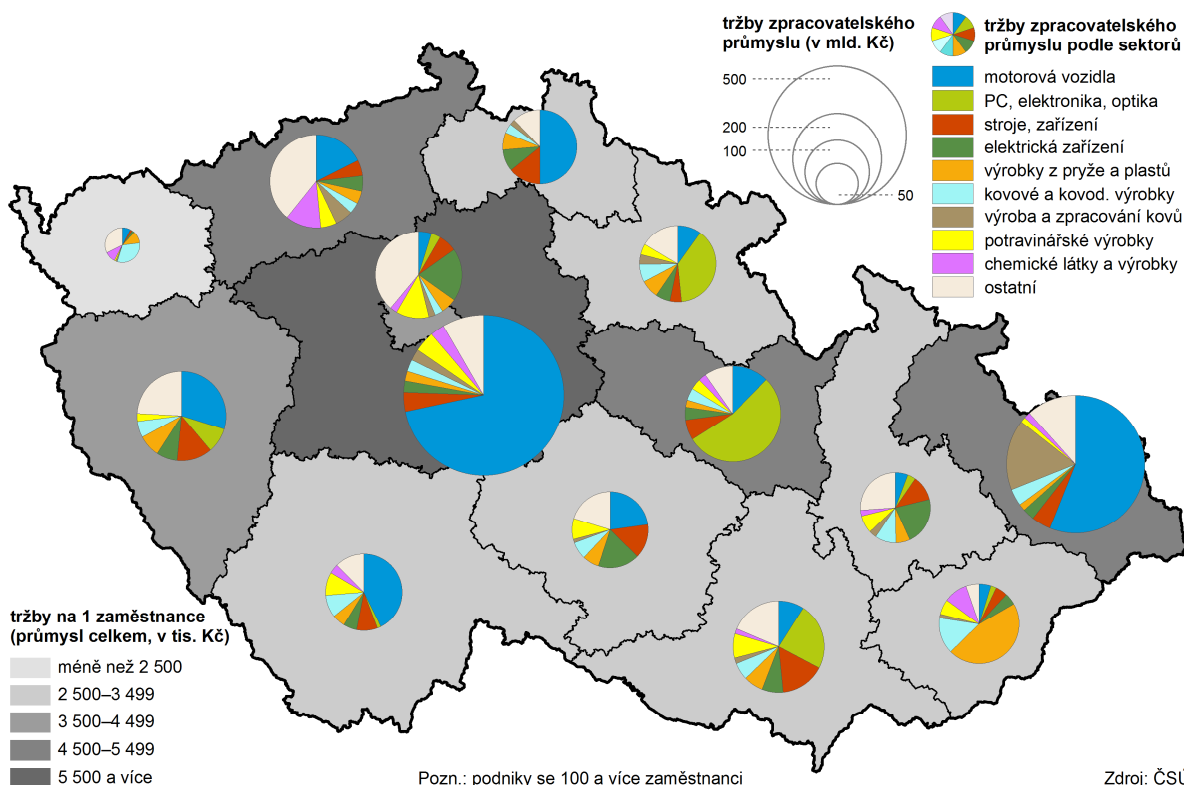
Zalesňování probíhalo v roce 2016 v kraji na menší ploše než v předchozích pěti letech. Bylo zalesněno 911 ha, to je o 2,6 % méně než v roce 2015. V uplynulém roce poklesl meziročně objem vytěženého dřeva o 3,6 %. Výrazně poklesla těžba vyvolaná nutností vytěžit dřevo poškozené živelními pohromami (23 % celkové těžby v roce 2015, v roce 2016 pouze 8 % těžby).

Průmysl:

Počet zaměstnanců v průmyslu vzrostl v roce 2016 nejvíce za posledních 7 let

V roce 2016 se v Pardubickém kraji zvýšil počet průmyslových podniků s více než 100 zaměstnanci o pět na 142. Meziročně se průměrný počet zaměstnanců těchto podniků v kraji zvýšil o 3,5 % a byl nejvyšší od roku 2008. Průměrná hrubá měsíční mzda se v uvedeném souboru podniků se sídlem v kraji během roku 2016 vzrostla o 5,1 % a dosahovala 91,5 % úrovně průměrné republikové mzdy v průmyslu; mezi kraji ČR byla 5. nejnižší. Mzdovou úroveň v kraji snižují především podprůměrné mzdy v podnicích vyrábějících elektrická zařízení a chemické výrobky (81 %, resp. 83 % úrovně daného odvětví v ČR). Nejnižší mzdy mají dlouhodobě zaměstnanci při výrobě textilií – průměrná mzda 20 333 Kč představuje pouze 74,8 % mzdové úrovně zpracovatelského průmyslu v kraji v roce 2016.

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2016

Kraj má dominantní postavení ve výrobě elektroniky

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy poklesly v kraji o 3,7 %; objem tržeb na zaměstnance byl v mezikrajském srovnání po Středočeském kraji druhý nejvyšší. Pardubický kraj má i nadále jako jediný mezi kraji nadpoloviční podíl tržeb za výrobky z oblasti elektroniky a výpočetní techniky na celkových tržbách podniků zpracovatelského průmyslu v kraji. Vyšší podíl jediného odvětví má dlouhodobě pouze Středočeský kraj (výroba motorových vozidel). Nadpoloviční podíl tržeb mají průmyslové podniky v Moravskoslezském kraji v odvětví výroba motorových vozidel, téměř polovinu tržeb ve Zlínském kraji tvoří výrobky z pryže a plastů, v Libereckém kraji motorová vozidla.

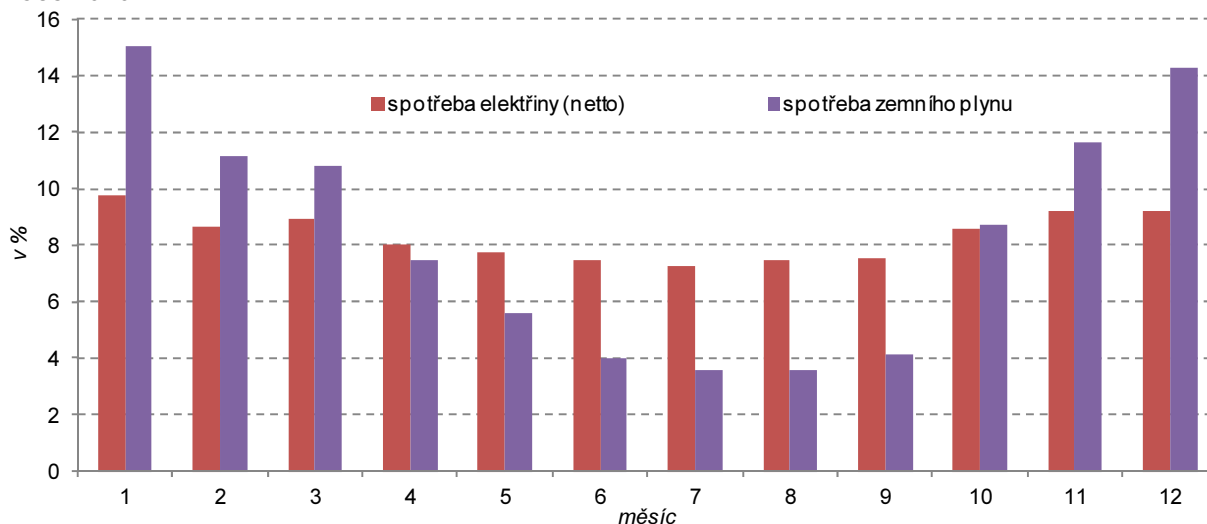
V mezikrajském srovnání má kraj pátý nejvyšší podíl tržeb za přímý vývoz

Podíl tržeb za přímý vývoz na tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy dosáhl u průmyslových podniků se sídlem v kraji 72,2 %, což je mezi kraji 5. nejvyšší hodnota, přitom v roce 2015 byl podíl po Královéhradeckém kraji druhý nejvyšší. V porovnání s rokem 2015 poklesl tento podíl o 0,9 procentního bodu. Celostátní průměr je překročen o 9,2 p. b. Mezi podniky zpracovatelského průmyslu má nejvyšší podíl tržeb za přímý vývoz výroba elektrických zařízení (91 %), chemická výroba a výroba strojů a zařízení (obě odvětví 83 %). Naproti tomu v potravinářských podnicích tvoří přímý vývoz pouze necelou šestinu tržeb.

**Energetika:
Výroba elektřiny se v kraji v roce 2016 snížila o šestinu**

Podle dat zveřejněných Energetickým regulačním úřadem poprvé od roku 2007 meziročně poklesl instalovaný výkon elektráren v kraji v roce 2016 (o 0,3 MW), a to snížením výkonu parních elektráren o 2,8 MW. Mírně se zvyšoval instalovaný výkon vodních, fotovoltaických, plynových a spalovacích elektráren, a to především zásluhou kogeneračních jednotek vyrábějících elektřinu v kombinaci s teplem. V Pardubickém kraji bylo vyrobeno v roce 2016 celkem 4 458 GWh elektrické energie, to je o 15,3 % méně než v roce 2015. Výroba poklesla především v parních elektrárnách v důsledku úprav elektrárny ve Chvaleticích. Fotovoltaické elektrárny se na elektřině vyrobené v kraji podílely 2,1 %, větrné pouze 0,3 %. Nejvíce elektřiny bylo v kraji vyrobeno z hnědého uhlí (76,0 %), černého uhlí (12,3 %) a bioplynu (6,6 %).

Graf 3.14 Podíl jednotlivých měsíců na spotřebě elektřiny a zemního plynu v Pardubickém kraji v roce 2016

Zdroj: Energetický regulační úřad

Spotřeba elektřiny i zemního plynu v kraji vzrostla

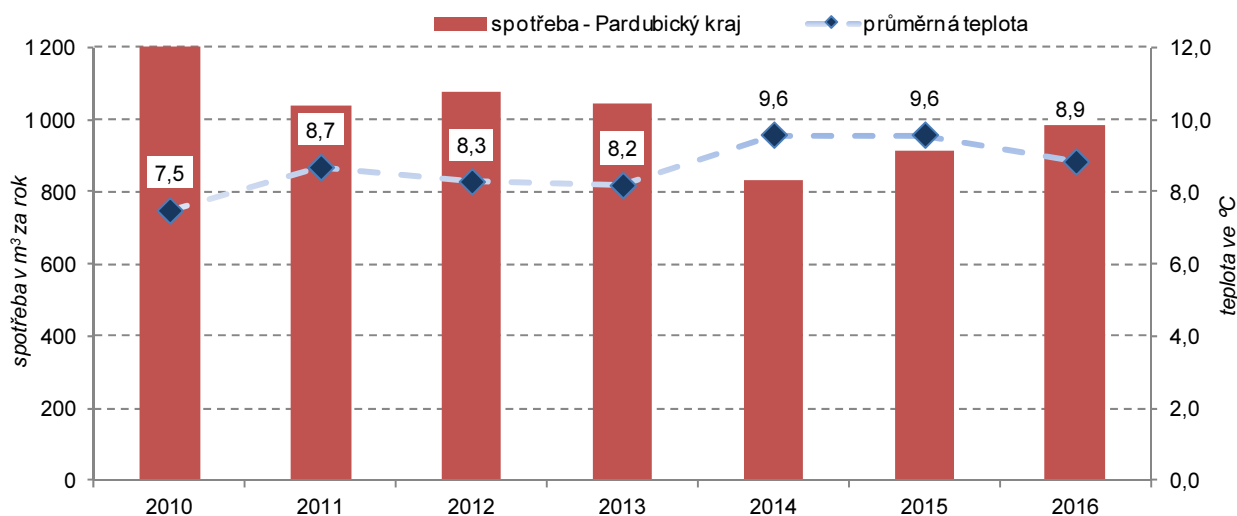
V kraji se v roce 2016 spotřebovalo 2 404 GWh elektřiny (netto¹⁴), přitom meziročně vzrostla čistá spotřeba elektřiny o 2,1 %. Na růstu se podílely především domácnosti (růst o 15,3 MWh), služby (o 15,2 MWh) a průmysl (o 14,2 MWh). Meziroční růst zaznamenala i spotřeba zemního plynu. Přírůstek 4,3 % byl mezi kraji nejnižší. Spotřeba plynu v domácnostech vzrostla o 7,7 %, naproti tomu u velkoobdobatelů poklesla o 0,3 %. Pro vývoj spotřeby elektřiny a zejména plynu během roku je typický vyšší odběr v zimních měsících

¹⁴ netto spotřeba = brutto spotřeba – vlastní spotřeba na výrobu elektřiny – spotřeba na přečerpávání v přečerpávacích vodních elektrárnách – ztráty v sítích, přitom brutto spotřeba = brutto výroba – saldo zahraničních výměn

a menší spotřeba v létě. Růst spotřeby plynu byl v roce 2016 u domácností vyvolán vyšší spotřebou plynu na vytápění v měsících leden, listopad a prosinec, které byly chladnější než v předchozím roce.

Graf 3.15 Průměrná roční spotřeba zemního plynu na 1 domácnost odebírající plyn a průměrná teplota vzduchu v Pardubickém kraji

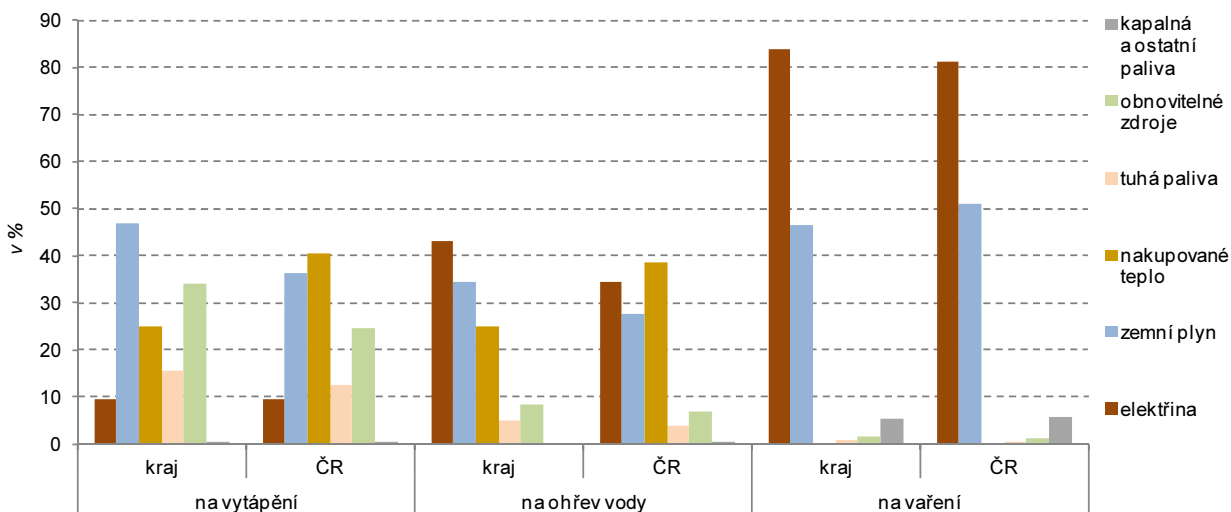

Zdroj: Energetický regulační úřad

ENERGO 2015:
Třetinu energie spotřebované v domácnostech poskytuje zemní plyn

Podle výběrového šetření ENERGO 2015 připadají dvě třetiny spotřebované energie v domácnostech na vytápění. Klesá spotřeba tuhých paliv ve prospěch obnovitelných zdrojů energie, a to především palivového dřeva. V Pardubickém kraji tvořil v roce 2015 zemní plyn 32 %, obnovitelné zdroje 28 %, elektřina 18 %, tuhá paliva 13 % a nakupované teplo 9 % spotřebované energie v domácnostech.

Graf 3.16 Domácnosti v Pardubickém kraji podle používaných paliv a energií

Zdroj: ČSÚ, ENERGO 2015

Dvě třetiny paliv a energií spotřebovávají domácnosti na vytápění

Podle šetření ENERGO 2015 je průměrná roční energetická náročnost bytu v České republice 64,7 GJ. Nadprůměrné zastoupení bytů v rodinných domech v Pardubickém kraji přispívá k tomu, že je zde ve srovnání s celou ČR vyšší průměrná energetická náročnost bytu o 5,5 GJ, tj. o 8,5 %. Podle dat za celou ČR (v regionálním členění nejsou k dispozici) spotřebovávají domácnosti dvě třetiny paliv a energií na vytápění, 17 % na ohřev vody, 7 % na osvětlení a provoz elektrospotřebičů, 7 % na vaření a 2 % na ostatní užití. Nejvšestrannější užití má elektřina; nejvíce se jí v domácnostech spotřebovává na osvětlení a provoz spotřebičů, následuje ohřev vody a vaření. Na rozdíl od ostatních paliv a energií je její využití k vytápění výrazně menší.

Stavebnictví:

Po dvou letech nárůstu zaznamenalo stavebnictví opět pokles

Stavebnictví v České republice v roce 2016 zaznamenalo prudký pokles. Základní stavební výroba (ZSV) velkých podniků (tj. podniků s 50 a více zaměstnanci) poklesla na nejnižší úroveň za uplynulých deset let, objem stavebních prací podle dodavatelských smluv (dále „S“) podniků s 20 a více zaměstnanci byl v roce 2016 druhý nejnižší od roku 2006. Po krizových letech 2009 až 2013 nastal ve stavebnictví v letech 2014 a 2015 v ČR i Pardubickém kraji obrát k lepšímu, který byl přerušeno opětovným poklesem objemu stavebních prací.

Pokles počtu stavebních firem se odráží i v úbytku zaměstnanců

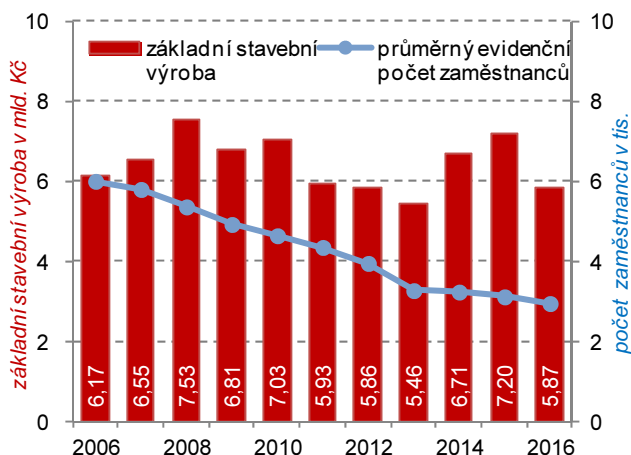
Vývoj stavebních firem se sídlem v Pardubickém kraji téměř kopíruje republikový trend. Počet stavebních podniků zaměstnávajících 50 a více osob se v kraji v roce 2016 snížil na 25 (z 27 podniků v roce 2015). Pokles počtu stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci je trvalý v celé ČR. Od roku 2011 se snížil počet stavebních podniků v kraji o 36 % (o 14 podniků), od roku 2006 došlo ke snížení o 54 % (o 29 podniků).

Pokles průměrného počtu zaměstnanců ve stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci je také trendem ve většině krajů České republiky. V roce 2016 zaměstnávaly velké stavební podniky Pardubického kraje tři tisíce osob (fyzické osoby), a to bylo o 169 osob (5,4 %) méně než v roce 2015. Ve srovnání s rokem 2011 se snížil počet zaměstnanců o 1 402 osob (o 32,1 %), od roku 2006 poklesl počet zaměstnanců o 3 053 osob (o 50,7 %).

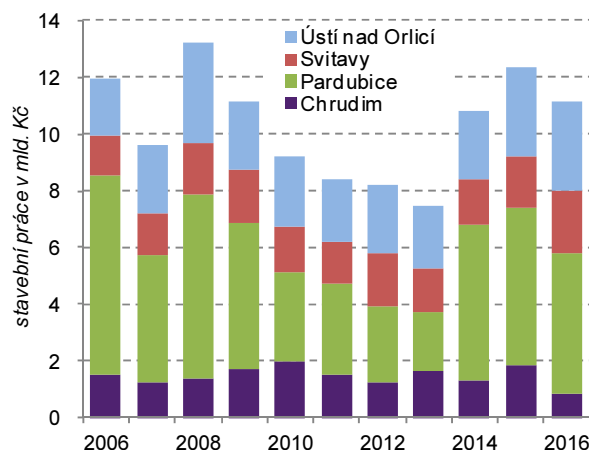
Nárůst průměrné hrubé měsíční mzdy ve stavebnictví byl pátý nejvyšší

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v těchto stavebních podnicích měla v kraji v roce 2016 hodnotu 29 065 Kč (meziroční nárůst o 4,2 %), což představuje pátou nejvyšší hodnotu nárůstu v mezikrajském srovnání. Proti průměru ČR byla v roce 2016 mzda ve stavebnictví v kraji nižší o 11,8 %. Před pěti lety byla průměrná měsíční mzda ve stavebnictví v Pardubickém kraji nižší o 21,9 % (o 5 219 Kč), před deseti lety byla mzda nižší o 62,7 % (o 11 202 Kč).

Graf 3.17 Počet zaměstnanců a základní stavební výroba v podnicích s 50 a více zaměstnanci se sídlem v Pardubickém kraji

Graf 3.18 Stavební práce provedené podniky s 20 a více zaměstnanci na území okresů Pardubického kraje

ZSV se v kraji snížila v důsledku poklesu objemu prací v inženýrském stavitelství

Základní stavební výroba v Pardubickém kraji, obdobně jako ve všech krajích ČR, zaznamenala v roce 2016 pokles po předchozích dvou letech nárůstu. Objem ZSV velkých stavebních firem v kraji se v roce 2016 meziročně snížil o 18,6 % na 5,9 mld. Kč, pokles byl v mezikrajském srovnání druhý nejvyšší. Nižší objem ZSV v Pardubickém kraji byl způsoben výhradně poklesem inženýrského stavitelství o 25,3 %, zatímco objem stavebních prací v pozemním stavitelství meziročně vzrostl o 3,5 %.

Inženýrské stavitelství má s 64% podílem na ZSV v Pardubickém kraji (59 % v ČR) v roce 2016 výraznou převahu nad pozemním stavitelstvím. V roce 2008 byl podíl inženýrského stavitelství na ZSV podstatně nižší jak v kraji, tak i na republikové úrovni (v kraji 57,4 % a v ČR 56,4 %).

Objem stavebních prací ve firmách s 20 a více zaměstnanci meziročně vzrostl pouze v okrese Ústí nad Orlicí

Stejně nepříznivý vývoj stavebních prací podle dodavatelských smluv (dále „S“) vykazují meziročně také stavební podniky s 20 a více zaměstnanci. V roce 2016 podniky se sídlem v Pardubickém kraji realizovaly v tuzemsku stavební práce „S“ za 8 mld. Kč, na celorepublikovém objemu „S“ se podílely cca 3 %. Rozhodující stavební firmy kraje sídlily v okrese Pardubice – vytvářely téměř dvě třetiny krajského objemu stavebních prací „S“. Objem stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv těmito podniky se v kraji v roce 2016 meziročně snížil o 16,5 % (čtvrtý nejnižší pokles v mezikrajském srovnání), pokles se týkal všech firem se sídlem v okresech kraje kromě okresu Ústí nad Orlicí, kde objem stavebních prací vzrostl o 23,4 %.

Na stavbách v kraji byl v roce 2016 proveden o 10 % menší objem prací

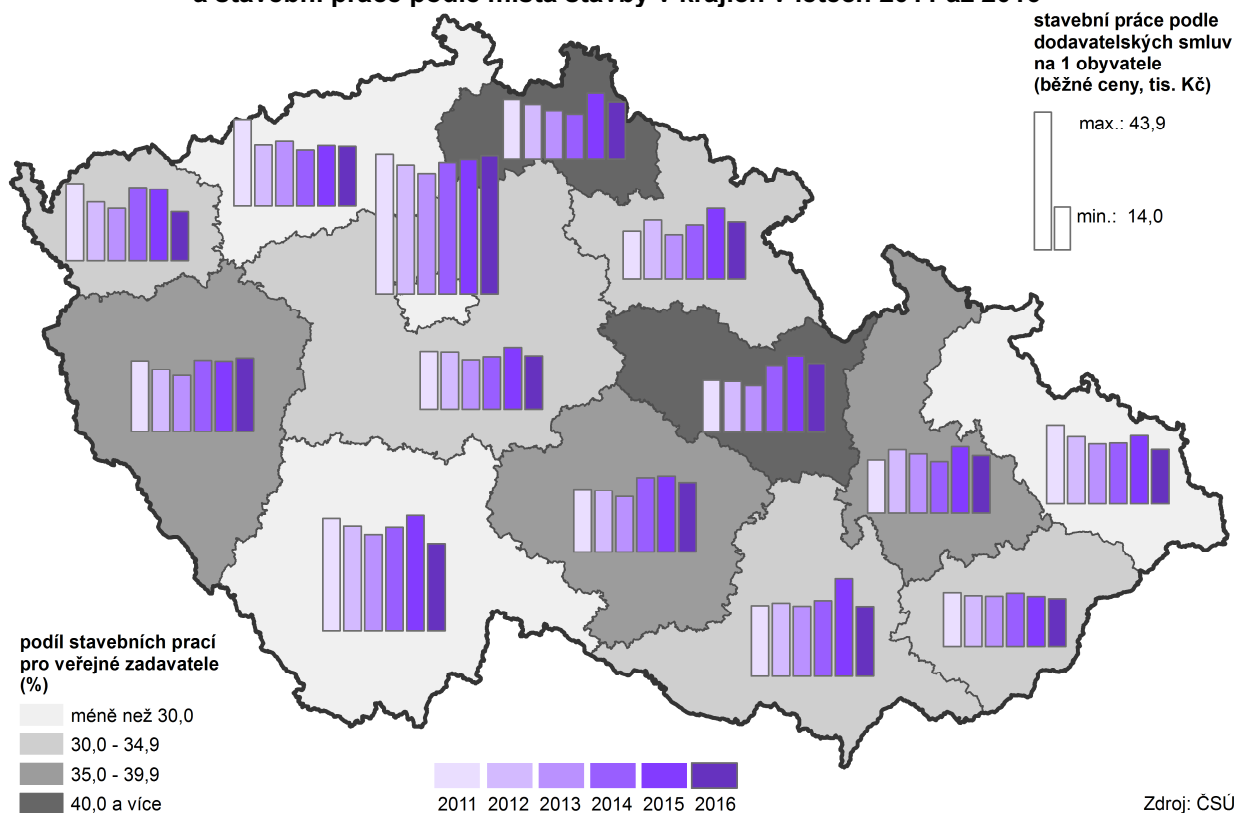
Z hlediska územní realizace výstavby byly na území kraje v roce 2016 podniky s 20 a více zaměstnanci bez ohledu na jejich sídlo provedeny stavební práce ve výši 11 mld. Kč, což bylo o 9,7 % méně než v roce 2015 (v ČR pokles o 12,1 %). Roční objem stavebních prací provedených v Pardubickém kraji představoval 4,7 % z objemu stavebních prací provedených v tuzemsku a tento podíl byl nejvyšší za uplynulých deset let.

Stavební aktivita v kraji meziročně poklesla, dlouhodobě se zvyšuje

V přepočtu na 1 obyvatele stavební práce „S“ v kraji v posledních letech rostou. Zatímco v roce 2011 patřila v mezikrajském srovnání stavební aktivita v kraji k nejnižším, v roce 2015 byla v mezikrajském srovnání čtvrtá nejvyšší, v roce 2016 klesla na 6. místo.

V letech 2011 až 2016 byly na území kraje realizovány stavební práce úhrnem za 58 mld. Kč, 41 % z tohoto objemu bylo provedeno v okrese Pardubice, 27 % v okrese Ústí nad Orlicí, 18 % v okrese Svitavy a 14 % v okrese Chrudim. V přepočtu na 1 obyvatele náležela největší stavební aktivita opět okresům Pardubice, Ústí nad Orlicí a Svitavy. Nejmenší objem staveb v přepočtu na obyvatele byl lokalizován do okresu Chrudim.

Stavební práce pro veřejné zadavatele v roce 2016 a stavební práce podle místa stavby v krajích v letech 2011 až 2016

Poznámka: stavební podniky s 20 a více zaměstnanci

Podíl prací pro veřejné zadavatele byl v roce 2016 druhý nejvyšší mezi kraji

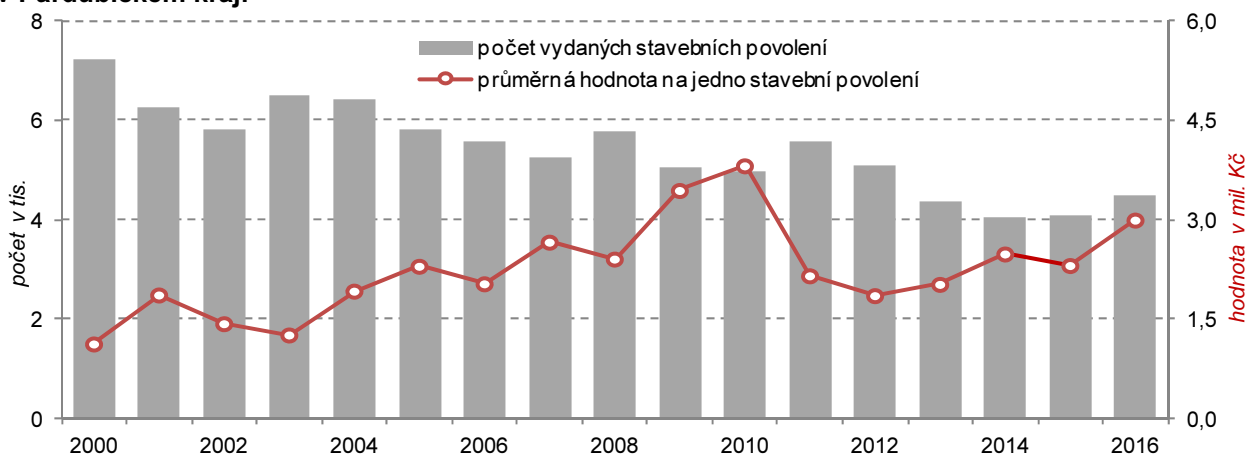
Z objemu prací provedených na území kraje tvořily v roce 2011 téměř 37 % práce pro veřejného zadavatele (v ČR 39 %). V letech 2012 a 2013 jejich podíl klesal (v kraji 32 %, v ČR 37 %); v roce 2015 vzrostl v kraji na 49 % (41 % v ČR). Podíl staveb pro veřejného zadavatele v kraji v roce 2016 meziročně

klesl na hodnotu 41 %, tento podíl byl i přes pokles v mezikrajském srovnání druhý nejvyšší po Libereckém kraji (44 %), přičemž republikový průměr byl 33 %. Mezi okresy Pardubického kraje měl největší podíl prací pro veřejné zadavatele na celkovém objemu stavebních prací „S“ v souhrnu za roky 2011–2016 okres Pardubice (52 %) a Chrudim (36 %) a naopak nejnižší okres Svitavy (31 %) a Ústí nad Orlicí (32 %).

Počet vydaných stavebních povolení meziročně vzrostl

V roce 2016 vydaly stavební úřady v Pardubickém kraji 4 472 stavebních povolení. Počet stavebních povolení meziročně vzrostl (o 374, tj. o 9,1 %); nárůst byl zaznamenán ve všech okresech Pardubického kraje. Počet stavebních povolení meziročně vzrostl ve všech krajích ČR kromě Jihomoravského kraje (pokles o 10,6 %) a Hlavního města Prahy (pokles o 1,2 %). Pardubický kraj se na republikovém úhrnu vydaných stavebních povolení podílel 5,4 %.

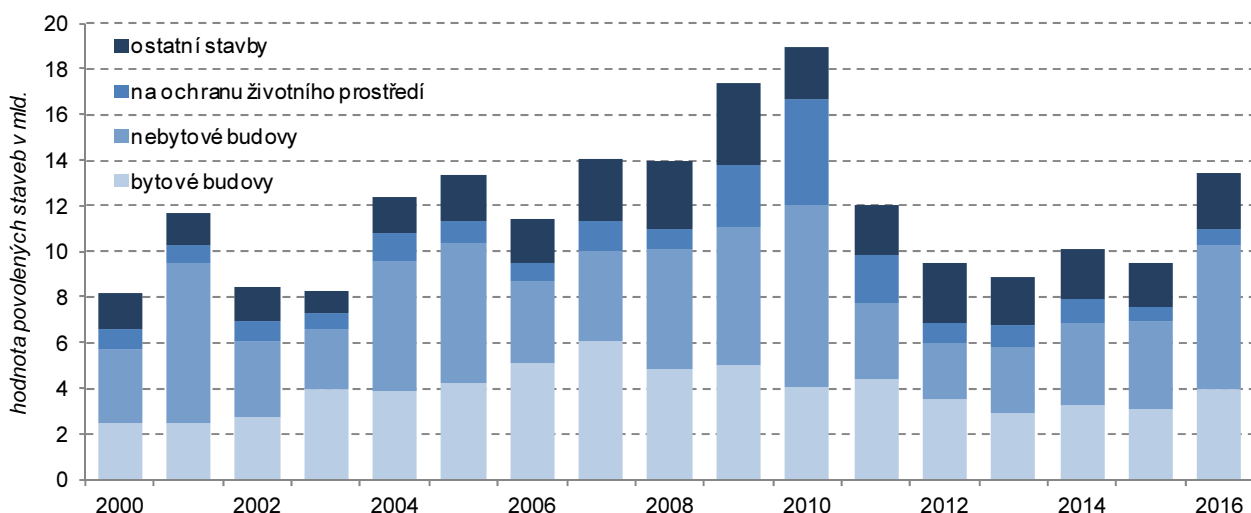
Graf 3.19 Vydaná stavební povolení a průměrná hodnota na jedno stavební povolení v Pardubickém kraji

Průměrná hodnota povolené stavby v roce 2016 byla o 30 % vyšší než v roce 2015

Průměrná hodnota na jedno stavební povolení dosáhla maximálních hodnot v roce 2010 (3,8 mil. Kč), v letech následujících klesla (minimum v roce 2012 – 1,9 mil. Kč). V roce 2016 byla průměrná hodnota na jedno stavební povolení v kraji 3 mil. Kč a meziročně se zvýšila o 30 %.

Graf 3.20 Předpokládaná hodnota povolených staveb podle typu výstavby v Pardubickém kraji

Předpokládaná hodnota nově povolených staveb byla nejvyšší od roku 2011

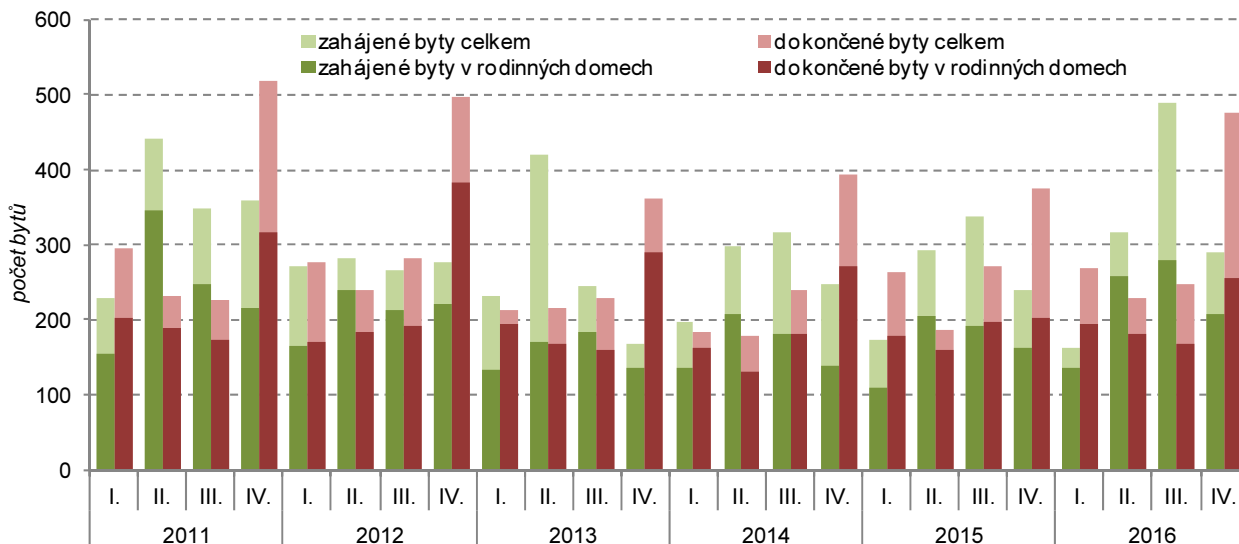
Předpokládaná hodnota nově povolených staveb 13,4 mld. Kč měla v kraji v roce 2016 nejvyšší hodnotu od roku 2011. Meziročně vzrostla o 41,4 %, což byl třetí nejvyšší nárůst v mezikrajském srovnání. Z hlediska typů výstavby nejrychlejším tempem vzrostla předpokládaná hodnota staveb nebytových budov (o 61 %), předpokládaná hodnota staveb bytových budov vzrostla o 30 % a staveb na ochranu životního prostředí a ostatních staveb o 25 %.

Bytová výstavba:
Nárůst výstavby nových bytů byl zaznamenán ve všech okresech kraje

V Pardubickém kraji byla v roce 2016 zahájena výstavba 1 259 nových bytů, tj. o 214 bytů (o 20,5 %) více ve srovnání rokem 2015. Počet zahájených bytů meziročně vzrostl ve všech okresech kraje; největší meziroční nárůst počtu zahájených bytů byl zaznamenán v okrese Pardubice (o 33,2 %), nejmenší v okrese Chrudim (o 1,1 %).

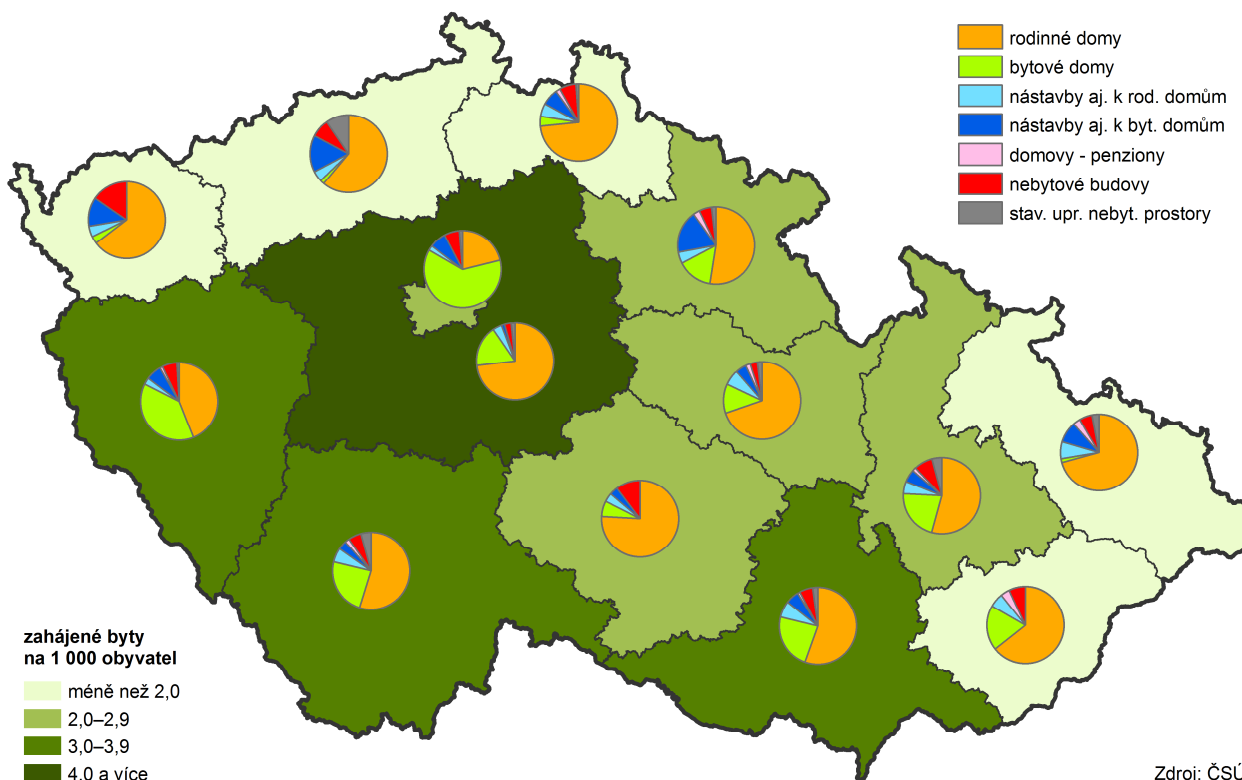
Graf 3.21 Bytová výstavba podle čtvrtletí v Pardubickém kraji

Nejvíce nových bytů v rodinných domech bylo zahájeno v okrese Pardubice

Z celkového počtu 1 259 zahájených bytů v kraji bylo 879 bytů v nových rodinných domech (nejvíce v okrese Pardubice, 377 bytů). Výstavba nových bytových domů se týkala v roce 2016 okresů Pardubice (143 bytů), Ústí nad Orlicí (6 bytů) a Svitavy (4 byty). Dále byla v Pardubickém kraji zahájena výstavba 139 bytů v nástavbách, vestavbách a přístavbách k rodinným (82 bytů) a bytovým domům (57 bytů).

Zahájené byty v krajích v roce 2016

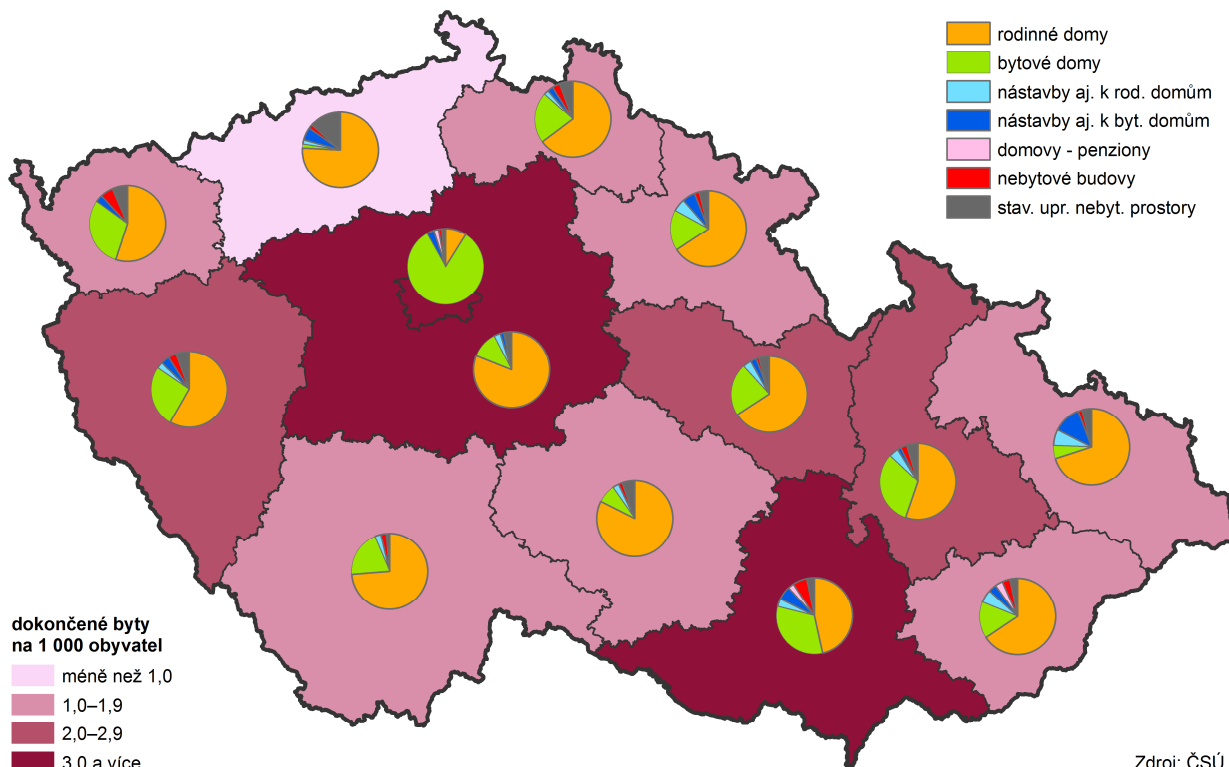

Zdroj: ČSÚ

Kraj zaznamenal nejvyšší meziroční nárůst počtu zahájených bytů od roku 2011

Tempo růstu bytové výstavby na republikové úrovni se v roce 2016 zpomalilo. Průměrný meziroční nárůst počtu zahájených bytů v roce 2016 v ČR činil 3,2 % při 8,3 % v roce 2015 a 10,1 % v roce 2014. V mezikrajském srovnání meziroční změny počtu zahájených bytů se Pardubický kraj (nárůst o 20,5 %) v roce 2016 zařadil na 5. pořadové místo, kam postoupil z 10. místa v roce 2015. Tempo růstu počtu zahájených bytů v roce 2016 bylo v kraji nejvyšší od roku 2011. Největší oživení bytové výstavby nastalo v roce 2016 v krajích Jihočeském (nárůst o 50,8 %) a Královéhradeckém (o 48,9 %); pokles se týkal 4 krajů.

Dokončené byty v krajích v roce 2016

Pokles počtu dokončených bytů se týkal pouze okresu Ústí nad Orlicí

V roce 2016 bylo v Pardubickém kraji dokončeno 1 224 bytů, což je o 128 bytů více (o 11,7 %) oproti roku 2015. Nejvyšší nárůst byl zjištěn v okrese Pardubice (o 35,9 %), dále následovaly okresy Chrudim (o 6,2 %) a Svitavy (o 3,8 %). Meziroční pokles počtu dokončených bytů byl zaznamenán pouze v okrese Ústí nad Orlicí (o 19,1 %).

Třetina počtu nových bytů vyrůstá na Pardubicku

Z 1 224 dokončených bytů v roce 2016 v Pardubickém kraji připadlo 802 bytů na nové rodinné domy, 271 bytů na nové bytové domy, 77 bytů na nástavby a přístavby k rodinným (46 bytů) a bytovým (31 bytů) domům.

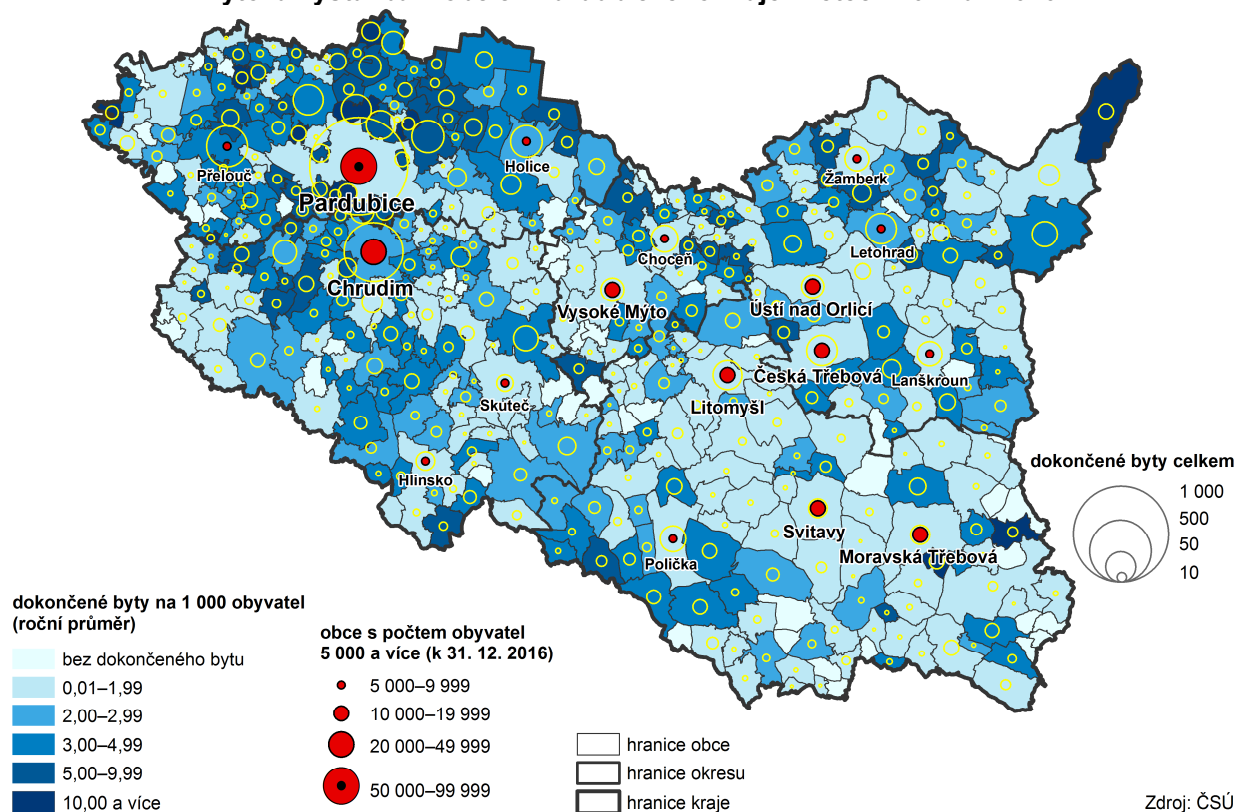
V posledních třech letech patří mezi regiony s nejvyšší intenzitou výstavby Přeboučsko, Holicko, Pardubicko a Králicko

Z pohledu správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) se nejvíce nových bytů staví v SO ORP Pardubice (32,6 % z krajského úhrnu počtu dokončených bytů v letech 2011 až 2016) a SO ORP Chrudim (17,4 %); na třetí místo se řadí Přeboučsko (6,6 %) následované Žamberkem (6,5 %).

Porovnáním intenzity výstavby (počet dokončených bytů/počet obyvatel) ve správních obvodech Pardubického kraje v následujících tříletých cyklech vidíme, že se v letech 2011 až 2013 nejintenzivněji stavělo na Holicku a Žamberku (více než 3 dokončené byty na 1 000 obyvatel), nejméně se stavělo na Svitavsku a Orlickoústecku (méně než 1,5 bytu na tis. obyvatel). V posledním tříletém období se na první pozice dostávají Přeboučsko, Holicko, Pardubicko a Králicko (více než 3 dokončené byty na tis. obyvatel); nejnižší intenzita bytové výstavby (méně než 1,5 bytu na tis. obyvatel) v letech 2014 až 2016 patří Svitavsku, Moravskotřebovsku a Českotřebovsku.

Bytová výstavba v obcích Pardubického kraje v letech 2011 až 2016

Doprava:

Pozemní komunikace v kraji tvoří 6,4 % dopravních cest ČR

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky¹⁵ činila celková délka pozemních komunikací k 1. 1. 2017 na území Pardubického kraje 3 593 km a tvořila 6,4 % republikového úhrnu. Největší část komunikací procházela okresem Chrudim (27,7 %). Území okresu Svitavy protínalo 25,5 % komunikací, okres Ústí nad Orlicí 24,9 % a okres Pardubice 21,8 % komunikací kraje.

Ve struktuře silniční sítě kraje z 61,5 % převažovaly silnice III. třídy, které slouží především k propojení obcí. Nejvyšší podíl tohoto typu komunikací byl evidován v okrese Chrudim (65,9 %). Ke spojení jednotlivých okresů jsou určeny zejména silnice II. třídy, ty v roce 2016 tvořily 25,4 % veškerých komunikací v kraji a relativně nejvíce se jich nacházelo v okrese Ústí nad Orlicí (30,1 %). Pro dálkovou a mezinárodní dopravu slouží především silnice I. třídy; jejich podíl v kraji dosáhl 12,8 %, přitom v okrese Pardubice tvořily 15,8 % silniční sítě. Ve struktuře komunikací kraje nechybí ani dálnice. Dálnice D11, označená jako dálnice I. třídy, měřila na území kraje 8,8 km a celou délkou prochází pardubickým okresem. Dálnice D35 (v provozu prozatím pouze úsek Sedlice – Opatovice nad Labem) je označena jako dálnice II. třídy, měla v roce 2016 délku 4,2 km a prochází okresem Pardubice.

Počet nákladních vozidel v kraji se zvyšuje rychlejším tempem, než je republikový průměr

Podle informací z Centrálního registru vozidel počet dopravních vozidel registrovaných na území ČR neustále stoupá. V roce 2016 bylo v Pardubickém kraji registrováno 253 tisíce osobních automobilů a jejich počet meziročně vzrostl o 8,4 tisíc (o 3,4 %). Tempo růstu počtu osobních automobilů registrovaných v kraji je mírně nižší než republikový průměr (3,8 %). Počet nákladních vozidel registrovaných na území kraje rovněž meziročně vzrostl, a sice o 4,1 % (absolutně 1,2 tisíc vozidel), což je vyšší tempo růstu, než činí republikový průměr (3,2 %).

Sčítání dopravy 2015 potvrdilo růst intenzity dopravy zejména v okolí krajského města

Z výsledků sčítání intenzity dopravy, které probíhalo na podzim 2015 a na jaře 2016, vyplynulo, že nejzatíženějším úsekem komunikací v kraji je silnice I. třídy č. 37 od křižovatky s D35 ve směru na Hradec Králové, kde denní průměrný počet vozidel přesáhl 30 tisíc. Následovaly úseky silnic 36, 37 a 324 v centrální

¹⁵ Od 1. 1. 2016 došlo ke změně zákona č. 13/1997, o pozemních komunikacích, změnila se zejména kategorizace pozemních komunikací (transformace rychlostních silnic v dálnice, rozdělení dálnic do dvou tříd); délky dálnic a silnic I. třídy nejsou srovnatelné s předchozími roky.

části krajského města (22 až 25 tis. vozidel), dálnice D11 na území kraje (21 tis. vozidel) a silnice I/35 v Litomyšli (20 tis. vozidel). Z dalších měst je nejvíce zatíženo silniční dopravou Vysoké Mýto, Chrudim a Svitavy, mimo intravilán měst to je větší část silnice I/35 protínající kraj od západu na východ a silnice I/37, I/43 a na ni navazující I/14 procházející krajem v severojižním směru. Oproti sčítání dopravy v roce 2010 vzrostla nejvíce intenzita dopravy v okolí silničního uzlu D11, D35 a spojnice krajských měst I/37.

Cestovní ruch:

Nejvyšší nárůst hromadných ubytovacích zařízení zaznamenal okres Ústí nad Orlicí

Ubytovací služby poskytl v roce 2016 návštěvníkům Pardubického kraje 350 hromadných ubytovacích zařízení¹⁶ (HUZ), což představuje 3,8 % z nabídky zařízení ČR. Z regionálního pohledu bylo evidováno nejvíce hromadných ubytovacích zařízení stejně jako nejvyšší meziroční nárůst počtu HUZ v roce 2016 v okrese Ústí nad Orlicí (139). Další v pořadí dle počtu HUZ následovaly okresy Chrudim (78) a Svitavy (75), nejmenším počtem ubytovacích zařízení disponoval okres Pardubice (58).

Mezi ubytovacími zařízeními v kraji převažují penziony

Ve struktuře hromadných ubytovacích zařízení Pardubického kraje chybí pětihvězdičkový hotel, k dispozici je 73 hotelů, motelů a hotelů garní ve čtyřech kategoriích (tvoří celkem 20,9 % HUZ kraje). Více než 40 % hromadných ubytovacích zařízení spadá do kategorie penzionů (145 penzionů), dále je možné se ubytovat ve 22 kempech (6,3 % HUZ kraje), 21 chatových osadách a 32 turistických ubytovnách (15,1 % HUZ kraje). Nabídku dotváří 57 ostatních ubytovacích zařízení (16,3 % HUZ kraje), mezi které patří např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků (odborových svazů), školicí střediska podniků a jiná ubytovací zařízení vyčleňující lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch (např. domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny apod.).

Nárůst počtu pokojů i lůžek v HUZ se týkal především okresu Ústí nad Orlicí, mírný pokles byl zaznamenán v okrese Pardubice

Hromadná ubytovací zařízení v Pardubickém kraji v roce 2016 nabízela 6 849 pokojů (3,3 % kapacity ČR) s 19 637 lůžky (3,7 % kapacity ČR). Meziročně se počet pokojů v HUZ v kraji zvýšil o 2 %, největší nárůst vykázal okres Ústí nad Orlicí (o 4 %). Počet lůžek v HUZ kraje se meziročně zvýšil v průměru o 3 %, nejvíce lůžek přibýlo v ústeckém okrese (nárůst o 7 %). Od roku 2012 však poklesl počet pokojů a lůžek v HUZ kraje o 13 % (pokles v ČR o 5 %).

Využití pokojů v hotelech a podobných ubytovacích zařízeních je v kraji 33% (v republikovém srovnání šesté nejnižší). Počet volných míst pro stany a karavany byl v roce 2016 v kraji 1 817 (3,7 % kapacity ČR). Meziročně vzrostla volná kapacita v kempech v polovině krajů ČR včetně Pardubického (nárůst o 1 %), nejvyšší nárůst zaznamenal Plzeňský (o 17 %) a Moravskoslezský kraj (o 11 %); menší možnost pro ubytování v kempech z hlediska kapacity mají hosté v Kraji Vysočina (pokles o 10 %) a shodně ve Středočeském kraji a v Praze (pokles o 5 %).

Vzrostl jak počet domácích hostů, tak i počet hostů ze zahraničí

V roce 2016 využilo ubytovacích služeb v Pardubickém kraji celkem 443 717 hostů, což představovalo nejnižší počet hostů mezi kraji a zároveň pouze 2,4 % z celkového počtu klientů HUZ v ČR. Meziroční nárůst počtu hostů v kraji o 7,3 % byl shodný jako republikový průměr. V absolutním vyjádření ve srovnání s rokem 2015 byl vyšší nejen počet domácí klientely – nárůst o 27 993 hostů (o 7,9 %), ale i zahraničních klientů – nárůst o 2 281 hostů (o 3,8 %).

Nejvíce hostů k nám přijíždí ze Slovenska, Německa a Polska

Z celkového počtu 62 tisíc zahraničních hostů, kteří přicestovali do Pardubického kraje v roce 2016, byli nejvíce zastoupeni hosté ze Slovenska (26,2 %), Německa (21,6 %) a Polska (15,1 %). Nejvyšší podíl návštěvníků Pardubického kraje tvořili zahraniční hosté v dubnu (16,0 %), nejméně jsou zahraniční hosté zastoupeni mezi návštěvníky v červenci (pouze 11,4 %).

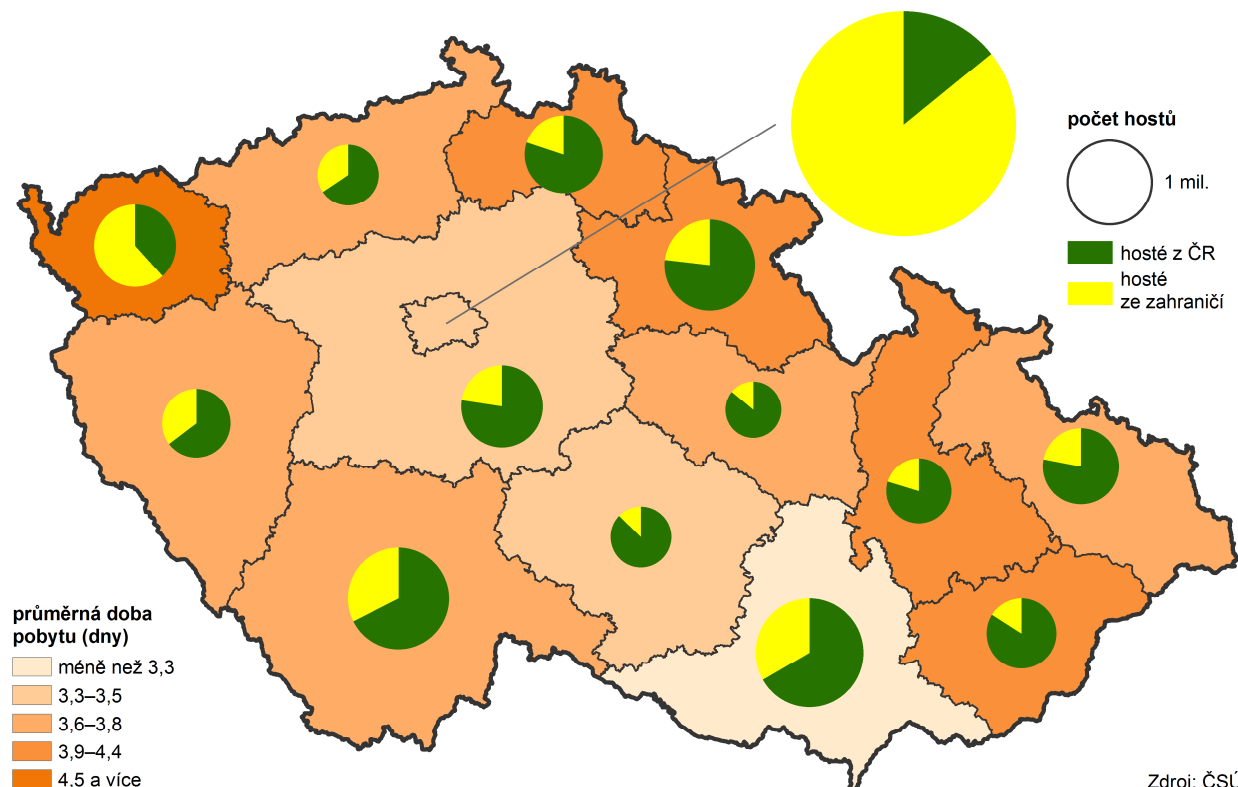
Nejvíce hostů navštíví kraj v letních měsících

Nejvyšší návštěvnost hostů jak v České republice, tak i v Pardubickém kraji, je typická pro letní měsíce. V průběhu měsíců června až srpna 2016 se v kraji ubytovalo 38,4 % všech hostů ve sledovaném roce. Hosté zde strávili v průměru nejvíce nocí v červenci (3,6 noci) a srpnu (3,3 noci).

¹⁶ Hromadná ubytovací zařízení (HUZ) jsou zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky, která poskytují přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kurzu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v roce 2016

Nejvíce hostů směřuje do turistické oblasti Pardubicko

Pardubický kraj tvoří pět turistických oblastí: Orlické hory a Podorlicko (Východní Čechy), Pardubicko, Chrudimsko – Hlinecko, Králický Sněžník a Českomoravské pomezí. Turistická oblast Českomoravské pomezí je v rámci Pardubického kraje rozlohou největší a rozprostírá se na 34 % jeho území, následuje turistická oblast Orlické hory a Podorlicko (22 % území kraje), Chrudimsko – Hlinecko (21 % území kraje), Pardubicko (19 % území kraje) a nejmenší plochu zaujímá turistická oblast Králický Sněžník (4 % území kraje).

Nejvíce hostů v roce 2016 směřovalo do turistické oblasti Pardubicko (čtvrtina krajského úhrnu), tato oblast se zároveň vyznačuje i nejvyšším počtem přenocování na jednoho hosta (3,7 noci při krajském průměru 2,8 noci) a nejvyšším zastoupením hostů ze zahraničí (22,7 %, krajský průměr – 14,0 %).

Turistická oblast Králický Sněžník zaznamenala největší nárůst počtu turistů

Turistická oblast Králický Sněžník zaznamenala v roce 2016 v porovnání s rokem předchozím největší nárůst počtu turistů ze všech turistických oblastí v Pardubickém kraji. Počet turistů vzrostl meziročně téměř o jednu čtvrtinu, více návštěvníků přijelo z ČR (nárůst o 25 %), počet zahraničních návštěvníků se proti roku 2016 také zvýšil (o 9 %). Meziročně zde vzrostl (téměř o jednu čtvrtinu) i počet přenocování.

Rozvoj turismu v kraji neprobíhá rovnoměrně

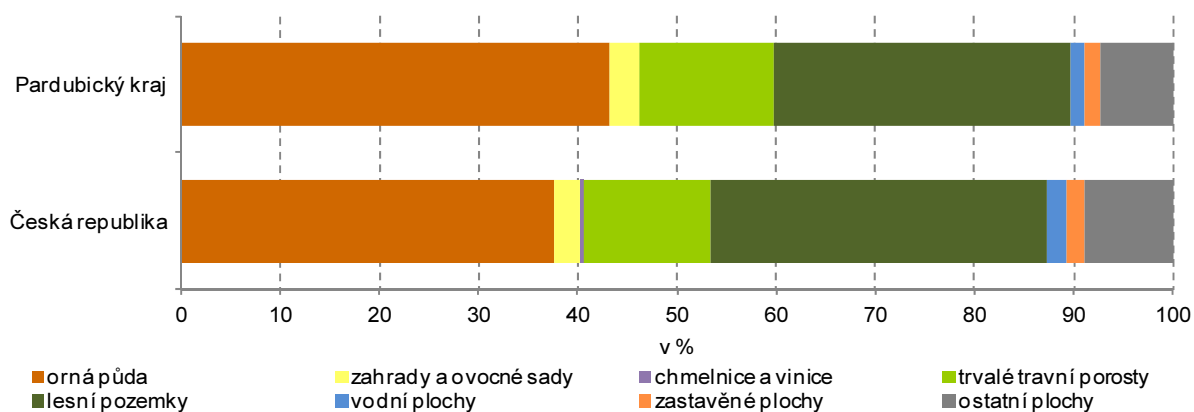
Rozvoj turismu v jednotlivých turistických oblastech Pardubického kraje neprobíhá rovnoměrně. Porovnáme-li návštěvnost jednotlivých turistických oblastí od roku 2012, největší turistický boom zaznamenává turistická oblast Králický Sněžník s více než dvojnásobným přílivem turistů i počtem přenocování v roce 2016. Do Orlických hor a Podorlicka na území kraje zavítalo ve sledovaném období téměř o 30 % více turistů, ještě vyšší nárůst zaznamenáváme u počtu přenocování hostů. Zvýšil se i příliv turistů, kteří navštívili turistickou oblast Českomoravské pomezí, kam zamířilo o 24 % více turistů. Turistická oblast Chrudimsko – Hlinecko přivítala v roce 2016 o 8 % více turistů než v roce 2012. Nepatrné snížení počtu turistů evidujeme v rozmezí let 2012 a 2016 pouze v nejpochetněji navštěvované turistické oblasti Pardubicko. Snížení počtu hostů i přenocování se ve sledovaném období týkalo pouze hostů domácích, hostů ze zahraničí přijelo do turistické oblasti Pardubicko v roce 2016 o čtvrtinu více než v roce 2012.

4. Životní prostředí

Podíl zemědělské půdy na výměře kraje je třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání

Z celkové rozlohy Pardubického kraje 451,9 tisíc hektarů v roce 2016 připadlo 59,8 % na půdu zemědělskou, což je třetí nejvyšší podíl v republikovém srovnání za Středočeským krajem (60,4 %) a Krajem Vysočina (60,1 %). Mírný pokles podílu zemědělské půdy je trvalým a dlouhodobým jevem, který odpovídá celorepublikovému trendu. Od roku 2011 ubylo v kraji 1,6 tis. ha zemědělských ploch. Hlavní příčinou je dlouhodobý úbytek orné půdy, které bylo v roce 2016 evidováno o 2,6 tis. ha méně než v roce 2011. Část orné půdy se v minulosti transformovala do trvalých travních porostů, jejichž výměra vzrostla od roku 2011 o 974 ha. Od roku 2011 se také zvětšily plochy lesních pozemků, a to o 820 hektarů. Stupeň zornění (podíl orné půdy z půdy zemědělské) byl v Pardubickém kraji v roce 2016 šestý nejvyšší v mezikrajském srovnání a od roku 2011 poklesl jen velice mírně (o 0,5 procentního bodu).

Graf 4.1 Struktura pozemků v Pardubickém kraji a České republice k 31. 12. 2016

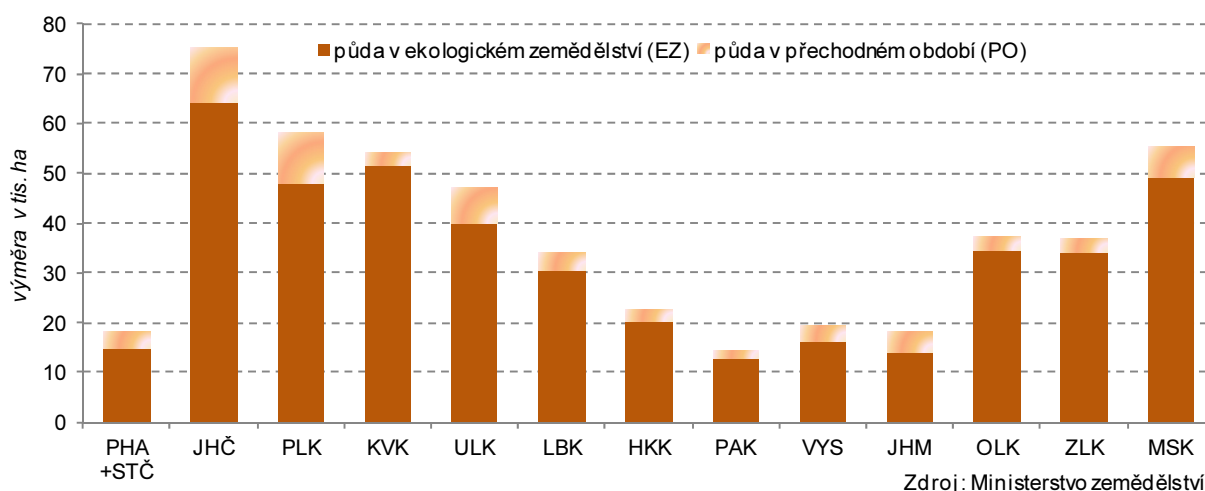

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Plocha ekologicky stabilních prvků roste

Trendem ve vztahu zemědělství k přírodě a životnímu prostředí je snižování rozlohy orné půdy doprovázené intenzivním a efektivním využíváním půdy stávající. V zájmu péče o životní prostředí je i rozšiřování plochy ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, vinice, trvalé travní porosty a z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy). V Pardubickém kraji se od roku 2011 zvýšila plocha ekologicky stabilních prvků téměř o 2 tisíce hektarů a zároveň téměř o 2 tisíce hektarů se snížila výměra ekologicky nestabilních prvků (orná půda, zastavěná a ostatní plocha). V souvislosti s tímto vývojem tedy dochází k mírnému růstu koeficientu ekologické stability v kraji, který jako jeden z environmentálních indikátorů slouží k posouzení míry udržitelnosti vývoje v oblasti životního prostředí.

Graf 4.2 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2016

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

V kraji vzrostla výměra ekologicky obhospodařované půdy

Výměra ekologicky obhospodařované půdy (tj. půda v ekologickém zemědělství a přechodném období) činila podle údajů Ministerstva zemědělství koncem roku 2016 v Pardubickém kraji 14,3 tis. ha, na celostátní výměře ekologicky obhospodařované půdy se kraj v roce 2016 podílel 2,9 %, což je po Hlavním městě Praze mezi kraji druhý nejmenší podíl. Během posledního roku se v kraji rozšířila výměra ekologicky obhospodařované půdy o 5,2 % (téměř o 700 ha), což byl druhý nejvyšší meziroční nárůst po Středočeském kraji (o 7,4 %). Od roku 2011 se však v Pardubickém kraji zvýšila výměra ekologicky obhospodařované půdy pouze o 0,5 %, což je třetí nejnižší přírůstek po Kraji Vysočina a Karlovarském kraji.

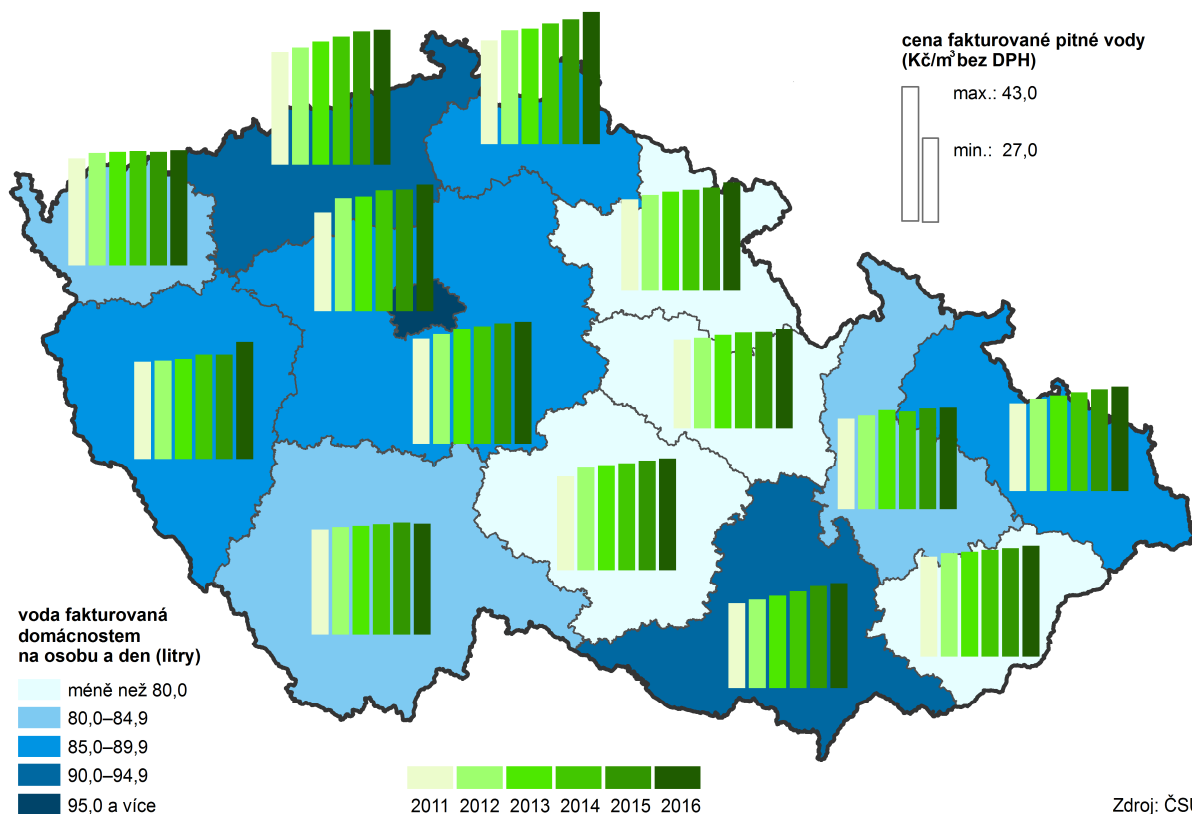
Největší rozloha chráněných území je na Chrudimsku

V Pardubickém kraji zaujímají chráněná území více než 10 % rozlohy kraje. Uvnitř kraje jsou značné rozdíly v rozloze území, na kterém byla ochrana přírody vyhlášena. Zatímco v okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí zaujímají chráněná území 1 % rozlohy okresu, v okrese Svitavy 6 % a v okrese Chrudim se ochrana vztahuje na 38 % rozlohy okresu. Část chrudimského okresu leží na území chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory, chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy zasahuje i do svitavského okresu. Naproti tomu jen velmi malá část CHKO Orlické hory zasahuje na Orlickoústecko a na území okresu Pardubice se žádné velkoplošné chráněné území nevyskytuje.

Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů byl 4. nejvyšší

V roce 2016 bylo v Pardubickém kraji zásobováno vodou z veřejných vodovodů celkem 503,8 tisíce obyvatel, od roku 2011 jejich počet vzrostl téměř o 5 tisíc. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů v roce 2016 činil 97,5 % a byl v mezikrajském srovnání 4. nejvyšší za Hlavním městem Prahou, Karlovarským a Moravskoslezským krajem.

Spotřeba vody v roce 2016 a vývoj cen vodného v krajích v letech 2011 až 2016

Specifické množství vody fakturované domácnostem zůstává 2. nejnižší

V souvislosti se zvyšováním cen vodného a stočného dlouhodobě klesá (s výjimkou roku 2015, ve kterém bylo v letních měsících extrémně suché a teplé počasí) specifické množství vody fakturované domácnostem (množství vody fakturované domácnostem na jednoho napojeného obyvatele a den). V roce 2016 se v Pardubickém kraji toto množství snížilo o 0,5 litru na 77,3 litru

na osobu a den a zůstává 2. nejnižší v mezikrajském srovnání po Zlínském kraji (74,9 litru na osobu a den). Specifické množství vody fakturované celkem (domácnostem, průmyslu a ostatním odběratelům) na jednoho napojeného obyvatele za den činí v Pardubickém kraji 122,4 litru na osobu a den, jedná se o šestou nejnižší hodnotu v mezikrajském srovnání.

Cena pitné vody byla v kraji v roce 2016 stejně jako v roce předchozím nejnižší v ČR

Cena vodného (cena za pitnou vodu a za službu spojenou s jejím dodáním) bez DPH, tedy průměrná cena za 1 m³ fakturované pitné vody, se v krajích ČR v roce 2016 pohybovala v rozmezí od nejnižší částky 31,90 Kč/m³ v Pardubickém kraji po nejvyšší částku 43,00 Kč/m³ v kraji Ústeckém. Porovnáním cen vody v republikovém souhrnu mezi roky 2015 a 2016 zjišťujeme průměrné zvýšení o 1,10 Kč/m³, v Pardubickém kraji se ve sledovaném období cena vody zvýšila o 0,90 Kč/m³. Od roku 2011 se zvýšila průměrná cena pitné vody v kraji o 3,40 Kč/m³, v České republice o 5,90 Kč/m³.

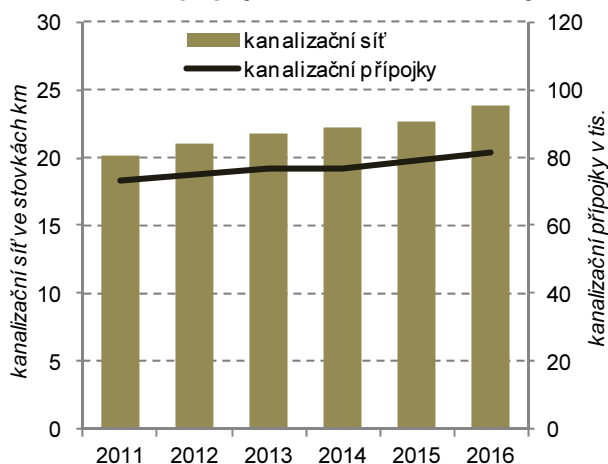
Počet obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci se od roku 2011 zvýšil téměř o 12 tisíc, ...

Počet obyvatel žijících v Pardubickém kraji v domech napojených na kanalizaci činil 384,2 tisíce osob, tj. o 3,7 tisíce více proti roku 2015 a téměř o 12 tisíc osob více ve srovnání s rokem 2011. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci na celkovém počtu obyvatel činil v roce 2016 v Pardubickém kraji 74,4 %; byl třetí nejnižší v republikovém srovnání a meziročně vzrostl o 0,7 procentního bodu (v celé ČR nárůst o 0,4 p. b.). Největší meziroční nárůst zaznamenal počet obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci ústící do čistíren odpadních vod, a to o 6,7 tisíc, od roku 2011 se jejich počet zvýšil o 17 tisíc.

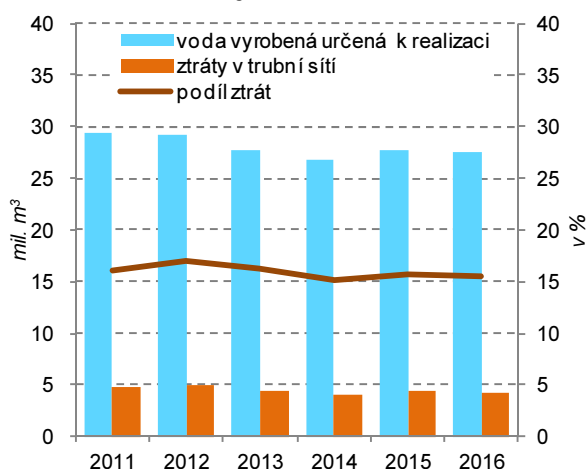
... délka kanalizační sítě se prodloužila o 112 km

Délka kanalizační sítě se v kraji v uplynulém roce prodloužila o 112 km na 2 377 km, oproti roku 2011 je delší o více než 360 km. Více než 81,5 tisíce kanalizačních přípojek v kraji v roce 2016 znamenalo meziroční zvýšení o více než 2 tisíce; ve srovnání s rokem 2011 byl počet kanalizačních přípojek vyšší o více než 8 tisíc.

Graf 4.3 Délka kanalizační sítě a počet kanalizačních přípojek v Pardubickém kraji

Graf 4.4 Výroba vody a ztráty v trubní síti v Pardubickém kraji

Množství vypouštěných odpadních vod do vodních toků v kraji se snížilo ve srovnání s rokem 2011 o více než 5 milionů m³

Množství vypouštěných odpadních vod do kanalizace včetně zpoplatněných srážkových vod činilo v roce 2016 téměř 23,1 milionu m³ (o 433 tisíce m³ více než v roce 2015). Z vod vypouštěných do kanalizace měl podíl čistěných odpadních vod hodnotu 98,9 % (v obou případech bez srážkových vod), tato hodnota zařadila kraj na čtvrtou pozici v mezikrajském srovnání. Do vodních toků bylo v Pardubickém kraji v roce 2016 vypuštěno z kanalizací 36,5 milionu m³ odpadních vod; proti předchozímu roku byl zaznamenán pokles téměř o 700 tisíc m³. Od roku 2011 se snížilo množství vypuštěných odpadních vod do vodních toků o více než 5 milionů m³.

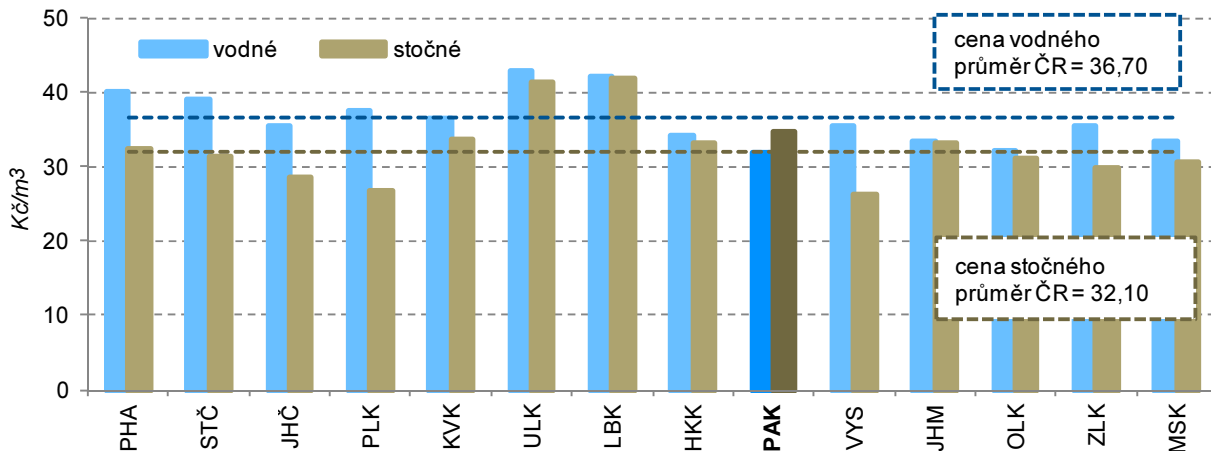
Průměrná cena stočného v kraji byla třetí nejvyšší

Cena stočného (cena za službu spojenou s odváděním a čištěním, případně zneškodňováním odpadních vod) bez DPH se v roce 2016 v krajích ČR pohybovala v rozmezí hodnot 41,90 Kč/m³ v Libereckém kraji a 26,30 Kč/m³ v Kraji Vysočina. Průměrná cena stočného v Pardubickém kraji v roce 2016 dosáhla hodnoty 34,70 Kč/m³ a byla třetí nejvyšší v republikovém srovnání.

Během roku 2016 cena stočného v ČR vzrostla v průměru o 1,40 Kč/m³, v kraji se stočné zvýšilo o 0,60 Kč/m³. Od roku 2011 vzrostla průměrná cena stočného v České republice o 4,20 Kč/m³, v Pardubickém kraji vzrostla o 2,60 Kč/m³.

Graf 4.5 Cena vodného a stočného (bez DPH) podle krajů ČR v roce 2016

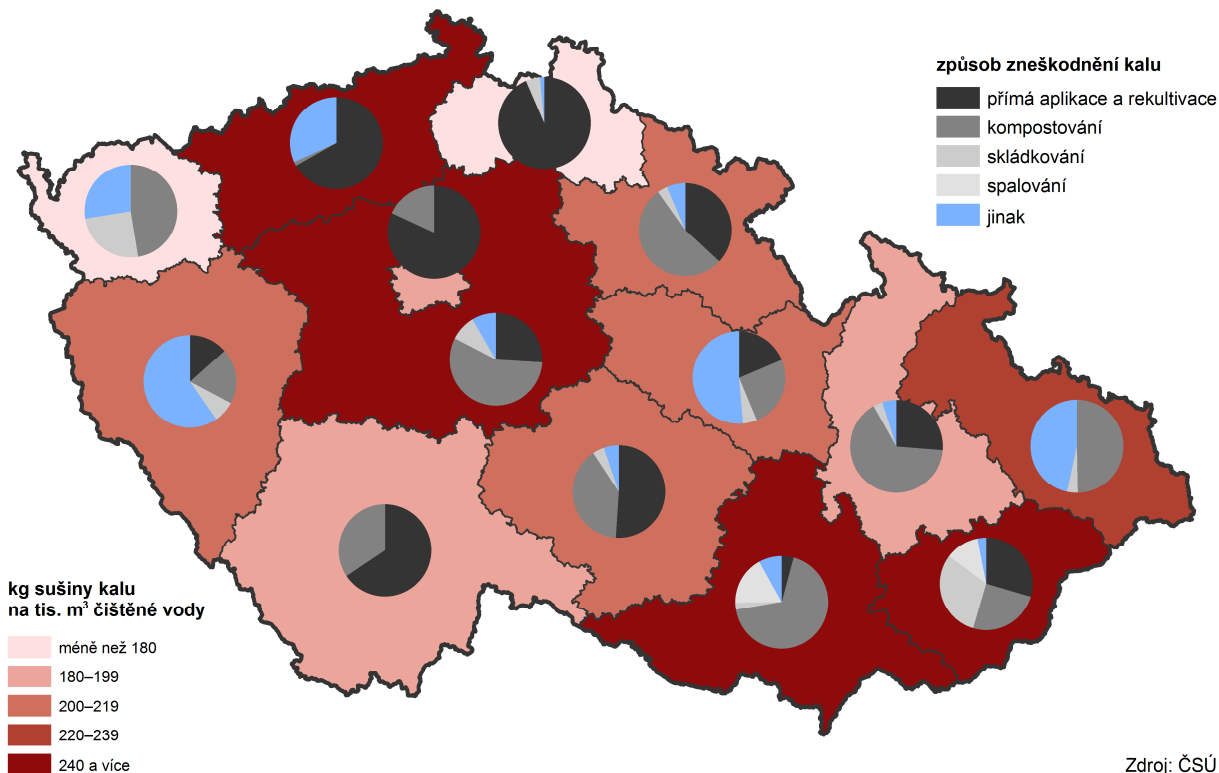
Počet čistíren odpadních vod se zvyšuje

Celková projektovaná kapacita 120 čistíren odpadních vod (ČOV) v roce 2016 v Pardubickém kraji dosáhla výše 153,7 tisíce m³ odpadních vod za den a převážná většina zařízení v kraji (119 ČOV) fungovala na mechanicko-biologickém principu. Počet ČOV v kraji meziročně vzrostl o jednu, celková kapacita těchto zařízení se však snížila o 1 tisíc m³ za den. V porovnání s rokem 2011 vzrostl počet ČOV o dvanáct, jejich kapacita klesla o 16 %.

Objem kalů vyprodukovaných provozem ČOV roste

Objem kalů vyprodukovaných provozem ČOV v Pardubickém kraji v roce 2016 činil 7,4 tisíce tun sušiny, což představuje meziroční zvýšení o 6 % a zároveň čtvrté nejnížší množství v republikovém srovnání. Od roku 2011 vzrostlo množství kalů produkovaných provozem ČOV v kraji více než o pětinu.

Kaly produkované provozem čistíren odpadních vod v krajích v roce 2016

Zdroj: ČSÚ

Znečištění ovzduší v kraji je nadprůměrné

Pardubický kraj se řadí mezi kraje s nadprůměrnou úrovní znečištění ovzduší (měrné emise REZZO 1-4, tedy ze stacionárních i mobilních zdrojů) s výjimkou měrných emisí oxidu uhelnatého. Kraj měl v roce 2015 (poslední dostupné údaje) v mezikrajském srovnání páté nejvyšší měrné emise tuhých látek a čtvrté nejvyšší měrné emise oxidu siřičitého i oxidů dusíku. Z hlediska znečištění ovzduší oxidem uhelnatým se kraj řadil až na místo sedmé.

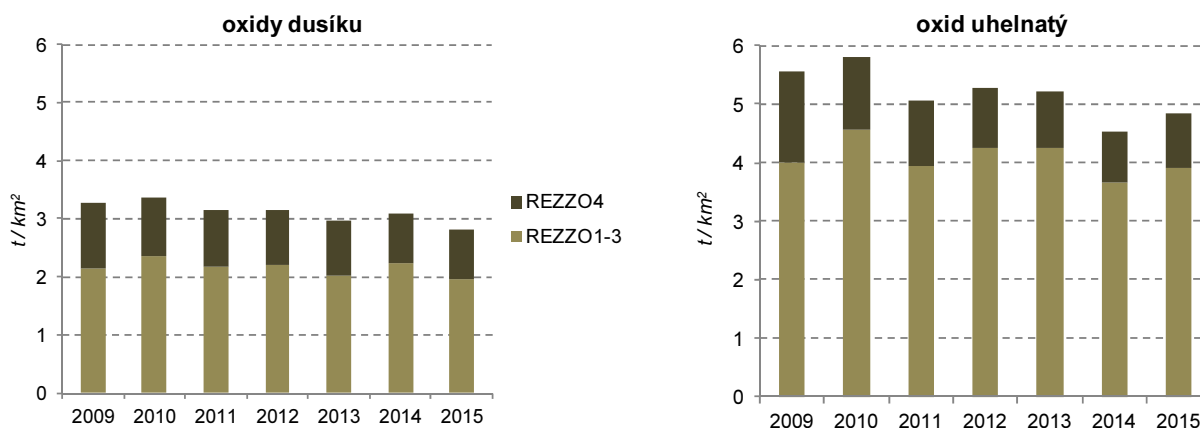
Meziroční pokles emisí oxidů dusíku byl mezi kraji nejvyšší

V letech 2010–2013 se v kraji postupně snižovaly emise oxidů dusíku. Emise oxidů dusíku z mobilních zdrojů klesaly i v roce 2014. V roce 2015 (poslední dostupný údaj) se emise ze stacionárních zdrojů snížily o 11,5 %. Celkový meziroční pokles (REZZO1-4) byl v Pardubickém kraji hodnotou 8,8 % mezi kraji nejvyšší.

Emise oxidu uhelnatého v roce 2015 vzrostly

Měrné emise oxidu uhelnatého v roce 2015 vzrostly ve všech krajích s výjimkou Hlavního města Prahy. Celostátně se měrné emise zvýšily o 8,9 %, růst v kraji o 7,2 % byl v mezikrajském srovnání pátý nejvyšší. Růst byl v kraji zaznamenán u emisí ze stacionárních i z mobilních zdrojů. Také měrné emise tuhých znečišťujících látek po přechodném poklesu vzrostly v roce 2015 o 6,1 %. Emise oxidu siřičitého v roce 2015 meziročně poklesly, zjištěná hodnota z roku 2012 však byla ještě o 1,0 % nižší.

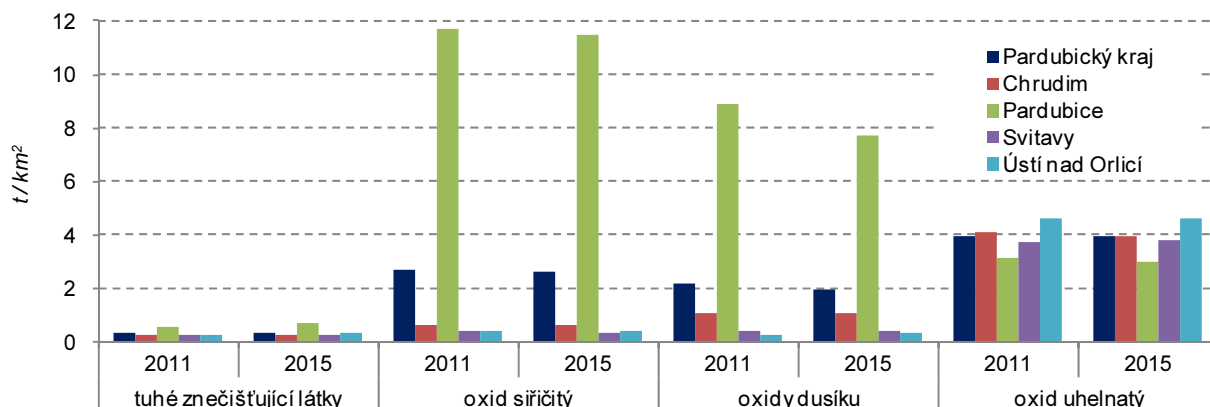
Graf 4.6 Měrné emise oxidů dusíku a oxidu uhelnatého ze stacionárních (REZZO 1-3) a mobilních zdrojů (REZZO 4) v Pardubickém kraji

Zhoršená kvalita ovzduší přetrvává v okrese Pardubice

V kraji se znečištění ovzduší nejvíce dotýká okresu Pardubice. Zde došlo v roce 2015 k růstu pouze u měrných emisí oxidu uhelnatého; růst zde však byl mezi okresy v kraji nejnižší. Ze všech okresů v ČR má pardubický okres páté nejvyšší měrné emise tuhých znečišťujících látek a oxidu siřičitého a šesté nejvyšší měrné emise oxidů dusíku ze stacionárních zdrojů.

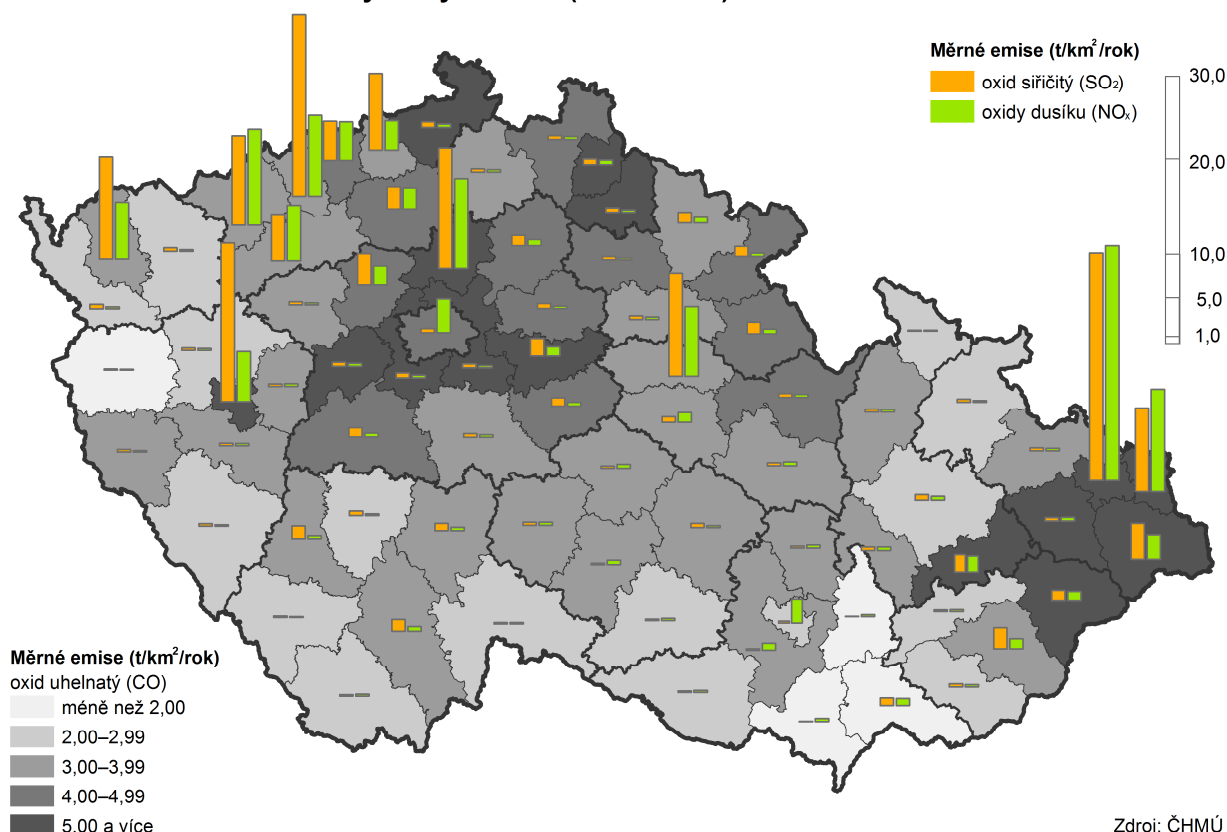
Graf 4.7 Měrné emise znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů (REZZO 1-3) v okresech Pardubického kraje

Poznámka: Meziokresní srovnání nezahrnuje emise tuhých znečišťujících látek, NH₃ a VOC (těkavých organických látek) ze stavebních činností, chovů hospodářských zvířat, aplikace min. hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel.

Měrné emise vybraných látek (REZZO 1-3) v okresech v roce 2015

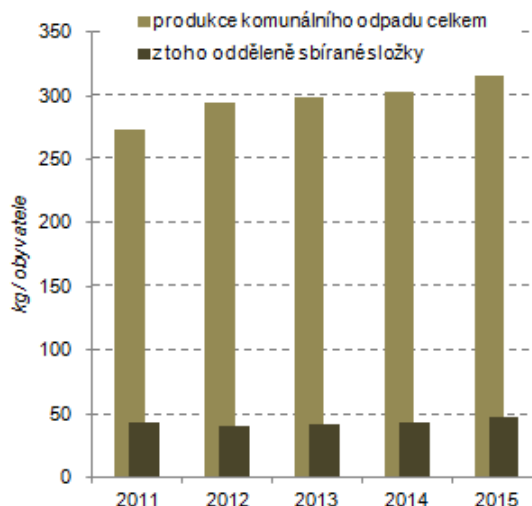
K růstu měrných emisí všech hlavních znečišťujících látek došlo v roce 2015 v okrese Chrudim

Na úrovni okresů jsou k dispozici údaje pouze za kategorie stacionárních zdrojů (tj. REZZO 1-3), přitom na rozdíl od krajských dat zde nejsou započteny emise z přemísťujících se zdrojů (např. recyklační linky stavebních materiálů). Meziroční růst měrných emisí tuhých znečišťujících látek nastal v roce 2015 ve všech okresech kraje kromě okresu Pardubice, nejvyšší přírůstek byl zaznamenán v okrese Ústí nad Orlicí (o 11,5 %). Emise oxidu siřičitého klesaly v roce 2015 v okresech Pardubice a Svitavy, k nejvýraznějšímu zvýšení došlo v okrese Ústí nad Orlicí (o 16,6 %). Růst emisí oxidů dusíku byl zaznamenán v okresech Chrudim (o 20,3 %) a Svitavy (o 5,6 %). Nejvýrazněji poklesly emise oxidů dusíku na Pardubicku. Měrné emise oxidu uhelnatého byly v roce 2015 vyšší ve všech okresech kraje; k největšímu meziročnímu růstu došlo v okrese Chrudim (o 8,7 %).

Produkce komunálního odpadu na obyvatele od roku 2011 roste

Produkce komunálního odpadu vzrostla v roce 2015 oproti roku 2014 v kraji o 3,9 %; v přepočtu na 1 obyvatele dosáhla 315 kg za rok. Toto množství je z celostátního pohledu 6. nejvyšší mezi kraji a je 0,6 % pod průměrem ČR. Podíl odděleně sbíraných složek odpadu rostl až do roku 2008 na 20,0 %, v dalších letech poklesl až na 13,5 % v roce 2012. V roce 2015 se podíl zvýšil na 15,1 %. Tímto podílem se kraj řadí na 7. místo v celé České republice.

Graf 4.8 Produkce komunálního odpadu v Pardubickém kraji

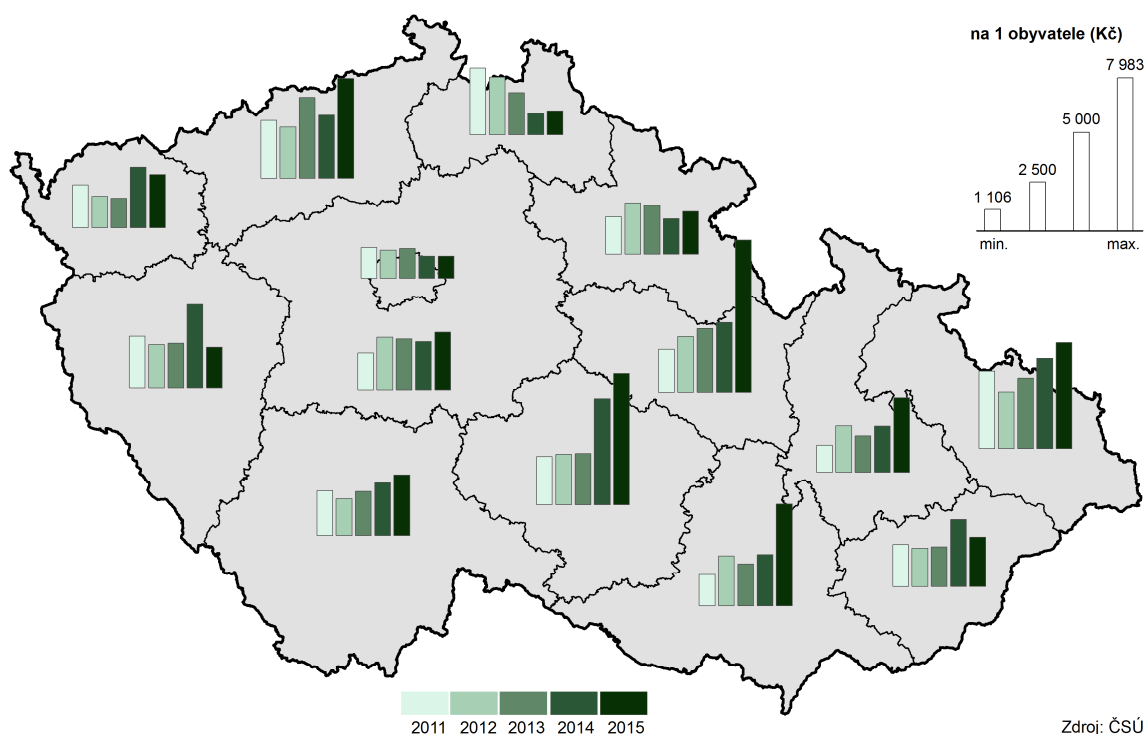
Produkce podnikového odpadu rostla v roce 2015 pomaleji než v roce 2014

Celková produkce podnikového odpadu v kraji od roku 2009 roste; v roce 2015 bylo vyprodukováno o 3,7 % podnikového odpadu více než v roce předchozím. Podílely se na tom především činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, dále stavebnictví a z průmyslových odvětví výroba ostatních nekovových minerálních výrobků. Na celostátní produkci podnikového odpadu se kraj v roce 2015 podílel 3,1 %. Produkce 1 402 kg na 1 obyvatele kraje je mezi kraji 5. nejnižší. Do kategorie nebezpečného odpadu bylo v kraji v roce 2015 zařazeno 8,0 % podnikových odpadů. Vyšší podíl nebezpečného odpadu byl zjištěn pouze v Libereckém kraji.

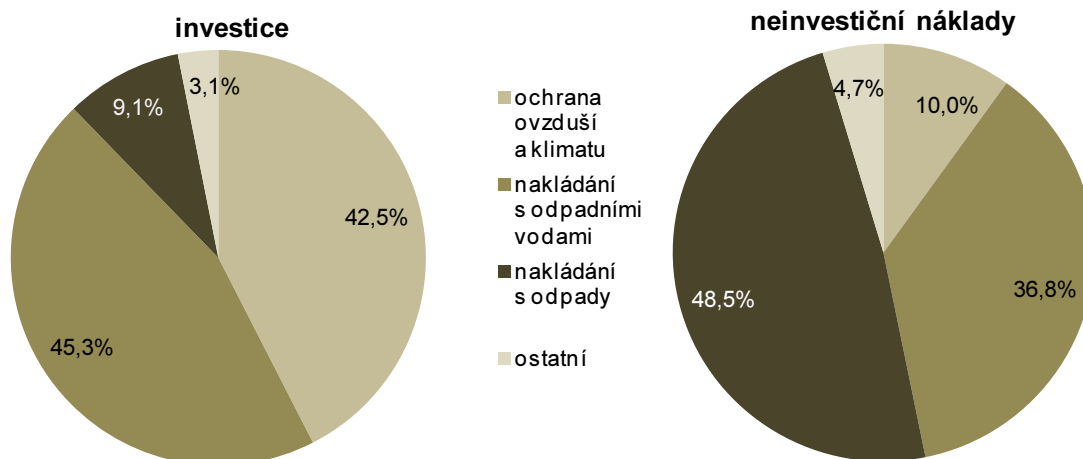
Investice na ochranu životního prostředí na obyvatele kraje byly v roce 2015 mezi kraji nejvyšší

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2015 dosáhly pořízené investice na ochranu životního prostředí na území Pardubického kraje částky 7 983 Kč na 1 obyvatele, což bylo nejvíce za posledních 18 let a více než dvojnásobek v porovnání s předchozím rokem. V mezikrajském srovnání byly výdaje na obyvatele Pardubického kraje nejvyšší a celostátní průměr byl překročen o více než 100 %.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2011 až 2015

Graf 4.9 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí subjektů se sídlem v Pardubickém kraji podle účelu (průměr let 2011–2015)

Téměř polovina investic do životního prostředí je v kraji dlouhodobě určena na kanalizace a čistírny odpadních vod

V členění výdajů podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Z výše uvedeného grafu znázorňujícího pětiletý průměr je patrné, že struktura vynaložených finančních prostředků se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší podíl investic investorů sídlících v Pardubickém kraji byl do roku 2013 určen na nakládání s odpadními vodami, v letech 2014 a 2015 převážily investice na ochranu ovzduší zásluhou investorů v okrese Pardubice. Modernizace 2 bloků elektrárny ve Chvaleticích se obdobně projeví i v datech za rok 2016, která zatím nejsou k dispozici. Rozhodující objem neinvestičních nákladů v kraji dlouhodobě směřuje do odpadového hospodářství.

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
Živé narození mimo manželství (%)															
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
Index stáří k 31. 12. (%)															
2011	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté období															
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,1	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
2014	75,5	77,5	75,7	75,8	76,0	74,1	73,6	75,1	76,2	76,1	76,2	76,0	74,9	75,1	74,1
2015	75,8	77,7	76,2	75,6	76,2	74,4	73,9	75,7	76,6	76,3	76,7	76,3	75,3	75,4	74,2
2016	76,0	78,0	76,5	76,0	76,3	74,4	74,0	76,1	77,0	76,4	77,2	76,5	75,5	75,5	74,4
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté období															
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,0	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
2014	81,4	82,5	81,3	81,2	81,3	80,3	79,3	81,5	81,8	81,6	82,4	82,0	81,9	81,5	80,6
2015	81,6	82,6	81,4	81,5	81,4	80,3	79,6	81,4	81,9	82,1	82,3	82,2	82,0	81,8	80,9
2016	81,7	82,7	81,6	81,6	81,4	80,7	79,5	81,8	82,2	82,4	82,4	82,6	81,6	82,2	81,2
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,4	2,4	4,4	6,3	3,8	3,8	2,4	2,2	1,5	3,2	1,6	1,4	1,9
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
2014	7,5	5,0	6,4	6,2	5,7	8,2	10,7	7,7	6,4	6,2	7,4	8,2	8,8	7,4	9,8
2015	6,2	4,2	5,4	5,1	4,6	7,1	8,9	6,4	5,0	5,1	6,2	7,0	7,0	6,0	8,6
2016	5,2	3,4	4,3	4,3	3,6	5,5	7,8	5,2	3,8	4,0	5,2	6,1	5,9	4,9	7,5
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
2014	3,4	2,0	2,7	2,2	2,2	4,1	5,6	3,4	2,5	2,4	3,1	3,7	4,1	3,0	5,1
2015	2,7	1,7	2,2	1,6	1,7	3,4	4,6	2,7	1,8	1,7	2,4	3,0	3,1	2,3	4,4
2016	2,1	1,3	1,6	1,2	1,2	2,5	3,7	2,0	1,2	1,1	1,8	2,5	2,3	1,7	3,7
Čistý disponibilní důchod domácnosti na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2011	196,7	261,8	214,6	187,3	196,4	176,0	175,5	182,2	188,3	182,7	188,2	190,7	177,7	181,8	178,3
2012	198,5	259,8	218,1	187,9	201,0	174,1	173,2	183,3	192,1	188,1	188,8	195,1	180,2	184,6	179,2
2013	198,4	260,8	213,7	186,4	203,2	177,0	173,3	183,7	192,6	186,9	190,5	198,7	177,5	184,1	178,0
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	211,6	273,2	224,5	198,0	216,6	192,0	183,0	196,6	208,8	200,6	203,3	212,9	191,7	201,6	191,5
2016
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	21 997	27 182	22 576	20 455	21 752	19 327	20 999	21 672	20 958	20 598	20 644	21 447	20 594	20 036	21 838
2013	22 266	27 410	22 874	20 898	21 999	20 274	21 385	21 993	21 134	20 740	21 194	21 840	20 836	20 576	21 958
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 934	30 209	25 522	24 027	25 389	22 691	23 994	24 841	23 873	23 693	24 032	24 701	23 165	23 363	24 163
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2010	10 138	10 855	10 198	10 024	10 088	9 944	10 057	10 064	10 009	9 913	9 853	10 016	9 837	9 910	10 218
2011	10 567	11 304	10 643	10 459	10 520	10 349	10 476	10 489	10 444	10 337	10 285	10 443	10 253	10 333	10 642
2012	10 793	11 560	10 882	10 680	10 740	10 554	10 697	10 708	10 667	10 557	10 504	10 662	10 465	10 555	10 868
2013	10 985	11 767	11 087	10 872	10 933	10 725	10 881	10 900	10 854	10 745	10 695	10 845	10 644	10 748	11 058
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2010	19,1	10,6	16,5	19,3	22,4	21,0	22,0	17,7	18,9	22,6	24,5	17,9	20,7	19,6	22,6
2011	21,6	11,7	18,9	22,2	24,9	24,0	24,5	20,5	21,7	25,6	27,1	20,3	23,8	22,4	25,2
2012	22,5	12,2	19,7	23,3	25,8	24,9	25,4	21,4	22,8	26,6	28,3	21,2	24,9	23,5	26,2
2013	23,3	12,6	20,4	24,2	26,7	25,8	26,2	22,3	23,8	27,6	29,3	22,0	25,9	24,5	27,2
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

4) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí příznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2011	384,3	810,8	346,4	320,4	354,5	273,8	302,3	294,5	331,2	321,0	316,5	362,0	297,0	324,5	329,4
2012	386,3	807,6	349,5	327,5	347,0	272,4	303,1	300,0	333,4	306,4	324,0	372,1	300,8	324,6	332,8
2013	389,9	812,5	348,7	333,1	363,3	272,5	302,4	302,1	335,3	313,7	327,5	387,6	301,2	330,8	324,6
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	432,0	881,4	399,7	361,7	404,6	291,3	334,2	335,2	378,3	349,0	353,6	425,0	339,6	381,2	357,9
2016
Vývoj HDP - předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2011	102,0	99,4	106,5	99,9	102,5	98,9	98,7	103,2	101,4	103,7	103,5	103,2	103,0	103,1	104,0
2012	99,2	99,7	99,2	100,5	95,9	98,7	99,5	99,8	98,2	93,4	100,2	101,4	99,4	97,5	99,5
2013	99,5	100,5	98,3	99,4	102,9	98,4	98,6	98,7	98,1	100,4	98,1	102,7	98,3	99,9	95,7
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	104,5	104,6	106,6	103,7	103,4	101,8	107,0	105,2	104,5	104,2	103,1	104,0	105,8	103,7	102,8
2016
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012	34,7	40,7	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,1	38,2	37,3	33,7	34,3	30,3	
2013	36,4	42,1	31,5	32,8	18,0	30,8	23,7	38,9	42,8	40,3	42,7	35,5	36,5	31,1	
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	
2015 ¹⁾	36,3	41,3	29,3	33,3	20,0	33,1	23,0	40,9	44,3	38,3	41,5	36,6	35,5	31,6	
2016	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních³⁾ na 1 000 obyvatel															
2011	3 643	10 459	1 414	4 178	2 328	14 402	1 193	4 907	5 577	1 839	1 839	1 877	2 320	2 598	1 467
2012	4 118	11 613	1 645	4 956	2 681	15 792	1 404	5 854	6 089	2 008	2 285	2 242	2 476	2 959	1 641
2013	4 120	11 773	1 593	5 010	2 565	15 226	1 431	5 823	5 813	2 008	2 312	2 429	2 552	3 027	1 591
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji (sekce CZ-NACE B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl, D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu)

³⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²)															
2010	2,0	2,7	2,0	0,9	0,9	2,8	10,8	0,6	1,2	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2011	2,0	1,0	2,0	0,8	0,9	2,6	11,5	0,4	1,1	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,8
2013	1,8	1,0	1,9	0,8	0,9	2,9	7,8	0,5	1,0	2,7	0,3	0,3	0,7	1,2	3,7
2014	1,6	0,5	1,8	0,7	0,9	2,9	6,9	0,4	0,9	2,6	0,3	0,3	0,7	1,1	3,5
2015	1,6	0,5	1,8	0,6	0,9	2,9	6,3	0,5	0,9	2,6	0,3	0,2	0,7	1,1	3,3
2016
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²)															
2010	2,8	17,2	2,9	1,1	1,3	3,0	10,6	1,1	1,4	3,4	1,4	2,0	1,7	1,7	5,1
2011	2,6	15,1	2,7	1,1	1,2	2,6	9,8	1,1	1,4	3,2	1,4	1,9	1,7	1,6	4,7
2012	2,5	13,8	2,6	1,0	1,2	2,5	8,5	1,0	1,3	3,1	1,3	1,8	1,6	1,6	4,4
2013	2,3	13,4	2,4	1,0	1,2	2,2	7,4	1,0	1,4	3,0	1,3	1,7	1,6	1,5	4,5
2014	2,2	12,7	2,3	0,9	1,0	2,0	6,4	1,0	1,3	3,1	1,3	1,7	1,5	1,5	4,2
2015	2,1	11,8	2,3	0,9	1,0	2,1	5,9	1,0	1,3	2,8	1,2	1,6	1,5	1,5	4,1
2016
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2010	1 942	5 676	1 195	1 799	1 850	556	1 737	656	904	710	643	2 014	848	1 674	2 126
2011	1 898	4 646	1 478	1 554	1 727	579	1 937	1 058	717	768	769	1 902	967	1 575	2 529
2012	1 897	4 827	1 478	1 899	1 627	538	1 766	1 116	681	827	733	1 934	1 117	959	2 499
2013	1 915	5 029	1 565	1 611	1 694	661	1 529	1 148	730	847	798	1 923	1 163	1 472	2 269
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	.	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2001–2016

	Měřicí jednotka	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
OBVATELSTVO									
Obyvatelstvo ¹⁾	osoby	507 176	506 534	505 486	505 285	506 024	507 751	511 400	515 185
v tom ve věku: 0–14 let		83 924	82 141	80 209	78 779	77 269	76 023	75 354	74 997
15–64 let		351 803	352 710	353 347	353 911	355 252	357 121	360 216	362 393
65 a více let		71 449	71 683	71 930	72 595	73 503	74 607	75 830	77 795
Průměrný věk ¹⁾	roky	38,7	39,0	39,3	39,6	39,8	40,0	40,2	40,4
Sňatky		2 515	2 561	2 260	2 343	2 468	2 603	2 765	2 470
Rozvody		1 400	1 391	1 433	1 463	1 417	1 330	1 400	1 292
Živě narození	osoby	4 466	4 653	4 645	4 821	4 909	5 248	5 709	5 752
Zemřelí	osoby	5 053	5 230	5 354	5 208	5 168	5 164	5 134	5 087
Přistěhovalí	osoby	3 236	4 329	4 847	4 629	4 996	5 525	7 688	7 120
Vystěhovalí	osoby	3 734	4 394	5 186	4 443	3 998	3 882	4 614	4 000
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-587	-577	-709	-387	-259	84	575	665
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-498	-65	-339	186	998	1 643	3 074	3 120
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-1 085	-642	-1 048	-201	739	1 727	3 649	3 785
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	121,0	126,8	131,5	139,1	149,2	156,8	167,7	178,4
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	248,3	251,6	252,5	247,3	249,4	251,3	251,3	254,3
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	174,5	172,2	172,8	178,5	177,8	178,3	182,1	183,4
Míra ekonomické aktivity	%	58,7	59,4	59,4	58,1	58,4	58,5	58,0	58,1
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce ¹⁾	osoby	19 911	21 865	24 165	24 399	22 782	19 369	15 417	16 998
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾	%	6,1	5,1	4,0	4,5
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 661	6 681	6 912	7 096	7 561	7 997	8 545	9 437
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,6	3,7
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	osoby								
mateřských škol		14 941	15 360	15 344	15 257	15 235	15 323	15 549	16 074
základních škol		54 344	52 721	51 016	49 307	47 690	45 852	44 046	42 521
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	.	27 505	27 136	26 840	26 761	26 435	26 156
vysokých škol ³⁾		4 664	5 180	6 151	6 730	7 505	8 333	8 815	9 244
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel		20,9	22,3	20,8	20,8	20,3	18,9	20,6	19,6
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	107 396	112 037	117 694	126 010	131 411	144 434	158 720	161 898
předchozí rok=100 (srovnatel. ceny)	%	102,1	102,4	104,3	103,3	105,6	110,2	106,0	101,4
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	1 641	1 893	1 958	1 916
Registrované ekonomické subjekty ¹⁾		92 074	95 811	100 881	102 319	103 975	105 304	106 972	109 524
Zemědělská produkce	mil. Kč	.	.	7 250	8 873	7 605	7 220	8 355	8 532
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	40 629	43 064	48 819	48 077	47 664	46 868	48 621	50 609
Stavební práce "S" (dle dodavatelských smluv) dle místa stavby ⁵⁾	mil. Kč	7 656	8 475	9 993	11 105	11 850	11 945	9 619	13 231
Dokončené byty		1 479	1 424	1 189	1 580	1 400	1 515	1 866	1 847
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	osoby	312 970	284 249	307 180	338 289	329 395	353 089	388 240	360 903
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda ¹⁾	ha	274 473	274 231	274 059	273 813	273 483	273 283	273 029	272 811
z toho orná půda		201 597	201 364	201 173	200 890	200 100	199 935	199 832	199 532
Nezemědělská půda ¹⁾	ha	177 378	177 619	177 792	178 047	178 362	178 576	178 836	179 055
z toho: lesní pozemky		132 553	132 692	132 768	132 883	133 109	133 225	133 319	133 398
zastavěné plochy a nádvoří		7 120	7 139	7 151	7 169	7 183	7 189	7 215	7 234
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	90,9	90,9	93,0	90,1	90,1	87,4	90,6	84,9
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	207	275	267	269	270	291	283	288
Pořízené investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 709	1 107	1 444	2 403	2 202	2 866	1 329	1 629

1) stav k 31. 12.

2) data za prosinec; bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

3) studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji k 31. 12.

4) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji; průměrný evidenční počet zaměstnanců

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Měsíční jednotka	
OBYVATELSTVO									
516 329	517 164 ⁵⁾	516 411	516 440	515 985	516 372	516 149	517 087	osoby	Obyvatelstvo ¹⁾
75 260	76 015 ⁶⁾	77 030	77 616	77 936	78 671	79 315	80 394		v tom ve věku: 0–14 let
361 150	359 758 ⁶⁾	354 670	351 073	347 586	344 618	341 189	338 204		15–64 let
79 919	81 391 ⁶⁾	84 711	87 751	90 463	93 083	95 645	98 489		65 a více let
40,6	40,8 ⁶⁾	41,0	41,2	41,5	41,7	41,9	42,1	roky	Průměrný věk ¹⁾
2 223	2 166	2 228	2 205	2 057	2 232	2 382	2 472		Sňatky
1 361	1 281	1 258	1 275	1 257	1 330	1 219	1 171		Rozvody
5 644	5 721	5 312	5 385	5 077	5 410	5 302	5 533	osoby	Živě narození
5 003	5 320	5 365	5 403	5 392	5 123	5 440	5 234	osoby	Zemřelí
4 726	4 473	3 927	4 304	4 156	4 276	4 190	4 969	osoby	Přistěhovalí
4 223	4 039	3 723	4 257	4 296	4 176	4 275	4 330	osoby	Vystěhovalí
641	401	-53	-18	-315	287	-138	299	osoby	Přirozený přírůstek/úbytek
503	434	204	47	-140	100	-85	639	osoby	Přírůstek/úbytek stěhováním
1 144	835	151	29	-455	387	-223	938	osoby	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
183,1	180,7	182,7	188,1	186,9	195,8	200,6	.	tis. Kč	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
254,9	253,4	252,4	257,0	263,2	263,3	262,7	264,0	tis. osob	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
186,0	187,5	187,2	182,2	175,2	174,4	174,7	172,7	tis. osob	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,8	57,5	57,4	58,5	60,0	60,2	60,1	60,5	%	Míra ekonomické aktivity
26 817	27 359	23 631	25 264	26 371	21 938	18 075	14 407	osoby	Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce ¹⁾
7,3	7,5	6,5	7,0	7,4	6,2	5,1	4,0	%	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾
9 835	9 913	10 337	10 557	10 745	10 853	11 123	11 241	Kč	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
3,8	3,8	3,9	3,9	4,0	4,1	3,9	.	osoby	Lékaři na 1 000 obyvatel
16 629	17 490	17 994	18 572	18 976	19 059	18 915	18 562	osoby	Děti, žáci a studenti k 30. 9.
41 266	40 955	41 184	41 505	42 295	43 155	44 013	44 988		mateřských škol
25 867	25 062	23 549	22 119	21 296	20 987	20 879	20 994		základních škol
10 063	10 391	10 541	10 356	10 276	9 612	8 195	7 420		středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
17,9	17,2	17,7	17,4	17,6	16,2	13,2	11,5		vysokých škol ³⁾
156 531	159 564	165 724	158 240	161 809	171 921	180 168	.	mil. Kč	Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel
95,1	104,9	103,7	93,4	100,4	103,5	104,2	.	%	EKONOMICKÝ VÝVOJ
1 865	2 136	2 472	2 783	2 687	2 727	2 650	.	mil. Kč	Hrubý domácí produkt
109 449	112 121	114 072	115 333 ⁷⁾	115 116	116 363	117 554	118 810	.	% předchozí rok=100 (srovnatel. ceny)
7 171	7 296	8 907	9 503	9 855	11 322 ⁸⁾	10 176	.	mil. Kč	Výdaje na výzkum a vývoj celkem
42 608	41 752	43 225	43 092	43 097	44 847	46 321	47 944	mil. Kč	Registrované ekonom. subjekty ¹⁾
11 121	9 227	8 384	8 214	7 499	10 807	12 366	11 168	mil. Kč	Zemědělská produkce
1 612	1 644	1 274	1 295	1 021	996	1 096	1 224	fyz. os.	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
320 972	317 087	323 867 ⁹⁾	366 443	369 233	359 665	413 443	443 717	osoby	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
272 430	272 179	271 914	271 564	271 146	270 881	270 566	270 348	mil. Kč	Stavební práce "S" (dle dodavatelských smluv) dle místa stavby ⁵⁾
198 929	198 403	197 792	197 580	196 823	196 335	195 891	195 227	osoby	Dokončené byty
179 433	179 697	179 972	180 325	180 744	181 014	181 330	181 552	osoby	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
133 569	133 692	133 787	133 996	134 181	134 324	134 532	134 607	ha	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
7 256	7 285	7 320	7 328	7 462	7 457	7 454	7 466	ha	Zemědělská půda ¹⁾
84,3	81,8	80,9	79,5	77,1	75,7	77,8	77,3	ha	z toho orná půda
283	.	273	294	299	303	315	.	ha	Nezemědělská půda ¹⁾
2 101	2 235	2 283	2 947	3 363	3 673	7 983	.	litr/den	z toho: lesní pozemky
								kg	zastavěné plochy a nádvoří
								kg	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
								Kč	Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
									Pořízené investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci

⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁸⁾ semidefinitivní výsledky

⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Obyvatelstvo k 31. 12.	osoby	516 411	516 440	515 985	516 372	516 149	517 087
v tom: muži		254 961	255 018	254 797	255 137	255 159	255 691
ženy		261 450	261 422	261 188	261 235	260 990	261 396
z toho cizinci (bez azylantů)		11 495	11 115	11 301	11 559	12 011	13 305
Sňatky	počet	2 228	2 205	2 057	2 232	2 382	2 472
Rozvody	počet	1 258	1 275	1 257	1 330	1 219	1 171
Rozvody na 100 sňatků	počet	56,5	57,8	61,1	59,6	51,2	47,4
Živě narození	osoby	5 312	5 385	5 077	5 410	5 302	5 533
z toho mimo manželství	%	39,8	41,6	44,3	45,3	47,2	47,9
Úhrnná plodnost ¹⁾	počet	1,459	1,509	1,450	1,580	1,579	1,684
Potraty	počet	1 622	1 562	1 545	1 460	1 492	1 506
z toho umělá přerušení těhotenství		833	797	819	735	758	758
Potraty na 100 narozených	počet	30,4	28,9	30,3	26,9	28,1	27,1
Umělá přerušení těhotenství na 100 narozených	počet	15,6	14,7	16,1	13,5	14,3	13,6
Zemřelí	osoby	5 365	5 403	5 392	5 123	5 440	5 234
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 701	2 548	2 469	2 352	2 440	2 222
novotvary		1 288	1 375	1 296	1 220	1 294	1 383
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-53	-18	-315	287	-138	299
Přistěhovalí	osoby	3 927	4 304	4 156	4 276	4 190	4 969
z toho z ciziny		530	1 042	849	903	906	1 232
Vystěhovalí	osoby	3 723	4 257	4 296	4 176	4 275	4 330
z toho do ciziny		210	633	731	546	406	371
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	204	47	-140	100	-85	639
z toho s cizinou		320	409	118	357	500	861
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	151	29	-455	387	-223	938
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	10,3	10,4	9,8	10,5	10,3	10,7
zemřelí	‰	10,4	10,5	10,5	9,9	10,5	10,1
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,1	-0,0	-0,6	0,6	-0,3	0,6
přistěhovalí	‰	7,6	8,3	8,1	8,3	8,1	9,6
vystěhovalí	‰	7,2	8,2	8,3	8,1	8,3	8,4
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	0,4	0,1	-0,3	0,2	-0,2	1,2
celkový přírůstek/úbytek	‰	0,3	0,1	-0,9	0,7	-0,4	1,8
Mrtvrozenost	‰	3,9	3,7	3,9	4,6	2,3	4,0
Kojenecká úmrtnost	‰	3,0	3,0	2,0	2,2	1,9	1,8
Novorozenecká úmrtnost	‰	1,3	1,9	1,4	1,3	0,8	1,3
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku:							
0–14 let	osoby	77 030	77 616	77 936	78 671	79 315	80 394
%		14,9	15,0	15,1	15,2	15,4	15,5
15–64 let	osoby	354 670	351 073	347 586	344 618	341 189	338 204
%		68,7	68,0	67,4	66,7	66,1	65,4
65 a více let	osoby	84 711	87 751	90 463	93 083	95 645	98 489
%		16,4	17,0	17,5	18,0	18,5	19,0
Průměrný věk k 31. 12.	roky	41,0	41,2	41,5	41,7	41,9	42,1
v tom: muži		39,5	39,8	40,0	40,2	40,5	40,7
ženy		42,5	42,7	42,9	43,1	43,3	43,5
Index stáří ²⁾	%	110,0	113,1	116,1	118,3	120,6	122,5
Index ekonomického zatížení ³⁾	%	45,6	47,1	48,4	49,8	51,3	52,9
Naděje dožití při narození (dvouleté období)	roky						
muži		74,8	74,9	75,3	76,1	76,3	76,4
ženy		80,3	80,7	81,1	81,6	82,1	82,4
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté období)	roky						
muži		15,5	15,8	16,0	16,2	16,1	16,1
ženy		18,4	18,7	18,9	19,3	19,6	20,0

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

³⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	439,6	439,2	438,4	437,7	437,4	436,7
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	16,3	16,0	14,9	12,9	13,7	14,1
střední bez maturity	%	38,5	39,3	36,8	38,2	38,0	36,8
střední s maturitou	%	32,9	33,1	35,0	33,7	32,9	33,7
vysokoškolské ¹⁾	%	12,3	11,6	13,2	15,1	15,3	15,5
Pracovní síla (ekonomicky aktivní obyvatelstvo)	tis. osob	252,4	257,0	263,2	263,3	262,7	264,0
v tom: zaměstnaní v NH		238,3	237,2	241,0	246,5	250,7	254,3
z toho ženy		103,1	101,3	104,5	107,0	109,4	112,2
nezaměstnaní		14,0	19,9	22,1	16,8	12,0	9,7
z toho ženy		7,8	10,8	12,5	9,6	6,3	4,3
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	187,2	182,2	175,2	174,4	174,7	172,7
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	4,7	5,1	5,1	4,7	4,4	4,1
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	44,8	44,2	42,2	45,4	45,5	43,4
terciární (služby)	%	50,5	50,7	52,7	49,8	50,1	52,5
Zaměstnaní v NH podle postavení							
v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	83,6	85,6	84,8	84,4	84,1	84,8
zaměstnavatelé	%	2,6	2,0	2,4	2,6	3,2	3,1
pracující na vlastní účet	%	13,5	12,0	12,0	12,3	12,1	11,3
Míra ekonomické aktivity	%	57,4	58,5	60,0	60,2	60,1	60,5
v tom: muži		65,7	67,3	68,0	68,4	68,5	68,8
ženy		49,4	50,1	52,3	52,2	51,9	52,4
Míra zaměstnanosti	%	54,2	54,0	55,0	56,3	57,3	58,2
v tom: muži		62,8	63,1	63,6	65,0	65,8	66,3
ženy		46,0	45,2	46,7	47,9	49,1	50,4
Obecná míra nezaměstnanosti	%	5,6	7,7	8,4	6,4	4,6	3,7
v tom: muži		4,4	6,2	6,6	4,9	3,9	3,7
ženy		7,0	9,7	10,7	8,2	5,4	3,7
NEZAMĚSTANOST k 31. 12.							
(MPSV, evidence úřadů práce)							
Uchazeči o zaměstnání	osoby	23 631	25 264	26 371	21 938	18 075	14 407
z toho: ženy		11 317	12 094	12 674	10 783	8 903	7 038
absolventi škol a mladiství		1 777	2 012	2 099	1 343	1 008	767
osoby se zdravotním postižením		3 528	3 371	3 398	3 178	2 899	2 555
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		7 191	5 511	5 839	5 954	5 769	5 341
dosažitelní		23 072	24 766	25 955	21 471	17 560	13 657
v tom podle věku:							
do 19 let		1 142	1 250	1 106	761	654	575
20–24 let		3 246	3 602	3 452	2 610	1 956	1 352
25–34 let		5 214	5 407	5 560	4 543	3 655	2 777
35–44 let		5 367	5 605	6 183	5 207	4 245	3 320
45–54 let		5 236	5 360	5 543	4 512	3 847	3 083
55 a více let		3 426	4 040	4 527	4 305	3 718	3 300
průměrný věk	roky	39,2	38,6	39,5	40,8	41,3	42,2
v tom podle dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		5 907	6 293	6 980	5 580	4 742	3 882
střední bez maturity		11 132	11 922	11 818	9 880	7 929	6 317
střední s maturitou		5 259	5 583	5 867	5 035	4 171	3 228
vyšší odborné vč. nástavbového		226	266	267	200	194	132
vysokoškolské		1 107	1 200	1 439	1 243	1 039	848
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 868	1 936	2 873	2 542	2 081	1 621
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		6 462	6 103	8 038	6 611	5 357	4 053
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		6 979	7 064	8 737	6 472	5 135	3 906
nekvalifikovaní (třída 9)		5 954	5 176	6 364	5 963	5 168	4 533

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	8 285	8 292	7 907	6 931	6 689	5 974
3–6 měsíců		4 217	4 852	4 570	3 576	3 079	2 677
6–12 měsíců		3 406	4 254	4 535	3 066	2 473	1 965
od 1 roku do 2 let		3 402	3 430	4 275	3 137	1 757	1 291
více než 2 roky		4 321	4 436	5 084	5 228	4 077	2 500
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 396	5 791	6 091	5 776	5 995	6 213
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	6,51	7,03	7,45	6,22	5,14	4,04
v tom: muži		6,67	7,19	7,62	6,23	5,14	4,07
ženy		6,33	6,85	7,28	6,22	5,14	4,00
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob ⁴⁾	%	2,2	2,2	2,7	2,4	1,7	1,1
Pracovní místa v evidenci úřadů práce	počet	2 609	1 857	2 393	3 465	6 168	9 687
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadů práce	počet	9,1	13,6	11,0	6,3	2,9	1,5
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DÚCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	94 323	97 160	96 422	101 043	103 567	.
na 1 obyvatele	Kč	182 704	188 145	186 944	195 778	200 615	.
průměr ČR = 100	%	92,9	94,8	94,2	95,5	94,8	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	22 792	23 080	23 187	23 879	24 856	26 356
v tom: muži		25 143	25 180	25 081	25 901	27 207	28 608
ženy		19 885	20 199	20 485	21 078	21 627	23 092
Medián mezd	Kč	20 527	20 598	20 740	21 413	22 283	23 693
v tom: muži		21 973	21 935	22 083	22 987	24 205	25 542
ženy		18 325	18 621	18 838	19 431	20 072	21 493
ŠKOLSTVÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		17 994	18 572	18 976	19 059	18 915	18 562
základních škol		41 184	41 505	42 295	43 155	44 013	44 988
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		23 549	22 119	21 296	20 987	20 879	20 994
vyšších odborných škol (denní studium)		1 135	1 142	1 147	1 083	927	777
Studenti vysokých škol (občané ČR) k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		17 213	16 833	16 336	15 276	13 916	12 935
s místem výuky v kraji		10 541	10 356	10 276	9 612	8 195	7 420
z toho v prezenčním studiu	%	80,3	80,8	80,9	81,7	81,4	79,5
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	počet	2 055	2 035	2 112	2 004	1 969	1 810
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	2 009	2 003	2 055	2 135	2 038	.
z toho v nestátních zařízeních		1 979	1 966	2 027	2 101	1 997	.
na 1 000 obyvatel		3,9	3,9	4,0	4,1	3,9	.
Nemocnice							
lůžka	počet	2 584	2 557	2 500	2 504	2 534	.
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	87,7	90,1	89,2	91,1	88,4	.
průměrná ošetrovací doba	dny	7,42	7,27	7,26	7,26	7,32	.
využití lůžek	dny	251,0	255,9	256,1	264,0	255,3	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	3,632	3,533	3,692	3,854	4,261	4,464
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	43,3	45,4	43,7	46,1	42,5	43,8
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV⁶⁾)							
Počet vyplacených dávek celkem							
(vč. péstounské péče)	v tis.	592,8	563,1	564,4	556,0	535,7	505,8
z toho přídavek na dítě		308,1	297,0	292,9	279,5	259,1	232,6
Výdaje na dávky celkem							
(vč. péstounské péče)	mil. Kč	1 727	1 683	1 725	1 708	1 695	1 687
z toho přídavek na dítě		187	179	177	169	156	140
Výdaje na dávky státní sociální podpory							
(vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 346	3 259	3 345	3 310	3 283	3 266

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory	počet	2 183	2 195	2 169	2 122	2 067	2 208
Lůžka v domovech se zvláštním režimem	počet	422	485	539	930	1 087	1 116
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením	počet	784	758	735	733	696	660
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ; stav v prosinci)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁷⁾	počet	117 784	117 376	117 289	118 401	119 783	120 677
z toho: ženy		73 261	72 779	72 412	72 769	73 300	73 405
Příjemci starobního důchodu sólo (bez souběhu)	počet	86 739	86 346	86 407	87 504	88 914	89 896
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{7) 8)}	počet	30 110	31 232	32 406	33 967	35 277	36 395
z toho ženy		17 058	17 695	18 336	19 114	19 817	20 411
Podíl příjmů předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	25,6	26,6	27,6	28,7	29,5	30,2
v tom: muži		29,3	30,4	31,4	32,5	33,3	33,8
ženy		23,3	24,3	25,3	26,3	27,0	27,8
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁹⁾	Kč	10 337	10 557	10 745	10 853	11 123	11 241
v tom: muži		11 382	11 626	11 823	11 935	12 221	12 346
ženy		9 444	9 635	9 808	9 901	10 150	10 248
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁹⁾ na mzdovém mediánu	%	50,4	51,3	51,8	50,7	49,9	47,4
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	888 756	818 071	832 178	949 659	1 048 117	1 163 863
z toho dávky:							
nemocenské		551 407	487 171	505 527	603 807	682 957	768 788
peněžitá pomoc v mateřství		308 700	300 603	290 652	307 796	316 569	342 070
ošetřovné		28 491	30 104	35 794	37 787	48 409	52 803
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Zjištěné trestné činy	počet	9 160	8 994	9 092	8 380	6 812	5 933
na 1 000 obyvatel		17,7	17,4	17,6	16,2	13,2	11,5
Objasněné trestné činy	počet	4 685	4 577	4 805	4 645	4 075	3 791
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	48	42	35	34	46	38

1) zahrnuje vyšší odborné vzdělání

2) zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

5) Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výděлку) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1–9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

6) data do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

7) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

8) předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

9) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	165 724	158 240	161 809	171 921	180 168	.
předchozí rok=100 (srovnatelné ceny)	%	103,7	93,4	100,4	103,5	104,2	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	321 009	306 424	313 716	333 110	348 996	.
průměr ČR = 100	%	83,5	79,3	80,5	81,3	80,8	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	703 230	671 188	673 413	689 098	716 913	.
průměr ČR = 100	%	87,9	83,7	83,5	81,6	81,5	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	149 561	142 205	144 839	155 425	161 991	.
v tom sektory: primární	%	3,7	4,4	4,2	4,3	4,0	.
sekundární	%	45,7	41,8	43,0	43,5	43,8	.
terciární	%	50,6	53,8	52,7	52,2	52,2	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	39 399,0	38 030,0	35 133,8	40 328,6	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	76 316	73 643	68 118	78 140	.	.
průměr ČR = 100	%	75,1	73,6	69,7	75,9	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště	osoby	235 661	235 761	240 282	249 487	251 311	.
z toho zaměstnanci		203 527	208 157	209 456	218 439	219 092	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	29 156	29 756	30 240	31 258	32 392	.
v tom: přímé náklady		21 123	21 642	21 965	22 664	23 473	.
sociální požitky		274	263	253	262	258	.
sociální náklady a výdaje		7 570	7 685	7 853	8 114	8 425	.
personální náklady a výdaje		253	234	244	296	323	.
daně a dotace		-65	-68	-75	-79	-87	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 472	2 783	2 687	2 727	2 650	.
z toho: mzdové		1 121	1 180	1 179	1 300	1 300	.
financované z veřejných zdrojů ČR		619	638	596	565	497	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji celkem	přep. os.	2 408	2 618	2 562	2 585	2 409	.
z toho výzkumní pracovníci		1 167	1 347	1 287	1 276	1 138	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE¹⁾							
Domácnosti mající: osobní počítač	%	66,3	69,4	70,7	71,7	73,6	.
přístup k internetu	%	62,5	66,8	69,0	71,3	73,3	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ²⁾							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	114 072	115 333	115 116	116 363	117 554	118 810
z toho fyzické osoby		90 760	91 552	92 365 ⁸⁾	94 729	95 185	95 616
z toho živnostníci		84 917	85 494	78 892	81 402	82 485	83 583
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		63 019	64 564	62 706	61 768	61 512	61 239
z toho fyzické osoby		49 671	50 259	48 177 ⁸⁾	49 245	49 127	49 089
z toho živnostníci		45 019	45 449	39 774	40 979	41 236	41 539
Vzniklé subjekty	počet	4 520	4 356	3 942	3 461	3 900	3 985
z toho fyzické osoby		3 530	3 196	3 023 ⁸⁾	2 734	2 924	2 930
z toho živnostníci		3 404	3 037	2 561	2 509	2 511	2 692
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce	mil. Kč	8 907	9 503	9 855	11 322 ⁹⁾	10 176	.
z toho: rostlinná produkce		4 477	4 649	4 644	4 959 ⁹⁾	4 605	.
živočišná produkce		4 171	4 561	4 928	5 667 ⁹⁾	4 914	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	229 581	231 167	230 708	229 525	229 931	229 524
z toho orná		176 906	176 735	175 894	174 855	175 519	175 553
Sklizeň: obilovin	t	529 267	443 532	465 617	561 447	529 068	544 762
brambor	t	38 769	31 869	25 359	32 003	23 274	36 123
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4.							
skot	počet	111 473	111 722	113 402	115 066	116 708	117 010
prasata	počet	127 478	140 888	147 085	149 475	143 772	156 995
drůbež	počet	1 223 110	2 917 681	3 364 310	2 251 176	3 505 683	3 553 352
Výroba jatečného skotu	t ž.hm.	14 756	15 232	14 991	15 143	15 647	15 612
Výroba jatečných prasat	t ž.hm.	23 365	26 120	25 767	27 951	24 831	30 823
Výroba jatečné drůbeže	t ž.hm.	38 176	44 268	43 371	51 076	46 824	44 864
Výroba mléka	tis. l	243 502	252 966	261 484	270 868	282 611	284 137
Snáška konzumních vajec	tis. ks	118 143	70 540	149 390	198 583	161 478	263 669

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 202	1 004	1 022	1 143	935	911
Těžba dřeva	m ³ b. k.	824 771	845 854	835 217	828 147	797 251	768 662
z toho nahodilá živelní		72 099	91 459	120 651	74 921	180 040	61 352
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků	počet	137	141	138	140	137	142
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy	mil. Kč	202 294	206 292	207 567	241 705	253 268	244 023
na 1 zaměstnance	tis. Kč	4 680	4 787	4 816	5 390	5 468	5 090
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	43 225	43 092	43 097	44 847	46 321	47 944
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	23 276	23 875	24 570	25 330	26 140	27 472
ENERGETIKA (ERÚ)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	5 529	6 011	5 735	6 325	5 265	4 458
podíl na ČR	%	6,3	6,9	6,6	7,4	6,3	5,4
Spotřeba elektřiny ⁴⁾	GWh	3 009	2 985	2 935	2 782	2 355	2 404
podíl na ČR	%	4,3	4,2	4,2	5,0	4,2	4,2
Spotřeba zemního plynu	GWh	4 017	4 044	3 792	3 345	3 769	3 944
podíl na ČR	%	4,8	4,8	4,4	4,4	4,7	4,5
Spotřeba v domácnostech na 1 obyvatele elektřiny ⁴⁾	kWh	1 329	1 372	1 364	1 303	1 335	1 364
zemního plynu		2 643	2 726	2 657	2 152	2 356	2 544
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁵⁾	počet	39	37	29	29	27	25
Základní stavební výroba ⁵⁾	mil. Kč	5 925	5 861	5 461	6 709	7 203	5 865
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 357	1 477	1 661	2 063	2 298	1 978
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁵⁾	fyz. os.	4 367	3 968	3 288	3 252	3 134	2 965
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁵⁾	Kč	23 846	23 958	25 007	25 722	27 901	29 065
Stavební práce "S" (dle dodavatelských smluv) podle místa stavby ⁶⁾	mil. Kč	8 384	8 214	7 499	10 807	12 366	11 168
VYDANÁ STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	12 035	9 504	8 879	10 131	9 491	13 417
z toho: budov (bytových a nebytových)		7 742	5 963	5 815	6 897	6 970	10 273
na ochranu životního prostředí		2 059	876	948	1 027	627	724
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 161	1 862	2 032	2 490	2 316	3 000
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	1 376	1 096	1 062	1 060	1 045	1 259
z toho v nových rodinných domech		965	838	625	665	674	879
Dokončené byty	počet	1 274	1 295	1 021	996	1 096	1 224
z toho v nových rodinných domech		882	934	814	748	738	802
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	32 509	33 207	33 388	34 496	35 173	33 852
v novém bytovém domě	Kč	30 867	23 641	44 365	28 186	47 390	22 874
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily včetně dodávkových k 31. 12.	počet	220 694	225 527	226 244	231 511	244 604	253 001
CESTOVNÍ RUCH⁷⁾							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)	počet	365	374	361	335	341	350
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	20 236	22 671	21 842	20 363	19 068	19 637
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	osoby	323 867	366 443	369 233	359 665	413 443	443 717
z toho ze zahraničí		46 987	51 338	53 048	53 195	59 835	62 116
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,9	3,8	3,8	3,8	3,9	3,8
z toho hostů ze zahraničí		3,6	3,6	3,6	3,7	3,7	3,7

1) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2015 je vypočten z dat roku 2014, 2015 a 2016)

2) vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje před rokem 2013 plně srovnatelné

3) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

4) od roku 2014 spotřeba elektřiny v hodnotě netto, do roku 2013 v hodnotě brutto

5) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

6) podniky s 20 a více zaměstnanci

7) údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné (na základě výsledků projektu MMR došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti)

8) od roku 2014 včetně zahraničních fyzických osob

9) semidefinitivní výsledky

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	271 914	271 564	271 146	270 881	270 566	270 348
z toho: orná půda		197 792	197 580	196 823	196 335	195 891	195 227
zahrady a ovocné sady		13 139	13 134	13 138	13 172	13 167	13 166
trvalé travní porosty		60 981	60 850	61 185	61 374	61 508	61 955
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	179 972	180 325	180 744	181 014	181 330	181 552
z toho: lesní pozemky		133 787	133 996	134 181	134 324	134 532	134 607
zastavěné plochy a nádvouří		7 320	7 328	7 462	7 457	7 454	7 466
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	96,6	96,8	97,6	97,3	97,6	97,5
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	80,9	79,5	77,1	75,7	77,8	77,3
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	28,5	29,1	30,0	30,8	31,0	31,9
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	32,1	33,4	32,9	33,5	34,1	34,7
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	72,1	72,3	73,2	72,8	73,7	74,4
na kanalizaci s koncovou ČOV		69,4	69,7	70,2	70,6	71,4	72,6
Podíl čistěných odpadních vod (bez srážkových)	%	95,1	98,5	98,4	98,5	98,5	98,9
Čistírny odpadních vod (ČOV)	počet	108	106	113	114	119	120
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	183 832	172 538	156 866	148 984	154 773	153 735
Produkce kalů z ČOV	t sušiny	6 097	6 232	6 533	6 115	6 952	7 376
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4)	t/km ²	0,57	0,65	0,67	0,61	0,64	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,49	0,57	0,59	0,53	0,57	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,08	0,08	0,07	0,07	0,07	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	2,67	2,57	2,65	2,61	2,60	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		2,66	2,57	2,65	2,61	2,60	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	3,15	3,14	2,96	3,08	2,81	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		2,16	2,19	2,03	2,23	1,97	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,99	0,95	0,93	0,85	0,84	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	5,07	5,27	5,21	4,52	4,85	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		3,94	4,24	4,25	3,66	3,92	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,13	1,03	0,95	0,86	0,92	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ²⁾	t	396 589	427 201	436 852	697 884	723 734	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	172 942	134 114	132 339	159 710	166 248	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	66 654	120 301	110 434	162 581	180 935	.
stavebnictví	t	127 686	149 218	148 214	346 298	352 089	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	768	827	847	1 352	1 402	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	273	294	299	303	315	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	15,6	13,5	14,1	14,2	15,1	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	42,6	43,1	42,1	43,2	47,5	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 283	2 947	3 363	3 673	7 983	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	1 150 171	1 632 238	1 749 985	1 841 829	4 121 967	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	22,3	27,9	20,9	49,6	59,9	.
nakládání s odpadními vodami	%	68,1	57,3	60,8	34,0	32,6	.
nakládání s odpady	%	7,8	13,2	8,4	12,8	6,5	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	1 862 413	2 022 916	2 011 459	2 073 670	2 078 025	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	6,3	8,1	11,8	12,6	10,7	.
nakládání s odpadními vodami	%	34,2	39,0	38,5	34,8	37,4	.
nakládání s odpady	%	54,0	49,0	46,5	47,4	46,3	.

1) v roce 2015 vč. přemísťujících se zdrojů (např. recyklační linky stavebních materiálů)

2) podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2016

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Obyvatelstvo k 31. 12.	517 087	104 035	170 848	104 166	138 038
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	2,6	1,5	4,3	1,3	2,2
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%):					
0–14 let	15,5	15,3	15,5	15,5	15,8
15–64 let	65,4	65,5	65,4	65,5	65,3
65 a více let	19,0	19,2	19,1	19,0	18,9
Průměrný věk k 31. 12.	42,1	42,3	42,3	42,0	41,8
Index stáří (65 a více let*100/ 0–14 let)	122,5	125,9	122,7	123,0	119,5
Index ekonomického zatížení ((0–14 let) + (65 a více let)*100 / (15–64 let))	52,9	52,6	53,0	52,7	53,2
Přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel:					
přirozenou měnou	0,6	-0,2	1,0	0,2	1,0
stěhováním	1,2	1,0	5,0	-0,4	-2,0
Naděje dožití při narození (v období 2012–2016)					
muži	.	75,4	76,5	75,4	76,3
ženy	.	81,3	81,9	82,0	81,5
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce celkem k 31. 12.	14 407	3 145	4 081	3 839	3 342
z toho (%):					
ženy	48,9	45,2	53,0	47,0	49,4
absolventi škol a mladiství	5,3	5,9	5,5	5,0	4,9
osoby se zdravotním postižením	17,7	18,7	14,5	19,1	19,2
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	37,1	43,1	35,5	36,3	34,2
dosažitelní	94,8	90,6	92,2	99,0	97,0
ve věku 55 a více let	22,9	22,1	21,3	25,0	23,3
evidovaní 12 a více měsíců	26,3	22,5	25,4	29,7	27,1
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ¹⁾	4,04	4,18	3,38	5,56	3,59
v tom: muži	4,07	4,57	3,15	5,76	3,54
ženy	4,00	3,77	3,63	5,35	3,63
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ²⁾	1,1	1,0	0,9	1,7	1,0
Lékaři na 1 000 obyvatel (rok 2015)	3,9	3,2	5,2	4,0	3,0
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	4,464	5,398	3,685	4,864	4,816
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ³⁾	11 241	11 199	11 398	11 076	11 205
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu (%) ⁴⁾	30,2	27,9	28,1	32,4	32,7
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	11,5	10,3	13,7	11,2	9,8
Dopravní nehody na 1 000 obyvatel	7,2	7,3	7,7	5,7	7,6
Soukromí podnikatelé (živnostníci) – počet vzniklých na 1 000 obyvatel	5,2	5,8	5,4	4,8	4,8
Stavební práce "S" (dle dodavatelských smluv) dle místa stavby na 1 obyvatele v podnicích s 20 a více zaměstnanci (tis. Kč)	21,6	8,3	29,1	21,2	22,7
Počet bytů na 1 000 obyvatel:					
zahájených	2,4	1,8	3,6	2,0	1,8
dokončených	2,4	2,1	3,7	1,3	1,7
Hromadná ubytovací zařízení:	350	78	58	75	139
lůžka na 1 000 obyvatel	38,0	44,0	25,1	41,8	46,6
hosté na 1 000 obyvatel	859,0	1 040,4	659,5	591,3	1 170,7
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):					
orná půda	43,2	44,8	48,4	45,1	36,3
lesní pozemky	29,8	28,8	25,3	31,5	31,8
zastavěné plochy a nádvoří	1,7	1,7	2,7	1,2	1,4
Měrné emise (t/km ²) (REZZO 1–3) v roce 2015: ⁵⁾					
tuhých znečišťujících látek ⁶⁾	0,4	0,3	0,7	0,3	0,3
oxidu siřičitého	2,6	0,6	11,5	0,3	0,4
oxidů dusíku	2,0	1,1	7,7	0,4	0,3
oxidu uhelnatého	3,9	4,0	3,0	3,8	4,6

1) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

3) data za prosinec; bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

4) podíl na všech příjemcích starobního důchodu k 31. 12., vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí příznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

5) data za kraj vč. emisí z přemísťujících se zdrojů (např. recyklační linky stavebních materiálů)

6) bez emisí TZL, NH3 a VOC ze staveb, činností, chovů hosp. zvířat, aplikace min. hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

7) hodnota s nižší, omezenou spolehlivostí